

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE

**ČISTILNA AKCIJA
OB DNEVU ZEMLJE**
stran 5

**IZGRADNJA 3. PASU
DO TURJAKA**
stran 20

**INTERVJU Z
DIREKTORJEM
KMETIJSKE ZADRUGE**
stran 17

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV V OBČINSKO GLASILO TROBLA

Zaradi lažjega urejanja prosimo vse avtorje člankov, da pošiljajo ustrezno pripravljena besedila. Ta lahko dopolnijo tudi s fotografijami, ki so povezane z vsebino prispevka. Fotografije morajo biti primerne kakovosti: visoke ločljivosti in velikosti vsaj 1 MB. Fotografije pošljite ločeno od besedila, vsako v svoji priponki. Pri končni grafični obdelavi prispevka si uredništvo dovoljuje izbor primernih fotografij po strokovni oceni ter popravke besedila v skladu z zahtevami lektorja.

Prispevke pošljite na elektronski naslov **trobla@velike-lasce.si** do objavljenega roka za oddajo prispevkov v tekoči številki občinskega glasila.

Objavljeni članki ne izražajo uradnega stališča Občine Velike Lašče. Uredništvo si pridržuje pravico, da poslano gradivo preoblikuje v skladu s celotno podobo Troble.

Letnik 27, številka 2, 17. marec 2021.

Izhaja sedemkrat letno, gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

Naklada: 1.590 izvodov.

Izdajatelj: Občina Velike Lašče.

Odgovorna urednica: Angelca Petrič.

Uredniški odbor: Dragica Heric, Jože Starič in Andrej Perhaj.

Lektoriranje: Nuša Drinovec Sever (razen že oblikovanih prispevkov).

Prelom: Špela Andolšek, s. p.

Foto na naslovnici: Vili Bavdek

Tisk: Evrografis, d. o. o.

Naslov uredništva: Trobla, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

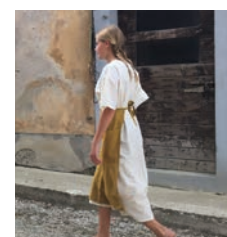
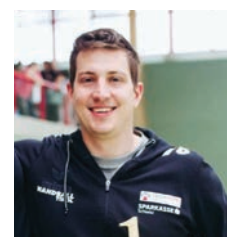
Tel.: 01 781 03 70

E-pošta: trobla@velike-lasce.si. Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide 26. maja 2021, prispevke je treba oddati do 12. maja 2021.

KAZALO

Županova stran	3
Občinske strani	4
S 16. seje občinskega sveta	5
Natečaji in razpisi	6
O rebalansu proračuna za leto 2021	8
Intervju: direktor KZ Velike Lašče	
Jošt Perovšek	17
Intervju: z državnim sekretarjem	
Alešem Miheličem	20
Kmetijstvo	24
Šola in vrtec	26
Knjižnica – Novosti na naših policah	26
Dediščina	30
Iz velikolaškega okraja – Irhaste hlače pa kožuhi in polhovke	32
Jože Centa: V prvem polčasu je bilo hranjenje turbulentno	34
Kultura	36
Društva / Dogodki	38
Če ne bi bil pri skavtih	38
Babica pripoveduje	39
Trije velikolaški Šumniki	42
Adl o tem in onem	46
Razvedrilo	51
Oglasi	52
Zahvale	54

Stoji učilna zidana

Morda se bo vendarle kdo spomnil verzov: »Stoji učilna zidana, pod njo je stara jablana, ta jablana je votel panj ...«

To, najverjetneje izvorno ljudsko pesem je prepesnil in leta 1877 objavil prav naš Fran Levstik in jo naslovil Siničja tožba. Ne, ne bom preveč razglabljal o vsebini te pesmi, ki mi jo je deklamiral dedek in ki je name naredila vtis šele mnogo kasneje kot priredba Tomaža Domicelja. Vrnil se bom v svoje predšolsko otroštvo, ko mi je dedek deklamiral te verze in mi je v spominu ostal izraz učilna zidana. Takrat si nikakor nisem mogel zadovoljivo vizualizirati te učilne zidane, kar pa ni veljalo za preostali del besedila, ki sem si ga v domišljiji zlahka pretvoril v kratek film. Ampak ne takšen s kanala You Tube. Z odhodom v šolo mi je pomen izraza učilna zidana postal še kako jasen, nisem pa doživel ostalega dela zgodbe, razen morda enkrat, ko je v ligustrovem grmu ob šoli eden izmed učencev iz paralelke uničil kosovo gnezdo. Še danes vem, kdo je bil in da je bila takrat zaradi tega naša populacija šolskih vrstnikov prav iskreno pretresena. Namesto leskove masti so morali priti starši v šolo. Morda so jo potem mazali doma? Nedavno pa se mi je zopet v misli prikradla učilna zidana. Jasna gmotna povezava, a spet z nekim čudnim občutkom, kot ti ga pusti pesem in ki ga niti ne znam razumljivo pojasniti. Še najbližje morda občutju, ko ob določeni akciji veš, da nekdo dela nekaj narobe. Izraz učilna zidana mi je postal namišljena asociacija udejanjenja podružnične šole in vrtca v Turjaku. Zahtevna zgodba in resničnostni šov, ki se dogaja! Vsebinski pesmi Siničja tožba, sploh pa čas, v katerega je postavljeno vsebinsko dogajanje, neverjetno sovпада z dejanskim stanjem stare podružnične šole v Turjaku. Kot da bi sedeli v enem izmed premajhnih razredov, kjer skozi pritlikavo okno nemočno opazuješ skupino huliganov, ki pleza na drevo, da bi uničila gnezdo siničke. Ta pa

panično prileti na okensko polico in nas notri gleda, ali ji bo kdo pomagal. Resnično, ta pesem bi z lahkoto nastala tudi v naši podružnični šoli Turjak, le da v nekem drugem času, ko imamo na sebi modernejša oblačila in med seboj komuniciramo preko sodobnih medijev, kot v filmu Vojna zvezd. Podružnična šola v Turjaku resda za nekatere nudi celo tisti tip idealiziranega empatičnega šolanja kot v družinskem okolju hiše, kjer je stara teta ali babica ob krušni peči pripovedovala zgodbe in na ostanke pisemskega papirja poučno postavljala velike tiskane črke abecede. A ker živimo v nekem drugem, manj romantičnem času, nam standardi učenja, velelniki po gibanju učencev in zahtevani volumni ter osvetlitve učilnic narekujejo nekaj popolnoma drugega. Pa tudi protipožarna varnost z vsemi evakuacijskimi potmi in negorečimi materiali odigra odločujočo vlogo pri že pretečenem roku uporabe stare učilne. Ker se v življenju mnogo stvari odvija po sinusoidni krivulji, smo izvoljeni občinski odločevalci po moji oceni s silnim nabojem mešanice čustev ter z bogastvom razuma in modrosti tokrat v ravni črti sprejeli rebalans proračuna, ki nam dovoljuje in omogoča izgradnjo nove podružnične šole in vrtca v Turjaku. Gre za projekt, ki je imel čas zoreti, z vsemi dobrimi in slabimi argumentacijami, predvsem pa s številnimi tehničnimi vprašanji, tudi na ravni raznovrstnih strasti. Sedaj se vse dogaja v čisto pravem času, saj smo na podlagi pravnomočnega gradbenega dovoljenja izvedli javni razpis, na katerega se je prijaviło devet gradbenih tekmecev z realnimi, pričakovanimi cenami zidave, ki pa še zdaleč niso tako zastrašujoče visoke, kot jih je predvidevala projektantska ocena gradbenih stroškov. Kot hladen obkladek na oteklo in čustveno razbolelo tkivo velikega občinskega stroška se je pojavil razpis Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije, načrtno namenjen

dodelitvi nepovratnih sredstev za izgradnjo vrtcev in šol. Prijavili smo se z velikim optimizmom, saj, glede na to, da izpolnjujemo razpisane pogoje, lahko realno pričakujemo sofinanciranje, ne da bi se naša prijava morala na servirnem vozičku peljati do odobritve skozi kuhinjo za pripravo finančnih enolončnic. Ob vsem hudem je šel projekt bodoče šole in vrtca še skozi sito, danes neobhodno potrebne kontrole energetske učinkovitosti, kar nas dodatno kvalificira na prvenstvo za dodeljevanje nepovratnih sredstev v organizaciji Eko sklada. Če bo investicijskoslalomski tekma potekala tako, kot smo jo načrtovali, bomo namesto medalje okoli vratu v uporabo prejeli moderno podružnično šolo in vrtec Turjak brez posebno pogubnega finančnega napada na občinski proračun. A do takšne zmage je še daleč, saj smo se komaj odzvali na štartni strel za odobreno investicijo.

Prihaja pomlad, ljudje smo se kljub ukoreninjenim koronastrahovom, (pre)pogumno odzvali na prihajajočo vigred. Kot vsako leto bomo več v naravi na svežem zraku, kjer bomo športno ali vrtnarsko aktivni, lahko bomo poslušali ptičje petje, prepovedane aktivnosti druženja pa se bodo v večji meri preselile iz skritih, vlažnih in zatohlih kleti na vrt za hišo, pod brajdo ali v lesene kujavničke, kjer se okužba ne širi tako nasilno. Obsijalo nas bo sonce, telo bo pričelo proizvajati vitamin D in v prehrano prihaja regrat. A vseeno ne pozabite na upoštevanje biovarnostnih ukrepov. Epidemije še ni čisto konec.

Dr. Tadej Malovrh,
vaš župan

S 16. REDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA

Nina Tekavec, občinska uprava

Občinski svet Občine Velike Lašče se je v petek, 26. februarja 2021, sestal na 16. redni seji. Po ugotovitvi sklepčnosti je župan predlagal v potrditev naslednji dnevni red:

1. Potrditev zapisnika 15. redne seje in 1. izredne seje
2. Poročilo odborov
3. Potrditev novelacije investicijskega programa za gradnjo POŠ in vrtca Turjak
4. Odlok o rebalansu poročila Občine Velike Lašče za leto 2021 – I
5. Obnova ceste Škrlovica–Zlati Rep
6. Odlok o dodeljevanju denarne pomoči v Občini Velike Lašče
7. Pobude, vprašanja in predlogi svetnikov
8. Poročilo župana

Po potrditvi dnevnega reda so člani občinskega sveta potrdili zapisnik 15. redne seje in 1. izredne seje.

Občinski svet je v nadaljevanju sprejel naslednje sklepe:

Ad 2. Poročilo odborov

Pred sejo občinskega sveta so se sestali odbor za družbene dejavnosti, odbor za komunalno, varstvo okolja in urejanje prostora, odbor za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem ter odbor za finance. Predsedniki navedenih odborov so podali kratka poročila o sejah.

Ad 3. Potrditev novelacije investicijskega programa za gradnjo POŠ in vrtca Turjak

Župan je besedo predal Niki Perovšek, ki je predstavila novelacijo investicijskega programa (IP) za gradnjo POŠ in vrtca Turjak. Uredba o enotni metodologiji za pravo in obdelavo investicijske dokumen-

tacije na področju javnih financ določa, da je za fazo načrtovane investicije POŠ in vrtca Turjak treba izdelati novelacijo investicijskega programa. S sprejetjem novelacije IP Občina Velike Lašče potrjuje, da ima zaprto finančno konstrukcijo, vključno z upoštevanjem pričakovanih sredstev Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) in sredstev, ki jih občina načrtuje pridobiti iz drugih virov, ter se lahko prijavi na javni razpis za sofinanciranje investicij v vrtcih in osnovnem šolstvu v RS v proračunskem obdobju 2021–2024. Nova skupna ocena celotne investicije, pripravljena na podlagi pridobljene najugodnejše ponudbe in ocene drugih stroškov, je 3.350.000,00 EUR (z DDV) ob predvideni realizaciji v letih 2021–2023. Občinski svet Občine Velike Lašče je sprejel sklep o potrditvi novelacije IP za gradnjo POŠ in vrtca Turjak ter v NRP 2021–2024 uvrstil projekt z vrednostjo 3.350.000,00 EUR v različnih financiranja z lastnimi sredstvi ali lastnimi sredstvi in pričakovanimi sredstvi MIZŠ ter Eko sklada.

Ad 4. Odlok o rebalansu poročila Občine Velike Lašče za leto 2021 – I

Župan je na kratko predstavil rebalans in prikazal zadolženost občine s krediti skozi daljše časovno obdobje do sedaj. Rebalans proračuna Občine Velike Lašče za leto 2021 je potreben zaradi spremembe načrtovanih prihodkov občinskega proračuna in zaradi spremembe načrtovanih odhodkov za leto 2021. Investicija gradnje POŠ in vrtca Turjak se iz leta 2020 prestavlja v leto 2021, zato se bo občina v letu 2021 predvidoma zadolžila za 2.000.000 EUR. Občinski svet Občine Velike Lašče je sprejel Odlok o rebalansu poročila Občine Velike Lašče za leto 2021 – I.

Ad 5. Obnova ceste Škrlovica–Zlati Rep

Župan je povabil predstavnika Občine Ribnica, da predstavi predlog Občine Ribnica o asfaltiranju nekategorizirane ceste Škrlovica–Zlati Rep, ki v pretežnem delu poteka po Občini Velike Lašče. Prebivalci naselja Zlati Rep omenjeno cesto namreč uporabljajo kot primarno povezavo do glavne državne ceste (G2 106), saj je nekoliko krajša od sicer kategorizirane cestne povezave na južni strani naselja. Občinski svet Občine Velike Lašče je sprejel

sklep, da se strinja s predlogom Občine Ribnica za sklenitev sporazuma o sodelovanju pri asfaltiranju ceste Škrlovica–Zlati Rep, ki obsega zlasti:

- sofinanciranje investicije,
- pridobivanje soglasij oz. služnosti,
- vzdrževanje ceste po izgradnji,
- parcelacijo ceste ter odkup tangiranih zemljišč po izgradnji,
- lastništvo ter kategorizacijo ceste po izgradnji.

Ad 6. Odlok o dodeljevanju denarnih pomoči v Občini Velike Lašče

Župan je besedo predal direktorici občinske uprave, ki je predstavila trenutno ureditev in razloge za sprejem novega odloka. Sedaj veljavni Odlok o dodeljevanju denarne socialne pomoči določa, da postopek dodeljevanja pomoči vodi Center za socialno delo Ljubljana, Enota Ljubljana Vič-Rudnik. Občina Velike Lašče je imela vključno z letom 2020 s Centrom sklenjeno letno pogodbo. Ker stroški vodenja postopkov dodeljevanja pomoči naraščajo, jih želi Občina zmanjšati, pri čemer bi po novi ureditvi vodila postopke sama občinska uprava. Posledično bo ostalo več sredstev za izplačilo denarne pomoči, manj pa bo stroškov samega postopka. Po sprejetju novega odloka se sredstva za denarno pomoč ne povišajo, spremeni se le namenskost plačil. Občinski svet Občine Velike Lašče je sklenil, da predlog odloka pred sprejetjem obravnava statutarno pravna komisija.

Uradni list
Republike Slovenije

Zapisniki sej občinskega sveta in posnetki sej so objavljeni na občinski spletni strani:

www.velike-lasce.si/obcinske-strani/obcinski-svet/zapisniki-sej-obcinskega-sveta-1/mandat-2018-2022

Vabila z gradivom so objavljena na spletni strani v katalogu informacij javnega značaja:

www.lex-localis.info/KatalogInformacij/VseBinaDokumenta.aspx?SectionID=aa1b19c7-d462-4ccd-920d-9df4f1095f04&osebna=1, rubrika občinski svet.

NATEČAJ ZA NAJLEPŠO ZUNANJO UREDITEV V OBČINI VELIKE LAŠČE

Nika Perovšek, občinska uprava

Občina Velike Lašče letos organizira prvo ocenjevanje urejenosti zunanjega bivalnega prostora z namenom spodbujanja k vzpostavitvi privlačnih in čistih površin, povezovanja občanov pri urejanju in varovanju naravnega okolja ter ohranjanja naravne in kulturne dediščine.

Občina želi z natečajem izboljšati kakovost življenja v lokalni skupnosti ter pripomoči h krepitvi turistične in okoljske zavesti občanov. Želi tudi spodbuditi, da občani v času epidemije, ob posebnih razmerah in ukrepih, več pozornosti namenijo bivanju doma, urejanju okolice domov ter naselij. Na ta način bodo prispevali k večji prepoznavnosti in promociji občine ter povečanju turistične privlačnosti naših krajev.

Kategorije:

- A.** Najlepše urejeno naselje/del naselja
- B.** Najlepša zunanja ureditev domačije in njene okolice (vrt, dvorišče, okrasna zasaditev, kmečki vrt, celostna ureditev)
- C.** Najlepše urejen vrt
- D.** Najlepše urejena okolica poslovnega objekta

Besedilo javnega natečaja je skupaj s prijavno dokumentacijo objavljeno na spletni strani Občine Velike Lašče.

ČISTILNA AKCIJA OB DNEVU ZEMLJE

Občinska uprava

Približuje se 22. april, ko praznujemo svetovni dan Zemlje. Ob tej priložnosti Občina Velike Lašče že tradicionalno organizira pomladno čistilno akcijo. V ta namen vabimo društva, krajevne odbore in druge posameznike, da se pridružijo tudi letošnji čistilni akciji, ki bo ob upoštevanju veljavnih ukrepov na območju naše občine potekala

**24. aprila 2021
s pričetkom ob 8. uri.**

Namen čistilne akcije je čiščenje razpršenih odpadkov na javnih površinah, ob cestah, kulturnih in sprehajalnih poteh ter v naseljih. Vreče in rokavice lahko po predhodnem dogovoru do dneva pred čistilno akcijo prevzamete na občini. Ločeno zbrane odpadke bomo zbirali v zbirnem centru na Turjaku. Napolnjene vreče z odpadki bomo po posameznih barvah ločeno zbirali na mestih ekoloških otokov po naseljih ter pri gasilnih domovih po občini. **Ob 12. uri bomo po koncu čistilne akcije z navedenih lokacij organizirali odvoz smeti.**

Zaradi lažje organizacije odvoza vas prosimo, da točne lokacije zbranih odpadkov v soboto do 12. ure sporočite na številko Režijskega obrata 041 332 357.

V primeru, da bodo epidemiološke razmere dovoljevale, načrtujemo po končani čistilni akciji na igrišču v Dvorski vasi skupen zaključek. Vse podrobnejše informacije o izvedbi čistilne akcije bomo objavili na spletni in Facebook strani v tednu pred čistilno akcijo. Poskrbimo, da tudi v zdajšnjih razmerah ohranimo in vzdržujemo čim bolj čisto okolje.

Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja ter Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za kopenski promet obveščata javnost

O PONOVI JAVNI RAZGRNITVI dopolnjene študije variant / predinvesticijske zasnove in dopolnjenega okoljskega poročila v postopku priprave državnega prostorskega načrta ZA OBVOZNICO VELIKE LAŠČE

Ministrstvo za okolje in prostor in Ministrstvo za infrastrukturo naznajnata javno razgrnitev:

- dopolnjene študije variant / predinvesticijska zasnova za obvoznico glavne ceste G2-106 v Velikih Laščah, ki jo je pod številko projekta J-15/17 v februarju 2021 izdelal Acer Novo mesto d.o.o.;
- povzetka za javnost;
- dopolnjenega okoljskega poročila za obvoznico glavne ceste G2-106 v Velikih Laščah, ki ga je pod številko naloge 1396-17 OP v januarju 2021 izdelal Aquarius d.o.o.;
- ostalih strokovnih podlag, na katerih temeljijo rešitve dopoljenih gradiv.

Gradivo iz prejšnje točke bo od 25. marca do vključno 30. aprila 2021 javno razgrnjeno:

- na Ministrstvu za okolje in prostor, Direktoratu za prostor, graditev in stanovanja, Dunajska cesta 21, Ljubljana,
- na Ministrstvu za infrastrukturo, Direktoratu za kopenski promet, Langusova 4, Ljubljana in
- na sedežu Občine Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

Gradivo iz prve do tretje alineje prejšnje točke bo v obdobju iz prejšnjega odstavka javno razgrnjeno tudi v digitalni obliki na spletnem portalu GOV.SI (povezava: <https://www.gov.si/teme/drzavni-prostorski-nacrti/>).

Javna obravnava bo potekala v sredo, 7. aprila 2021, s pričetkom ob 17. uri v Športni dvorani Osnovne šole Primoža Trubarja v Velikih Laščah.

Zaradi epidemioloških razmer bo javna obravnava potekala z upoštevanjem ukrepov Vlade RS za zajezitev širjenja okužb v skladu s priporočili in usmeritvami Nacionalnega inštituta za javno zdravje.

Javnost ima v času javne razgrnitve, do vključno 30. aprila 2021, možnost dajati pripombe in predloge na razgrnjeno gradivo, in sicer:

- pisno na mestih javne razgrnitve (na obrazcu za pripombe),
- po pošti na naslov: Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, Dunajska cesta 48, Ljubljana, s pripisom »DPN – obvoznica Velike Lašče«,
- elektronsko na naslov: gp.mop@gov.si, pri čemer se v rubriki »zadeva« navedejo ključne besede »DPN – obvoznica Velike Lašče«.

Obrazec za pripombe je na voljo na mestih javne razgrnitve in na spletnem portalu GOV.SI. Ministrstvo za okolje in prostor in Ministrstvo za infrastrukturo bosta preučili pripombe in predloge in do njih zavzeli stališče, ki bo objavljeno na spletnem portalu GOV.SI in posredovano občini.

Komisija za priznanja in odlikovanja Občine Velike Lašče v skladu z odlokom o priznanjih Občine Velike Lašče (Ur. l. RS št. 63/00) objavlja

RAZPIS za podelitev priznanj Občine Velike Lašče v letu 2021

Podelitev priznanja častni občan Občine Velike Lašče

Priznanje se podeljuje posamezniku za izredno pomembne trajne dosežke na ekonomskem, kulturnem, znanstvenem, razvojnem, vzgojno-izobraževalnem, športnem, naravovarstvenem in humanitarnem ali drugem področju, ki je s svojim delovanjem izredno prispeval k razvoju, ugledu in uveljavljanju Občine Velike Lašče.

Podelitev priznanj Občine Velike Lašče

Priznanje se podeljuje za izjemne uspehe in dosežke v zadnjem obdobju kot spodbuda za nadaljnje ustvarjalno delo na družbenoekonomskem, znanstvenem, tehničnem, kulturnem in drugih področjih ustvarjalnosti v obdobju zadnjega leta.

Priznanje lahko prejmejo posamezniki, skupine občanov in pravne osebe oziroma organizacije. Predlagatelji za podelitev priznanj Občine Velike Lašče so lahko občani, politične stranke, podjetja, društva ter druge organizacije in skupnosti. Predlagatelj za podelitev priznanja sebe ne more predlagati za priznanje.

Predlog mora vsebovati:

- podatke o predlagatelju;
- vrsto predlaganega priznanja občine;
- podatke o predlaganem prejemniku priznanja;
- obrazložitev k predlogu;
- dokumente, ki potrjujejo dejstva v obrazložitvi.

O podelitvi priznanj bo odločal občinski svet. Priznanja bodo podeljena ob občinskem prazniku.

Rok za oddajo predlogov je 4. maj 2021 do 12. ure. Predloge je treba poslati na naslov: Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, s pripisom »za komisijo za priznanja in odlikovanja«.

Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1,
1315 Velike Lašče bo v Uradnem listu
RS objavila:

JAVNI RAZPIS o sofinanciranju obnove sakralnih objektov v Občini Velike Lašče za leto 2021

Javni razpis z razpisno dokumentacijo
je dostopen na spletni strani Občine
www.velike-lasce.si/javni-razpisi.

JAVNI POZIV za izvajanje počitniškega varstva otrok iz Občine Velike Lašče

Občina Velike Lašče vabi k prijavi
organizatorje, zainteresirane za izvajanje
poletnega počitniškega varstva otrok z
območja Občine Velike Lašče. Celotno
besedilo javnega poziva je objavljeno na
spletni strani Občine Velike Lašče.

ANKETNI VPRAŠALNIK O TROBLI Spoštovani bralci Troble!

Minili sta dve leti, odkar smo naše občinsko glasilo nekoliko prenovili. Odzivi so bili večinoma zelo pozitivni. Dobronamerna kritika pa je vedno tudi vodilo, kako kaj izboljšati. Ker je Trobla namenjena predvsem vam, vas vljudno prosimo, da o njej izrazite svoje mnenje. Le tako lahko vključimo tiste vsebine, ki vas zanimajo. Novi trendi v medijih narekujejo potrebo po prisotnosti na spletu. Zato je naš cilj, da bo v sklopu prenovljene občinske spletne strani v bodoče možno spremljati tudi novice.

Katera od spodnjih trditev velja za vas?

- Troblo berem redno, preberem večino vsebin.
 Troblo berem redno, a preberem le tisto, kar me zanima.
 Troblo berem redko.
 Troble nikoli niti ne odprem.

Katere vsebine so vam v Trobli najbolj zanimive?

Katere vsebine v Trobli pogrešate?

Bi novice in druge vsebine iz Občine Velike Lašče želeli spremljati tudi na spletni strani Troble?

- Da, a si kljub temu še vedno želim prejemati tiskano Troblo.
 Da, v tem primeru tiskane Troble ne bi več potreboval.
 Ne, novice raje spremljam v tiskani obliki.

Drugo:

Z vrednostjo od 1 do 4 ocenite naslednje lastnosti Troble:

1 - nezadovoljivo, 2 - povprečno, 3 - dobro, 4 - odlično

izgled, oblikovanje vsebina dostava

Bi želeli prejemati tiskan izvod Troble še naprej? Da Ne

Imate še kakšen predlog za izboljšavo Troble?

Ali ste občan Občine Velike Lašče? Da Ne

Spol Ženski Moški Ne želim odgovoriti

Starostna skupina

0 - 18 18 - 30 31 - 50 51 - 70 nad 70 let

Izpolnjen vprašalnik lahko pošljete po pošti na naslov: **Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče** ali skeniranega po elektronski pošti: obcina@velike-lasce.si. Možna je tudi izpolnitev spletne ankete, ki je dostopna na spletni strani: <https://obcina.velike-lasce.si/>.

REBALANS PRORAČUNA OBČINE VELIKE LAŠČE ZA LETO 2021

Suzana Petrič, občinska uprave

Občinski svet je na 16. redni seji, 26. 2. 2021, sprejel rebalans proračuna Občine Velike Lašče za leto 2021. Odlok o rebalansu proračuna za leto 2021 načrtuje prihodke v vrednosti 4.795.760 EUR, odhodke v vrednosti 7.445.480 EUR, zadolževanje v višini 2.000.000 EUR, odplačilo dolga v višini 74.900 EUR ter prenos sredstev iz preteklega leta v višini 724.620 EUR.

PRIHODKI PRORAČUNA

Prihodki proračuna so v rebalansu proračuna predvideni v višini 4.795.760 EUR. To pomeni, da so načrtovani prihodki glede na sprejeti proračun višji za 349.905 EUR. Spodnja tabela nam prikazuje višino prihodkov glede na vrsto prihodkov ter primerjavo s sprejetim (veljavnim) proračunom glede na rebalans proračuna.

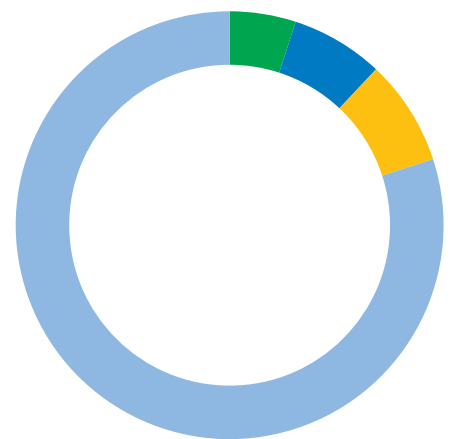
Razlogi za predvidene višje prihodke v rebalansu proračuna so v načrtovanih višjih davčnih prihodkih, kjer je davek na dobiček od premoženja višji zaradi višje dohodnine (s strani države), ki je glavni vir občin, ter višjega davka na blago in storitve (višje so pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest ter okoljske dajatve zaradi onesnaževanja okolja). Obenem se predvidevajo nekoliko nižji prihodki od davka na premoženje, in sicer nižji prihodki z naslova davka na premoženje (vodna plovila), prihodki od davka na nepremičnine (predvideni so nižji prihodki od davka od premoženja, od prostora za počitek in rekreacijo, nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča od fizičnih oseb, višji prihodki pa so predvideni z naslova nadomestil za uporabo stavbnega zemljišča za pravne osebe), davka na dediščine in darila ter davka na promet nepremičnin in finančnega premoženja. Nekoliko nižji so predvideni nedavčni prihodki zaradi nižjih prihodkov od udeležbe pri dobičku in dohodku od premoženja – prihodkov od premoženja

(najemnine poslovnih prostorov, koncesijskih dajatev od posebnih iger na srečo idr.), nižje predvidenih taks in pristojbin, glob in denarnih kazni, prihodkov od prodaje blaga in storitev (vstopnice, vstopnine in drugi prihodki) ter drugih nedavčnih prihodkov (komunalni prispevki, drugi izredni nedavčni prihodki). Kapitalski prihodki se načrtujejo nekoliko višji od predvidenih, saj se načrtuje višje prihodke od prodaje zgradb in prostorov (prodaja starejšega objekta) ter višje prihodke od prodaje stavbnih zemljišč, ker realizacija v letu 2020 ni bila izpolnjena. Predvidene prejete donacije ostajajo nespremenjene, obenem pa so predvideni višji transferni prihodki na račun višjih prejetih sredstev iz državnega proračuna za investicije tako imenovanih prihodkov za uravnoteženje razvitosti občin, prejetih sredstev iz javnih skladov za investicije, nekoliko nižje pa so predvideni prihodki od prejetih sredstev za tekočo porabo ter prihodki od prevozov otrok zaradi nevarnih zveri.

Delež prihodkov glede na vrsto prihodkov – rebalans proračuna

- davčni prihodki
- nedavčni prihodki
- kapitalski prihodki
- donacije
- transferni prihodki

Prihodki glede na vrsto prihodkov ter primerjava med sprejetim (veljavnim) proračunom – rebalansom v (EUR)

vrsta prihodkov	sprejeti/veljavni proračun	rebalans proračuna
davčni prihodki	3.606.150	3.834.690
nedavčni prihodki	437.200	328.000
kapitalski prihodki	110.000	222.000
donacije	500	500
transferni prihodki	292.000	410.570
skupaj	4.445.850	4.795.760

ODHODKI PRORAČUNA

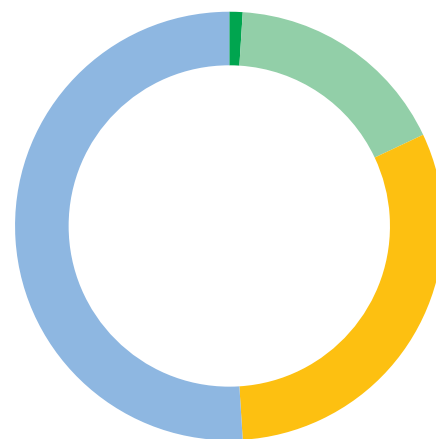
Odhodki proračuna so v rebalansu proračuna predvideni v višini 7.445.480 EUR. To pomeni, da so načrtovani odhodki glede na sprejeti proračun višji za 1.286.068 EUR. Spodnja tabela nam prikazuje višino odhodkov glede na vrsto odhodkov ter primerjavo s sprejetim (veljavnim) proračunom glede na rebalans proračuna.

Razlogi za višje odhodke so v načrtovanih višjih tekočih odhodkih, kjer so predvideni višji odhodki za plače ter druge izdatke zaposlenih in prispevke delodajalcev za socialno varnost, višji so predvideni tudi izdatki za blago in storitve – višji so tako predvideni pisarniški in splošni material (pisarniški material, založniške in tiskarske storitve, stroški objav in oglaševalskih storitev, računalniške storitve, stroški prevajanja in lektoriranja; prevozni stroški – vzdrževanje vozil itd.), tekoče vzdrževanje (višji so predvideni stroški za vzdrževanje stanovanjskih objektov, drugih objektov, vzdrževanje opreme, zavarovanje, vzdrževanje licenčne programske opreme), poslovne najemnine in zakupnine (najem vozil, najem programske računalniške opreme, druge najemnine itd.), obenem pa so nekoliko nižji predvideni stroški posebnega materiala (geodetske storitve, zdravniški pregledi, službena oblačila ter drugi operativni odhodki (stroški po podjemnih pogodbah, dela preko študentskega servisa, stroški odvetnikov, notarjev itd.), nekoliko nižje pa so predvidena plačila domačih obresti ter

rezerve (tako proračunska rezerva kot splošna proračunska rezervacija). Prav tako so načrtovani nekoliko višji tekoči transferji, in sicer so predvidene višje subvencije privatnim podjetjem ter zasebnikom, višji so prav tako predvideni transferji posameznikom in gospodinjstvom (višji so predvideni stroški za regresirane prevoze otrok, doplačila razlike med cenami programov v vrtcih in plačili staršev, nekoliko nižji so predvideni drugi transferji za zagotavljanje socialne varnosti), predvideni so višji transferji nepridobitnim organizacijam in ustanovam ter drugim tekočim domačim transferjem (višja so predvidena prenesena sredstva občinam (MIR), tekoči transferji v javne zavode (knjižnica, glasbena šola) ter plačila izvajalcem javnih služb – zimsko, letno vzdrževanje idr. Načrtujemo tudi višje investicijske odhodke, in sicer zaradi višjih stroškov na področju novogradenj, rekonstrukcij in adaptacij, višjih stroškov investicijskih vzdrževanj ter obnov, višjih stroškov projektnih dokumentacij in nadzorov, stroškov nakupa prevoznih sredstev, a obenem nižjih stroškov nakupa opreme – druge opreme in

Delež odhodkov glede na vrsto odhodkov – rebalans proračuna

- tekoči odhodki
- tekoči transferji
- investicijski odhodki
- investicijski transferji

napeljav. Prav tako so nekoliko višje predvideni stroški investicijskih transferjev, in sicer investicijskih transferjev v javne zavode, a obenem nekoliko nižji investicijski transferji pravnim ter fizičnim osebam.

Odhodki glede na vrsto prihodkov ter primerjava med sprejetim (veljavnim) proračunom – rebalansom v (EUR)

vrsta odhodkov	sprejeti/veljavni proračun	rebalans proračuna
tekoči odhodki	1.164.890	1.232.410
tekoči transferji	2.196.882	2.333.280
investicijski odhodki	2.721.440	3.802.490
investicijski transferji	76.200	77.300
skupaj	6.159.412	7.445.480

ZADOLŽEVANJE

Občina z rebalansom proračuna za leto 2021 načrtuje zadolževanje v višini 2.000.000 EUR za izgradnjo POŠ in vrtca na Turjaku. Glede na sprejeti (veljavni) proračun se zadolževanje poveča za 800.000 EUR, ker je bilo v sprejetem proračunu predvideno najetje kredita za izgradnjo prizidka kuhinje pri Osnovni šoli v Velikih Laščah, a se omenjeni projekt zamika v leto 2022, kot se je zamaknil projekt izgradnje POŠ in vrtca na Turjaku, ki je bil v proračunu predviden v letu 2020, a do izvedbe v lanskem letu ni prišlo.

ODPLAČILO DOLGA

Občina z rebalansom proračuna predvideva odplačilo dolga (glavnica in obresti) v višini 74.900 EUR, in sicer za obstoječi kredit za izgradnjo športne dvorane v višini 37.607 EUR ter preostanek za odplačilo novega kredita.

INVESTICIJE V REBALANSU PRORAČUNA

Občina ima z rebalansom proračuna za leto 2021 predvidene investicije v višini 3.768.200 EUR, od katerih načrtuje njem kredita v višini 2.000.000 EUR, preostala sredstva v višini 1.768.200 EUR pa načrtuje izvesti iz prenosa predvidenih sredstev iz preteklega leta v višini 724.620 EUR ter s predvidenimi prihodki v letu 2021. Nekatere izmed investicij so bile predvidene že v sprejetem (veljavnem) proračunu, nekaj investicij je novih, pri drugih pa se je predvidena izvedba iz leta 2020 premaknila v leto 2021, ker se zaradi različnih razlogov v omenjenem letu niso izvedle.

Najpomembnejše investicije, ki jih bo občina v letu 2021 glede na finančni zalogaj izvajala:

- izgradnja POŠ in vrtca na Turjaku,
- poslovna cona Ločica,
- prenova kotlovnice pri osnovni šoli – vzpostavitev daljinskega sistema ogrevanja na biomaso s povezavo do osnovne šole, športne dvorane, vrtca ter glasbene šole,
- asfaltiranje cest po Občini Velike Lašče,
- izgradnja vodohrana Podstrmec,
- izgradnja zbirnega centra za odpadke v poslovni coni Ločica,
- vodovod Rute – obnova,
- rekonstrukcija kozolca na Trubarjevi domačiji,
- obnova stanovanj – Šolska ulica 3,
- energetska sanacija glasbene šole – toplotni ovoj,
- kanalizacija Velike Lašče – dokumentacija,
- odkup in legalizacija zemljišča – Dom krajanov Rob,
- prizidek kuhinje pri osnovni šoli – dokumentacija,
- izgradnja vodovodne vrtine Turjak,
- izdelava PZI za mansardo na zdravstveni postaji,
- ureditev vhoda, okolice in sanitarij pri zdravstveni postaji,
- obnova vodovoda na Turjaku – odsek Mali Ločnik,
- prenova sanitarij v Domu krajanov Turjak,
- rekonstrukcije mostov,
- sofinanciranje izgradnje pločnika za pešce Retje, Prilesje,
- obnova vodovoda v Velikih Laščah,
- ureditev vhoda pri Levstikovem domu,
- manjša ureditvena dela v Domu krajanov Rob,
- evidentiranje vodovodov,
- ureditev Trubarjevega parka v Velikih Laščah– peskanje, menjava tabel,
- financiranje nakupa gasilske opreme iz požarne takse,
- financiranje manjših investicij v gasilstvo,
- obnove hidrantnega omrežja,
- projektiranje cest, postavitve odbojnih ograj in prometne signalizacije,
- prenova zaščitne mreže na igrišču v Dvorski vasi,
- izdelava projektne dokumentacije za pridobitev uporabnega dovoljenja za mansardo pri osnovni šoli,
- vhodna vrata ter obnova podzidka pri občinski stavbi,
- preplastitev igrišč,
- sofinanciranje obnove strehe v bloku, kjer ima občina stanovanje,
- postavitve novih luči,
- investicijsko vzdrževanje pri Domu veteranov Krvava Peč,
- prestavitev pomožnega objekta pri sušilnici sadja Gradež,
- nakup opreme za upravo,
- ureditev pešpoti,
- nakup opreme za civilno zaščito,
- urejanje pokopališča v Robu,
- ureditev kolesarskih poti, ureditev poti do vodovodnih omrežij,
- nakup opreme za režijski obrat idr.

NOVA VHODNA VRATA V OBČINSKO STAVBO

Občinska uprava

V začetku letošnjega leta smo na občinski stavbi zamenjali vhodna vrata. Stara so bila dotrajana in energetsko neustrezna, ob večjih nalivih je voda vdrla v notranjost stavbe. Nova vrata so sodobna, primerna upravni funkciji stavbe z občinskim grbom na steklu. Vgrajena so v skladu s smernicami RAL in ustrezno izolativna, s čimer bo zagotovljeno varčevanje pri energiji za ogrevanje. Razširjena dimenzija vrat je prilagojena dostopu z invalidskim vozičkom. Tudi na ta način bo Občina še bližje in dostopnejša prebivalcem lokalne skupnosti.

ZDRAVSTVENI DOM

dr. Janeza Oražma Ribnica,
vabi vse bodoče starše, da se
udeležijo spletnih predavanj

PRIPRAVA NA POROD IN STARŠEVSTVO.

Pridobili boste veliko koristnih informacij o nosečnosti, porodu, poporodnem obdobju, dojenju ter negi novorojenčka.

Z udeležbo predavanj bo prehod v materinstvo in očetovstvo gotovo lažji. Za spremljanje zadošča pametni mobilni telefon ali računalnik, posebno predznanje uporabe tovrstnih spletnih orodij ni potrebno.

Predvideno je eno predavanje v zgodnji nosečnosti (12.–24. teden), ter štiri predavanja po 30. tednu nosečnosti.

Torej, udobno se namestite v domačem okolju in se nam pridružita!

Dodatne informacije in prijave:

Maja Žagar, dipl. babica

031 342 819

maja.zagar@zdribnica.si

ZASMETENOST ZBIRALNIC (EKOLOŠKIH OTOKOV) IN USMERITVE ZA PRAVILNO RAVNANJE Z ODPADKI

JP VOKA Snaga, d. o. o.

Zadnje mesece opažamo številne **nepravilnosti v zvezi z odlaganjem odpadkov v zabojnike na zbiralnicah (ekoloških otokih)**. Poleg zabojnikov se nabirajo odpadki, ki spadajo v zbirni center oziroma je zanje treba naročiti kosovni odvoz, plastična embalaža, papir in karton so namesto v zabojnik odloženi poleg njega, kopičijo se vreče in vrečke z odpadki, ki v zabojnike na ekološkem otoku ne sodijo. Ko govorimo o zasmetenosti in nepravilnemu odlaganju odpadkov, se je stanje v preteklem letu poslabšalo, zato z vami delimo nekaj ključnih usmeritev, da do nepravilnosti ne bi več prihajalo.

Z zbiralnic (ekoloških otokov) bomo umaknili zabojnike za embalažo.

V letošnjem letu bomo z ekoloških otokov (skladno z Uredbo o obvezni občinski gospodarski javni službi zbiranja komunalnih odpadkov) umaknili zabojnike za embalažo.

Vsi občani imate namreč na svojih zbirnih mestih lastne zabojnike za embalažo. Če zabojnik za embalažo ne zadostuje potrebam vašega gospodinjstva, lahko brez dodatnega plačila naročite večjega ali dodatnega. To storite tako, da izpolnite obrazec za sporočanje sprememb, ki je dostopen na www.vokasnaga.si in www.mojiodpadki.si v rubriki Naročanje in obrazci oziroma Naročila.

V zabojnikih na ekoloških otokih bomo zbirali samo papir in steklo.

Ekološki otoki so posebej urejeni prostori na javni površini, kamor lahko **občani prinesete ločene frakcije komunalnih odpadkov, ki ne spadajo v domače zabojnike**. Embalaže na ekoloških otokih ne bomo več zbirali, saj imate vsi občani zabojnike za embalažo na svojih zbirnih mestih. **Ekološke otoke bosta tako sestavljali dve vrsti zabojnikov, in sicer tisti za papir in steklo.**

Zabojnik za papir

V zabojnik odlagamo:

- časopise in revije,
- zvezke in knjige,
- prospekte in kataloge,
- pisemske ovojnice,
- pisarniški in ovojni papir,
- papirnate nakupovalne vrečke,
- kartonsko embalažo in lepenko.

V zabojnik ne sodijo:

- kartonska votla embalaža tekočin ali t. i. tetrapak (ta spada med embalažo),
- povoščeni in plastificirani papir, tapete in celofan (odložimo med preostale odpadke),
- cigaretni zavojčki (spadajo med preostale odpadke),
- higienski papir, papirnate brisačke, prtički, robčki ipd. (odložimo med biološke odpadke),
- z živili pomazana ali prepojena papirnata in kartonska embalaža (spada med preostale odpadke).

Posebnosti:

- Kartonaste škatle raztrgamo in zložimo, da zasedejo čim manj prostora. Z njih odstranimo lepilne trakove.
- Če je revija zavita v plastično folijo, to odložimo v zabojnik z rumenim pokrovom.

Zabojnik za steklo

V zabojnik odlagamo:

- steklenice živil in pijač,
- stekleno embalažo zdravil in kozmetike,
- kozarce vloženih živil,
- drugo stekleno embalažo.

V zabojnik ne sodijo:

- okensko in drugo ravno steklo (oddamo ga v zbirnem centru),
- neonske, halogenske in žarilne žarnice ter svetlobne cevi (spadajo v zbirni center),
- avtomobilsko steklo (to in spodaj naštetih odpadki spadajo med mešane komunalne odpadke),
- ogledala, porcelan in keramika,
- izdelki iz kristala in ekranskega stekla,
- pleksi in karbonska stekla,
- laboratorijska in ognjevarna stekla.

Posebnosti:

- Stekleno embalažo vedno izpraznimo in z nje odstranimo zamaške ali pokrovčke.
- Kovinske pokrovčke odložimo v zabojnik za embalažo, plutovina-ste zamaške pa v zabojnik za mešane komunalne odpadke.

**ODLAGANJE ODPADKOV
POLEG ZABOJNIKOV JE
PREPOVEDANO!**

Na podlagi 25. člena Odloka o zbiranju komunalnih odpadkov v Občini Velike Lašče je za posameznika, ki odpadke odlaga poleg zabojnikov za zbiranje komunalnih odpadkov, zagrožena globa v višini 200 evrov, za pravno osebo 1.000 evrov, za njeno odgovorno osebo 250 evrov, za samostojnega podjetnika posameznika ali zasebnika 750 evrov in njegovo odgovorno osebo 150 evrov. Nadzor nad izvajanjem določb odloka, za katere je predpisana globa za prekršek, opravlja organ skupne občinske uprave za skupno opravljanje nalog občinske uprave na področju inšpekcije.

Skladno s področno zakonodajo so pravne osebe (lokali, restavracije, trgovine itd.) dolžne s posebno pogodbo in na poseben način urediti prevzem in odvoz ločeno zbrane odpadne embalaže (plastične, kartonske, papirnate, steklene), ki nastaja pri opravljanju proizvodne, trgovinske in storitvene dejavnosti.

Večja količina odpadkov in zamenjava zabojnikov.

Kadar imate mešanih komunalnih odpadkov več kot običajno, jih lahko pospravite v 50- ali 100-litrsko Vokine Snagine tipizirane vreče in jih na dan odvoza postavite zraven ustreznega zabojnika. Naenkrat lahko pripravite do pet vreč, pri čemer teža posamezne vreče ne sme presegati 10 kilogramov. Vreče so naprodaj prek spleta (www.vsezaodpadke.si/vokasnaga).

Če velikost zabojnika ne ustreza več vašim potrebam, naročite večji ali dodatni zabojnik. Naročilo večjega/dodatnega zabojnika za embalažo ne prinaša dodatnih stroškov, upoštevajte pa, da na ceno, ki jo plačate za storitve ravnanja z odpadki, vpliva velikost črnega zabojnika.

Odvoz kosovnih odpadkov je enkrat na leto brezplačen.

Odvoz kosovnih odpadkov je treba naročiti prek posebne (spletne) naročilnice na www.mojiodpadki.si v rubriki Naročila. Izberete si datum znotraj razpisane terminu (**med 15. aprilom in 31. majem ter med 1. oktobrom in 30. novembrom 2021**). Ko bomo v Voki Snagi prejeli vaše naročilo, vas bomo poklicali in se dogovorili za datum odvoza. Če imate v zvezi z odvozom kosovnih odpadkov kakšno vprašanje, nam lahko pišete na kosovni@vokasnaga.si.

Začasni zbirni center Turjak je odprt ob sobotah med 8. in 12. uro.

Odlaganje odpadkov je v zbirnem centru za občane brezplačno, tam pa lahko oddate kosovne odpadke, pohištveni les, zeleni odrez (odpadki, ki nastajajo pri urejanju vrtov), plastično embalažo, kovine in kovinsko embalažo, odpadno električno in elektronsko opremo, nevarne odpadke, kartonsko embalažo, avtomobilske gume, stropor idr.

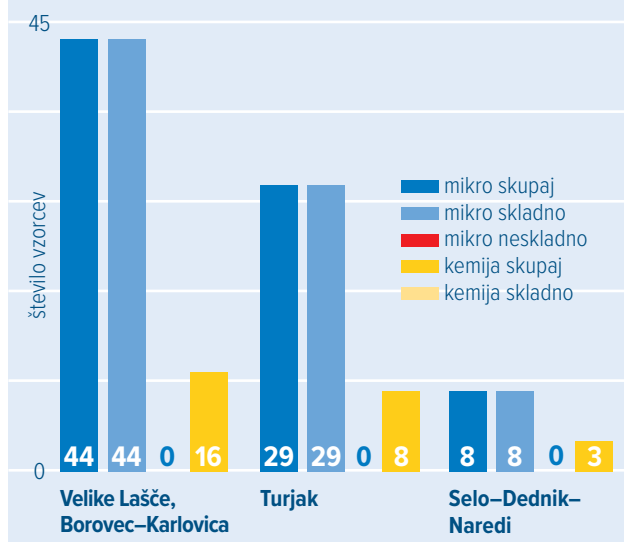
NAČINI IN ROKI OBVEŠČANJA UPORABNIKOV NA JAVNEM VODOVODU V OBČINI VELIKE LAŠČE

Vodokomunalni sistemi d. o. o.

Vodokomunalni sistemi, kot upravljalec Javnega vodovodnega sistema Velike Lašče, uporabnike pitne vode skladno s Pravilnikom o pitni vodi (ur. l. RS št. 19/2004) in z vsebino strokovnih priporočil NIJZ RS obveščamo o načinih in rokih obveščanja v posameznih primerih glede na zahteve pravilnika:

1. Osebno: Kratek dopis, ki se izroči uporabnikom hkrati s položnico ali neposredno v nabiralnik. V primeru enostanovanjskih objektov zadostuje samo osebni način obveščanja. Za manjše vodovodne sisteme, ki imajo manj kot 100 odjemnih mest in so v našem upravljanju, se zaradi geografskih značilnosti posameznih sistemov namesto obveščanja preko radia uporablja način obveščanja z dopisom posameznim uporabnikom.
2. Če se ukrep omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode izvaja več kot dva tedna, se lahko dnevno radijsko obveščanje po dveh tednih nadomesti s tedenskim obveščanjem. Uporabnike se obvesti tudi o prenehanju omejitev ali prepovedi uporabe pitne vode, izvajanja ukrepov oziroma dovoljenjem odstopanju.
3. E-obvestila: Uporabniki se po želji vključijo v tak način obveščanja preko spletne strani www.vks-belaj.si

Rezultati laboratorijskih preskušanj vzorcev pitne vode odvzetih iz omrežja pri uporabnikih ter izredno iz hidrantov zaradi SARS-CoV-2 (COVID – 19)

ČLEN PRAVILNIKA	VZROK ZA OBVEŠČANJE	ČAS OBVEŠČANJA	NAČIN OBVEŠČANJA
9. člen	Neskladnost v hišnem vodovodnem omrežju.	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v sedmih dneh.	1. Osebno. ¹ 2. Obvestilo uporabniku v primeru večstanovanjskega objekta. 3. Individualne prijave na e-obvestila. ³
21. člen	Prepoved ali omejitev pitne vode.	Ob začetku veljavnosti ukrepa, a najkasneje v dveh urah (obvešča se vsak dan do preklica).	1. Lokalni radio/oglasna deska. 2. Spletna stran www.vks-belaj.si . 3. Individualne prijave na e-obvestila. ³
22. člen	Odprava vzrokov neskladnosti.	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v enem dnevu.	1. Lokalni radio/oglasna deska. 2. Spletna stran www.vks-belaj.si . 3. Individualne prijave na e-obvestila. ³
31. člen	Dovoljena odstopanja od predpisanih mej.	Na dan pridobitve dovoljenja, a najkasneje v sedmih dneh. ²	1. Lokalni radio/oglasna deska. 2. Spletna stran www.vks-belaj.si . 3. Individualne prijave na e-obvestila. ³
34. člen	Skladnosti v okviru notranjega nadzora.	Najmanj enkrat na leto (najkasneje do 31. marca za preteklo leto).	1. Občinska glasila. 2. Spletna stran www.vks-belaj.si . 3. Individualne prijave na e-obvestila. ³

**LETNO POROČILO ZA LETO 2020 O SKLADNOSTI OSKRBE
S PITNO VODO V OBČINI VELIKE LAŠČE - notranji nadzor.**

VODOVODNI SISTEM	ŠT. ODVZETIH VZORCEV		MIKROBIOLOŠKA PREIZKUŠANJA (M)							FIZIKALNO KEMIJSKA PREIZKUŠANJA (K)				
	M	K	SKLADNO		NESKLADNO		EC	Ent.	KB	CP	SKLADNO		NESKLADNO	
			S	%	S	%					S	%	S	%
Velike Lašče, Borovec–Karlovlca	44	10	44	100	0	0	0	0	0	0	10	100	0	0
Turjak	29	8	29	100	0	0	0	0	0	0	8	100	0	0
Selo–Dednik–Naredi	8	3	8	100	0	0	0	0	0	0	3	100	0	0
SKUPAJ OMREŽJE	81	21	81	100	0	0	0	0	0	0	21	100	0	0

Legenda: M - mikrobiologija, K - kemija, S - skupaj, EC - Escherichia coli, Ent. - enterokoki, KB - koliformne bakterije, CP - Clostridium perfringens

POROČILO O KAKOVOSTI PITNE VODE V OBČINI VELIKE LAŠČE ZA LETO 2020

Javno komunalno podjetje Grosuplje

Na območju Občine Velike Lašče se uporabnike oskrbuje tudi z vodovodnega sistema Rob–Dobropolje v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Grosuplje.

Letni notranji nadzor je izvedel pooblaščen izvajalec Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano. Notranji nadzor se opravlja na podlagi Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15, 51/17) in interne HACCP dokumentacije. V splošnem lahko ugotovimo, da se je uporabnikom distribuirala ustrezna zdrava pitna voda.

Na vodovodnem sistemu Rob–Dobropolje se je z vzorčenjem potrdilo, da je vzrok neskladnosti na hišnem vodovod-

nem sistemu. Uporabnik je prejel ustrezna navodila.

Celotno letno poročilo za leto 2020, ki ga je pripravil pooblaščen izvajalec notranjega nadzora, je objavljeno na spletni strani <http://www.jkpg.si/> pod rubriko Kakovost pitne vode.

Poleg tega so na tem spletnem mestu dosegljiva: Priporočila lastnikom objektov za hišno vodovodno omrežje (HVO) po daljši prekinitev uporabe pitne vode (COVID-19), Navodila o prekuhavanju vode, Priporočila za uporabo vode ob izdanem ukrepu prekuhavanja vode, Priporočila lastnikom objektov za vzdrževanje hišnega vodovodnega omrežja in Navodila za dezinfekcijo vodovodnega omrežja.

Legenda: EC - E. coli - pokazatelj fekalnega onesnaženja, CP - clostridium perfringens vključno s sporami je zanesljiv pokazatelj fekalnega onesnaženja, v pitni vodi ni dopustna / KB - koliformne bakterije so pokazatelj stoječe vode (mrtvi rokavi na omrežju ali hišnega vodovodnega omrežja), v pitni vodi niso dopustne / SK22 - št. kolonij pri 22 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml. / SK37 - št. kolonij pri 37 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml. / EN - enterokoki - v odsotnosti drugih bakterij pokazatelj starejšega fekalnega onesnaženja

VODOVODNI SISTEMI

ROB–DOBROPOLJE

količina distribuirane vode (m³):

234.869 od tega 66.061

Občina Velike Lašče

MIKROBIOLOŠKE ANALIZE

št. vzorcev: **19**

% ustreznih: **100**

št. neustreznih: **0**

vzrok neustreznosti: /

FIZIKALNO-KEMIJSKE ANALIZE

št. vzorcev: **7**

% ustreznih: **100**

št. neustreznih: **0**

vzrok neustreznosti: /

Ukrep prekuhavanja (dni): **0**

**»Dober vratar mora
prepoznati situacijo,
preden se ta zgodi.
V poslu je
podobno ...«**

PRI PRENOSU DOBRIH PRAKS OD DRUGOD JE POTREBNA ZDRAVA PAMET

Jože Starič

Jošt Perovšek, dipl. ing. zoologije, je direktor Kmetijske zadruge Velike Lašče od avgusta 2020. Zaradi teh čudnih časov smo mu dali mir več kot 100 dni, zdaj pa je nastopil trenutek, da se nam predstavi. Z nastopom funkcije je tudi končal športno kariero rokometnega vratarja. Nazadnje je branil vrata avstrijskega prvoligaša Schwaz Handball Tirol. V pogovoru sva se dotaknila rokomet, zadruge in njegovega pogleda na razvoj kmetijstva.

Za vami je uspešna kariera rokometnega vratarja, ki ste jo končali z nastopom funkcije direktorja KZ Velike Lašče. Ali je bila odločitev težka?

Ko sem se prijavil na razpis za direktorja, sem bil odločen, da se tako kot športa tega ne bom lotil polovičarsko. Že pred imenovanjem na funkcijo sem vedel, da bo s tem konec moje športne kariere. Odločitev mi je nekoliko olajšal tudi koronavirus, kajti situacija v lanskem letu športu ni bila naklonjena: vse v tekmovalnih športih se je ustavilo, gledalcev ni bilo, šport ni bil več, kar je bil prej.

Rokometnega vratarja neuki gledalec vidi kot nekoga, ki čaka v голу, kdaj bo kateri od igralcev vrgel žogo proti njemu. V poslu pa ni čakanja, stalno morate biti na preži za novimi priložnostmi, spremljati morate dogajanje na trgu itd.

V bistvu je tudi naloga vratarja drugačna. Vratar mora ves čas spremljati situacijo na igrišču, ni dovolj samo čakati v голу, ampak moraš ves čas opazovati igro in predvidevati, kaj se bo zgodilo. Prepoznavati moraš situacije, za katere

treniraš in za katere dobivaš občutek na treningih. Dober vratar mora prepoznati situacijo, preden se ta zgodi. V poslu je podobno: situacijo moraš prepoznati, preden te pripelje v brezizhodni položaj. Tako pri športu kot v poslu sledimo zastavljenim ciljem ob stalnem opazovanju okolice.

Kmetijska zadruga Velike Lašče ima v naši občini in na Notranjskem precej trgovin. Je torej trgovina glavna dejavnost zadruge?

Res je. Imamo enajst poslovnih enot (trgovin in bifejev) in dejansko je trgovina glavna dejavnost, pomembna je tudi klavnica, ukvarjamo pa se tudi z drugimi dejavnostmi, recimo z odkupom živine in mleka.

Kako danes zadruga povezuje kmete, ki so njeni ustanovitelji?

Zadruge so ustanovili kmetje, ki so še vedno njeni lastniki. S tega vidika se ni nič spremenilo. Opažam, da se je v zadnjih letih nekako pozabilo na združništvo. Ne mislim samo naše zadruge, to je bil trend v Sloveniji na splošno. Zadruga ni dovolj storila za kmete. Zdaj

smo stopili korak ali dva nazaj in gremo spet kmetom naproti. Pomagamo jim pri ugodni nabavi reprodukcijskega materiala, prodajamo njihove izdelke (meso, mleko). Pri tem smo seveda odvisni od razmer na trgu. A kar zmoremo narediti, za združnike in kmete iz bližnje okolice tudi naredimo. Meso, na primer, kupujemo po nekoliko višji ceni kot drugi. Pri mesu imamo možnost prilagajanja cene, pri mleku pa imamo bolj zvezane roke, ker je na našem območju samo en odkupovalec – Ljubljanske mlekarne, ki določa cene glede na ponudbo in povpraševanje. Ker smo premajhni, se ne moremo pogajati neposredno, ampak smo del pogajalske skupine, v kateri imamo omejen vpliv.

Prav pri mesu imam željo in vizijo, da bi v naših trgovinah prodajali samo velikolaško meso. Zazdaj to ne gre, kajti svinjine in perutnine na našem območju ne redi nihče. Trudimo pa se zagotavljati lokalno goveje meso. Korak v to smer je zorjena govedina, ki je naprodaj v naši trgovini, vendar moramo to še nadgraditi. S tem povečamo dodano vrednost govejemu mesu, pa tudi povpraševanje je vse večje.

Ali razmišljate, da bi poleg klavnice imeli tudi mesnopredelovalni obrat?

V načrtih za novo klavnico je predviden tudi predelovalni obrat. Trenutno lahko delamo klobase in čevapčiče, za druge izdelke pa nimamo registrirane dejavnosti, pa tudi primerne prostora ne.

Klavnico moramo preseliti iz središča Velikih Lašč. Poleg nove klavnice bo zgrajen tudi mesnopredelovalni obrat, v katerem načrtujemo proizvodnjo izdelkov pod lastno blagovno znamko. Načrti so narejeni, sedaj smo v postopku pridobivanja soglasij.

Ali ste v vaših trgovinah pripravljeni na prodajo izdelkov velikolaških kmetov?

Seveda smo pripravljeni. V moji viziji bi morala biti v naši trgovini za vsakega člana zadruga svoja polica. Dejansko tudi je, vendar pa morajo biti izdelki narejeni v skladu s predpisi, proizvajalec pa mora imeti ustrezne papirje, registracijo. Po mojih informacijah v Občini Velike Lašče nihče nima registrirane predelave mleka ali mesa. V naši ponudbi je nekaj izdelkov iz širše okolice, takoj ko pa se bo pojavil še kdo, bomo njegove izdelke z veseljem vključili v naš prodajni program. Tudi v drugih trgovinah po Notranjskem ponujamo izdelke lokalnih proizvajalcev. Večina so to siri, skute in jogurti.

Se vam zdi, da je težko pridobiti dovoljenja in registrirati dejavnost za predelavo mleka ali mesa?

Priznam, da se v to nisem poglobljajal, ampak slišal sem, da ni tako težko. Res pa je, da mora biti obrat zgrajen in opremljen v skladu s predpisi. Vem, da so zahteve na kmetijah manjše, kot so za proizvodne obrate, kakršnega bomo zgradili mi. Z g. županom sva se že pogovarjala, da bi morda Občina Velike Lašče s spodbudami ali z znanjem kmetom pomagala pri registraciji predelovalnih obratov.

Začetek vašega mandata je bil ravno med prvim in drugim valom korone. Kako je to vplivalo na poslovanje Zadruga?

Zazdaj nam kar gre. Žal mi je, ker nam vse omejitve in ukrepi jemljejo ogromno energije, ki bi jo lahko vlagali v razvoj.

Lahko bi uresničili kakšno novo idejo, ukvarjamo pa se s pravili, ki se tedensko spreminjajo. Ukvarjamo se s tem, katera trgovina bo odprta, katera zaprta, kam bomo dali delavce iz zaprtih trgovin itd.

Vse vaše trgovine delujejo pod znano blagovno znamko. Ali kljub relativno velikemu številu trgovin ne bi mogli poslovati pod svojo blagovno znamko?

Kaj pa vem? Mercator nam trenutno dobavlja okrog 70 % blaga. Ostalo iščemo na trgu. Ne zdi se mi realno, da bi lahko s svojo blagovno znamko dosegli tako dobre nabavne cene. Glede franšiz pa tudi ni tako velike možnosti izbire.

V našem okolju je veliko t. i. hobi kmetov, ki poleg službe doma redijo kakšno glavo goveda, vendar pa to ni njihov vir preživetja. Kako lahko taki kmetje sodelujejo z Zadrugo?

Mali kmetje, ki redijo le nekaj glav živine, lahko svojo živino prodajajo tudi drugim odkupovalcem, vendar težje, saj tudi odkupovalci optimizirajo stroške transporta in neradi prihajajo po posamezno žival. Prevoz je namreč pomemben del stroška. Tudi za ceno se ne morejo pogajati. Žival lahko prodajo preko Zadruga, vedno se potrudimo, da dosežemo najboljšo možno ceno, pri čemer smo tudi mi odvisni od razmer na trgu. Cene na trgu se spreminjajo mesečno, včasih celo tedensko.

Nihanje cen je veliko: pred dvema letoma je bila odkupna cena bika 3,40 EUR za kilogram, zdaj pa je 3,10 EUR za kilogram. Govejega mesa je na trgu veliko. Pozna se, da so bile zaradi ko-

ronavirusa zaprte šole, ki so kupovale precej govejega mesa. Poleg tega pa je veliko uvoza poceni mesa. Ni mi jasno, kako dosežejo takšne cene, kajti Slovenija ima v Evropi in tudi v Vzhodni Evropi ene najnižjih odkupnih cen govejega mesa. Sprašujem se tudi, kakšna je kakovost cenenejšega mesa.

Kako vidite prihodnost kmetijstva na našem območju, ne le v naši občini, ampak tudi širše?

Naši kmetje so odvisni od geografskih danosti prostora: njiv je manj kot 10 %, ostalo so travniki in pašniki. V kmetijstvu smo torej omejeni na govedorejo, morda še ovčjerejo in kozjerejo. Kmetje se bodo morali izobraževati in razvijati v smeri predelave. S tem bodo povečali dodano vrednost, pri čemer je treba upoštevati načelo – manj je več. Včasih se bolj splača vzrediti manj bikov in jih predelati, kot pa vzrediti več živali in jih prodati v klavnico. Če bodo kmetje razmišljali v smer predelave, bodo lahko dobavljali v šole ali k drugim končnim potrošnikom.

Tudi Občina ima vizijo naše kraje narediti turistično bolj prepoznavne. Če bodo naši kmetje lahko turistom ponudili tudi izdelke in pridelke s svojih kmetij, pa bo to še bolj uspešno. Trenutno smo še daleč od tega.

Včasih je bila suha roba zelo pomembna dejavnost v naših krajih, tudi Zadruga se je intenzivno ukvarjala z odkupom.

Trenutno se z odkupom suhe robe ne ukvarjamo. Ukvarjamo se samo z

odkupom palet. Na širšem območju se s suho robo ukvarja samo Kmetijska zadruga Ribnica.

Odkar sem na mestu direktorja, se še nisem srečal z nekom, ki bi ponudil suho robo za prodajo v trgovinah, pa tudi iz trgovin ne dobivam informacij, da bi si kupci želeli suhe robe. Morda bi bilo vredno poskusiti, ampak to ne bo šlo čez noč in zagotovo ne bomo dosegali velikih količin. Lahko pa bi to bila popestritev naše ponudbe.

Kako KZ Velike Lašče, ki je v naši občini poleg OŠ največji zaposlovalec, sodeluje z Občino?

Do sedaj kakšnega posebnega sodelovanja ni bilo. Se je pa začelo. V načrtu imamo, da bi se s pomočjo zadruga popestrilo dogajanje na trgu v Velikih Laščah. Pri načrtih nam koronavirus ne gre na roko. Dogovarjamo se, da bi ob raznih druženjih na trgu organizirali kakšno promocijo, degustacijo idr. Ideja je, da bi izvajali promocijo tega, kar se dobi v Velikih Laščah. Seveda bo na začetku treba pridobivati ponudnike tudi od drugod, ampak sčasoma bi bila večina lahko domačih.

Kako gledate na prihodnost zadržništva?

Menim, da bo zadržništvo postalo spet bolj pomembno. V Sloveniji je zadržno veliko in dogajanje pestro: nekatere propadajo, druge se združujejo. Večje zadruga bodo imele boljša pogajalska izhodišča in tudi večji vpliv na trg, zato se bodo tudi manjše zadruga med seboj povezovale. Zadnjih dvajset let so bili kmetje kar razočarani nad zadržgami, ker se je nekako pozabilo na poslanstvo. Pozabilo se je, da mora biti zadržga za kmete, in ne obratno.

Ali lahko rečemo, da so kmetje podjetniki? Dejavnost je sicer specifična, cilj pa je v ustvarjanju dodane vrednosti in razvoju.

Seveda. Nekateri sicer gojijo živino (konje, koze) za hobi. Kdor pa redi žival za prodajo, mora gledati na to, da si bo pokrtil stroške in še nekaj zaslužil. Menim, da je nesmiselno hoditi v službo in s plačo financirati vzrejo bika, ki ga

potem prodaš z izgubo. Odkupne cene mesa padajo, nekateri pa s svojim razmišljanjem še vedno zaostajajo. Treba bo narediti korak ali dva naprej. Predvsem pri izobraževanju kmetov. Kmetje morajo vedeti, kaj potrebujejo, da bodo lahko vzredili dobro živino. Samo z dobro živino bodo lahko tudi kaj zaslužili.

Ali današnje kmetijstvo pelje v smer, da bodo preživeli samo veliki kmetje?

Ni nujno, da bodo preživeli samo veliki. Po mojem mnenju bodo preživeli dovolj podjetni in dovolj izobraženi kmetje. Z izobrazbo ne mislim formalne izobrazbe, ampak govorim o stalnem izobraževanju znotraj področja, s katerim se ukvarjajo. Kmetje bodo morali brati strokovne članke, prepoznati, kaj delajo narobe, sprejemati informacije od drugih, ki vedo, kaj delajo. Samo gostilniški pogovori žal niso dovolj. Velikost kmetije je seveda pomemben dejavnik, vendar ni vse v velikosti.

Za optimalno obdelavo pa potrebujejo kmetje veliko strojev, ki so zelo dragi, zato si jih lažje privoščijo veliki kmetje.

Res je, ampak to ne pomeni, da mora zato imeti vsak kmet vse stroje. V preteklosti so bili s tem namenom ustanovljeni strojni krožki, a se niso najbolje prijeli. Pametni kmetje se danes zavedajo, da je mehanizacija velik strošek, največji pa je

takrat, ko stroj stoji. Delovna ura stroja, ki stane 50.000 EUR in na leto dela 500 ur, je zelo draga. Kmetje spoznavajo, da strojne usluge le niso tako drage, če gledaš skozi stroške, ki bi jih sicer imel z nabavo in vzdrževanjem strojev. Počasi se situacija obrača, tako da kmet nima več vseh strojev, ampak za določena dela najame drugega izvajalca. Ker ima ta primerne stroje in praviloma več izkušenj, je tudi storitev boljše opravljena. Navsezadnje je vreden tudi prihranjen čas, ko delo opravi izvajalec storitve.

Ali to pomeni, da zdrava kmečka pamet ne zadostuje več?

Trdim, da bi morali pri vsaki stvari uporabljati zdravo kmečko pamet. Zdrava kmečka pamet pomaga pri uporabi znanja, ki ga pridobiš z branjem strokovne literature. V strokovnih člankih lahko bereš, kako se s kmetijstvom ukvarjajo v Nemčiji. Ampak tam je drugačno podnebje, drugo število sončnih dni, imajo večje površine, zato njihovih dobrih praks ne moreš neposredno prenesti v naše okolje. Ko dobre prakse od drugod prilagajamo tukajšnjim razmeram, je treba uporabiti zdravo pamet. Tudi v ponavljanju, kako je bilo včasih, ni prava pot: nekatere stvari iz preteklosti moramo obdržati, druge pa je povozil čas, zato jih moramo pustiti za seboj. Razmere so drugačne, tehnologija napreduje, zato se je treba stalno prilagajati.

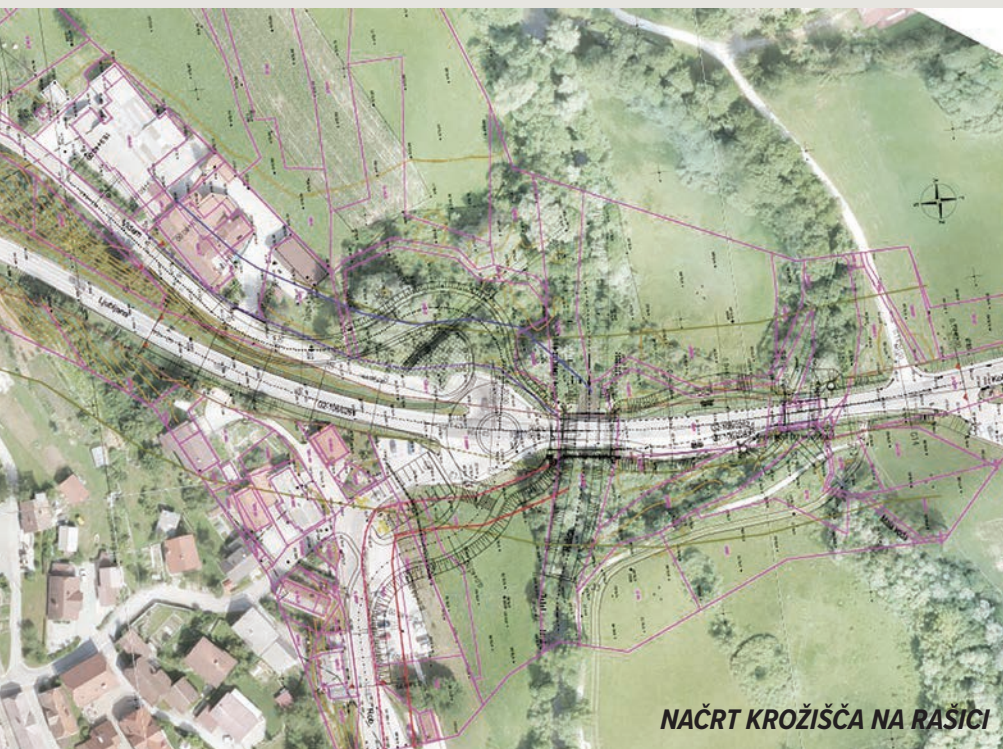
VARNEJŠE PREHITEVANJE PO IZGRADNJI TRETJEGA PASU OD TURJAKA DO PIJAVE GORICE

Angelca Petrič

Glede na perečo problematiko prometne povezave naših krajev s prestolnico in zagotovila, da tretji pas od Pijave Gorice do Turjaka postaja realnost, nas je zanimalo, katere investicije država načrtuje za rešitev teh težav ter, predvsem, kdaj naj bi do izvedbe tudi prišlo.

Aleš Mihelič,
državni sekretar na
Ministrstvu za infrastrukturo

Nadaljevala se bo izgradnja tretjega pasu proti Turjaku. Nam lahko malo bolj podrobno predstavite, kaj to pomeni v praksi?

Tretji pas je nov projekt, ki smo si ga zadali kot enega izmed kratkoročnih ukrepov, da bi ugotovili, kaj je možno doseči za izboljšanje prometne povezljivosti na 3. a razvojni osi. Gre za nov pristop, nekaj novega. V preteklosti smo veliko govorili o morebitni avtocesti, hitri cesti, vendar bi vse to zaradi umeščanja v prostor trajalo predolgo ali bilo celo nemogoče.

Zato je ideja o tretjem pasu, da lahko pridemo v kratkem do spodobne rešitve, predvsem v povezavi s prometom, ki poteka po tej cesti. Začetna dokumentacija in idejna zasnova sta bili zaključeni že v

februarju letošnjega leta. Idejno zasnovo smo pripravili v izredno kratkem času, na podlagi te Direkcija za infrastrukturo že izvaja odkupe zemljišč. Trudimo se, da bo to zares rešitev v kratkem roku.

So že vsa zemljišča odkupljena?

Ne, z odkupom zemljišč smo šele začeli. Projekta smo se lotili septembra, županom predstavili svojo rešitev, in takoj so stekle vse aktivnosti. V zadnjega pol leta je bilo narejeno veliko, pričakuje se, da bi prva gradbena dela lahko začeli s koncem tega oz. v začetku naslednjega leta.

Kakšen bo prometni režim?

Tovrstni projekt je prvi v Sloveniji, v tujini so to ponekod že implementirali in izkazalo se je kot zelo dobra rešitev, da

s tremi pasovi optimiziraš pot v eno in drugo smer. To je vmesna varianta med klasično prometno ureditvijo in pametno prometno ureditvijo, ki bo sledila enkrat v prihodnosti, da bomo lahko časovno s prometno signalizacijo določenemu prometnemu pasu določali smer vožnje. Ker je v tem trenutku to še prevelika eksotika in bi bilo še preveč nevarno izvajati takšno varianto, smo pristopili k izmenjujočemu se tripasovnemu režimu. To pomeni, da bo od Pijave Gorice do Turjaka po posameznih etapah prometna ureditev drugačna. Torej, če bo na prvem odseku en pas v smeri proti Ljubljani in dvopasovna ureditev iz Ljubljane navzven, se bo v naslednji varianti to obrnilo. Na razdalji vsak kilometer, dva je možnost vožnje po dodatnem pasu. To bo fiksna ureditev. Takšnega projekta v Sloveniji še ni.

To je zgodba, ki se lahko realizira. Če zdaj začnemo s projektiranjem hitre ceste ali avtoceste, bo trajalo izredno dolgo. Rešitev znotraj obstoječih pasov, torej tretji pas, za kar ni potrebno dolgotrajno umeščanje v prostor, je realno izvedljiva v kratkem času. S tem se bo nekaj malega prispevalo h krajšemu potovalnemu času na odseku 7,5 km, predvsem pa bo boljša prometna varnost. Za sam potovalni čas je nujno, da se najde ustrezno rešitev na Škofljici. Če dodamo še obvoznico za Velike Lašče in Ribnico ter še ostale ukrepe, ki se predvidevajo na 3. a razvojni osi, potem bo tudi potovalni čas ustrezen. Predvsem pa gre za varnost in udobje vožnje, da človek ni utrujen zaradi gneče. Ključno pri tem projektu je, da je realen. V sklopu projekta se bo uredilo tudi križišče za Gradišče, ki je zelo nepregledno.

Kako bo urejeno menjavanje pasov? Če prav razujem, bodo vozniki približno na vsaka dva kilometra dobili dodatni vozni oz. prehitevalni pas v eni smeri vožnje, nato pa za drugo smer?

Vse rešitve morajo biti s stališča prometne varnosti povsem ustrezne. Največji izziv je, da v tem področju 7,6 km ni preveč izmenjavanj in jih hkrati ni premalo, da se doseže kar najboljši učinek v obe smeri. Omejeni smo z naravnimi danostmi in s križišči, kjer pride do teh sprememb.

Glede na to, da se bo nekaj delalo, se bo umestilo tudi kolesarsko stezo? Bodo dela potekala vzporedno?

Projektiranje kolesarskih poti med Ljubljano in Petrino se je že začelo, pri tretjem pasu govorimo o tem, da smo izdelali idejno zasnovo in je, kot rečeno, v teku projektiranje. Kar zadeva kolesarske povezave je na tem območju velik primakljaj. Projekte se seveda usklajuje, saj ne sme priti do neskladja med enim in drugim.

Torej izvedeno ne bo, se pa kolesarsko povezavo upošteva v načrtih?

Tako je. Tudi ko bo kolesarska povezava sprojektirana, se bo izvajala fazno. Prav tako pri tretjem pasu. Kjer bo možno kaj izvajati že s samo izgradnjo, pa se bo upoštevalo rešitev enega in drugega projekta.

Kako boste reševali problematiko prehodov čez cesto na območju tretjega pasu?

Prehajanje pešcev, kolesarjev bo urejeno skladno z zakonom, ki natančno določa, kje so mogoče kakšne rešitve. V fazi projektiranja se bo izkazalo, kje je možno zagotoviti podhode, nadhode, kakorkoli že, izven nivojskega križanja, a to je stvar, ki se bo izdelala v fazi priprave dokumentacij. Na koncu bodo preverili, ali je zagotovljena ustrezna varnost.

Za divjad isto?

Seveda.

Načrtujete kakšna evropska sredstva za ta projekt?

Za samo tripasovnico ne, saj je trenutna prioriteta na tem področju usmerjenost v čim bolj zeleno področje in digitalizacijo, trajnostno mobilnost in seveda železnico. Za samo gradnjo cest ni predvidenih poudarkov. Bomo pa čim več sredstev skušali pridobiti za trajnostne ukrepe, kot so kolesarske steze in drugi ukrepi trajnostne mobilnosti.

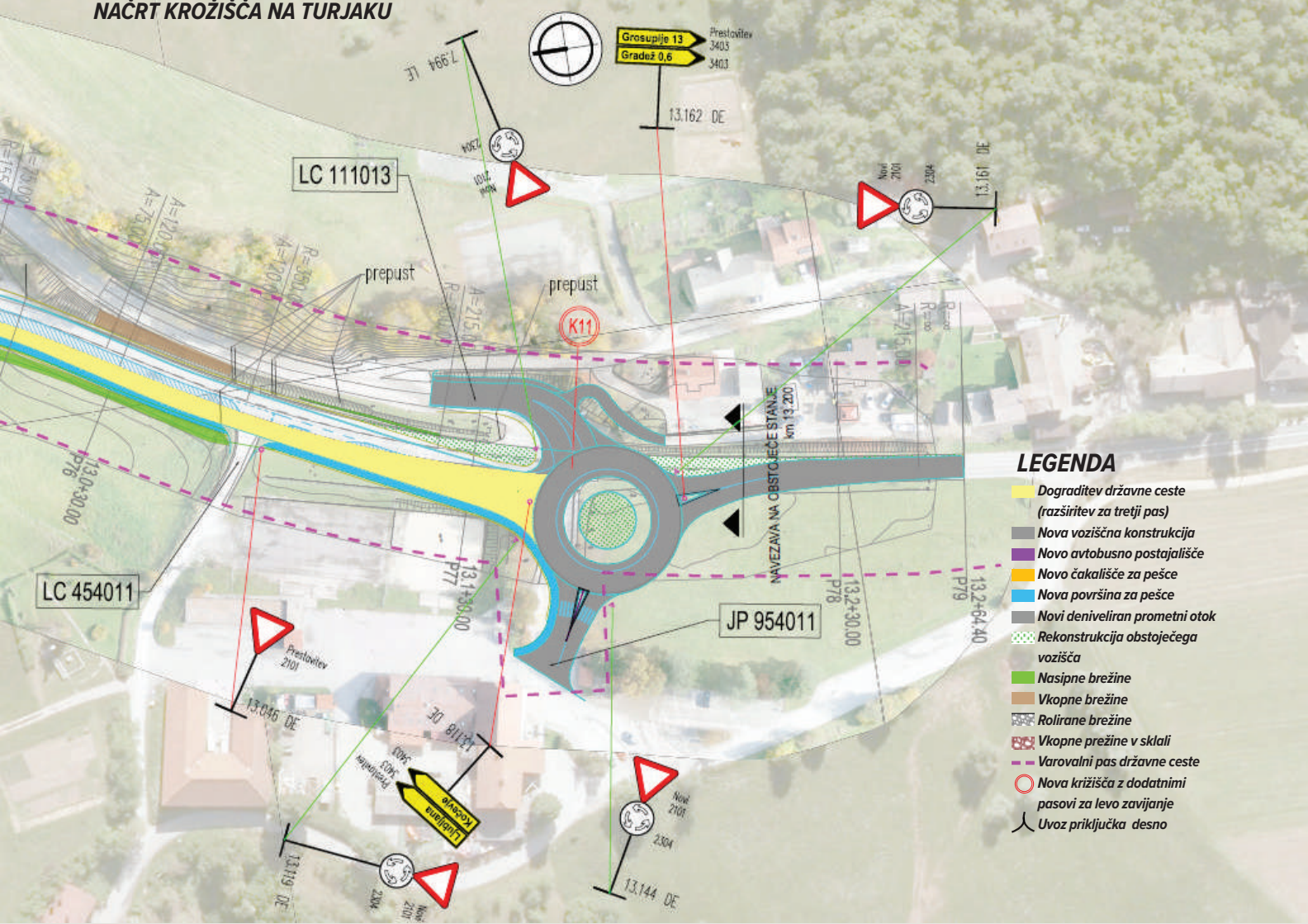
Kako pa bo s križiščem na Turjaku, ki je nepregledno z grosupeljske strani?

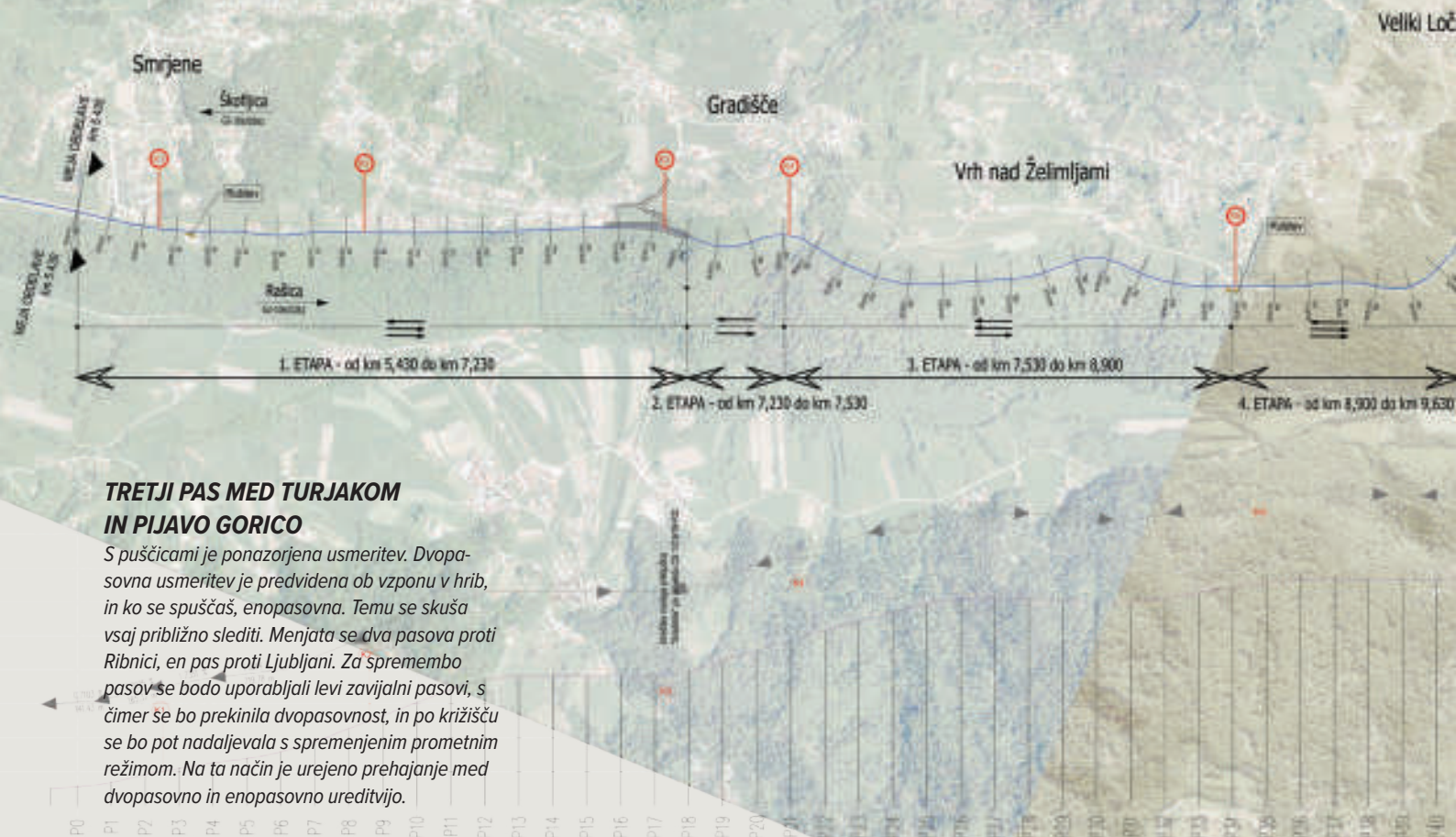
Križišče Turjak se rešuje tudi v sklopu tripasovne ceste, da bo prometna varnost ustrezna. Trenutna rešitev še ni povsem znana, se pa pripravlja projekt.

Druga izredno problematična točka s stališča prometa pri nas je nedvomno križišče na Rašici, kjer je vključevanje v promet iz smeri Dobrepolja izredno nepregledno.

Križišče na Rašici je tako tehnološko

NAČRT KROŽIŠČA NA TURJAKU

TRETI PAS MED TURJAKOM IN PIJAVO GORICO

S puščicami je ponazorjena usmeritev. Dvopasovna usmeritev je predvidena ob vzponu v hrib, in ko se spuščáš, enopasovna. Temu se skuša vsaj približno slediti. Menjata se dva pasova proti Ribnici, en pas proti Ljubljani. Za spremembo pasov se bodo uporabljali levi zavijalni pasovi, s čimer se bo prekinila dvopasovnost, in po križišču se bo pot nadaljevala s spremenjenim prometnim režimom. Na ta način je urejeno prehajanje med dvopasovno in enopasovno ureditvijo.

kot izvedbeno zelo zahteven projekt. Tu je bilo narejenih že več študij. Delamo naprej, da bi prav zaradi nadaljnje navezave skušali najti ustrezen rešitev. Drži, da je premalo prostora, potrebna bo obsežna rekonstrukcija, in ravno zato se pripravlja celovit projekt za ureditev križišča na Rašici. Težava sta tako klanec kot voda. S pretirano klančino se težko izpelje prehod v križišče, na drugi strani je tu tudi težava pozimi, kjer se na klancu ustavljajo kamioni. Da je še zahtevnejše, je tu umeščena tudi avtobusna postaja.

Zakaj je za križišče na Rašici predviden zaključek gradnje leta 2027?

Verjetno se predvideva to za celoten postopek. Trenutno je zaključena študijski variant. V izdelavi je projektna dokumentacija. Celoten postopek se izvaja v dveh fazah. V prvi fazi naj bi se izvedlo gradnjo dveh novih mostov čez Rašico in Malo Vodo ter ureditev avtobusnih postajališč in površin za pešce ob glavni cesti. To naj bi bilo zaključeno in predano v revizijo do septembra letošnjega leta. Druga faza pa obsega ureditev križišča oz. križišča ter rekonstrukcijo obstoječe regionalne ceste. Mora pa za to biti sprejet še občinski prostorski akt. Tudi za

to fazo je predvidena oddaja v revizijo v septembru letošnjega leta. Za navedeno prvo fazo so že v teku zemljiškopravne ureditve in odkupi zemljišč, se pa tukaj pričakuje nekaj zapletov, za katere upam, da jih bomo hitro rešili. Vrednost celotnega projekta je ocenjena na 1,8 mio EUR in načrtujemo, da bi z izvedbo začeli v letu 2023.

Kako pa kaže z obvoznico Velike Lašče? V kratkem bo potekala druga javna razgrnitev. Kakšen je terminski plan, če bo katera od rešitev ustrezna?

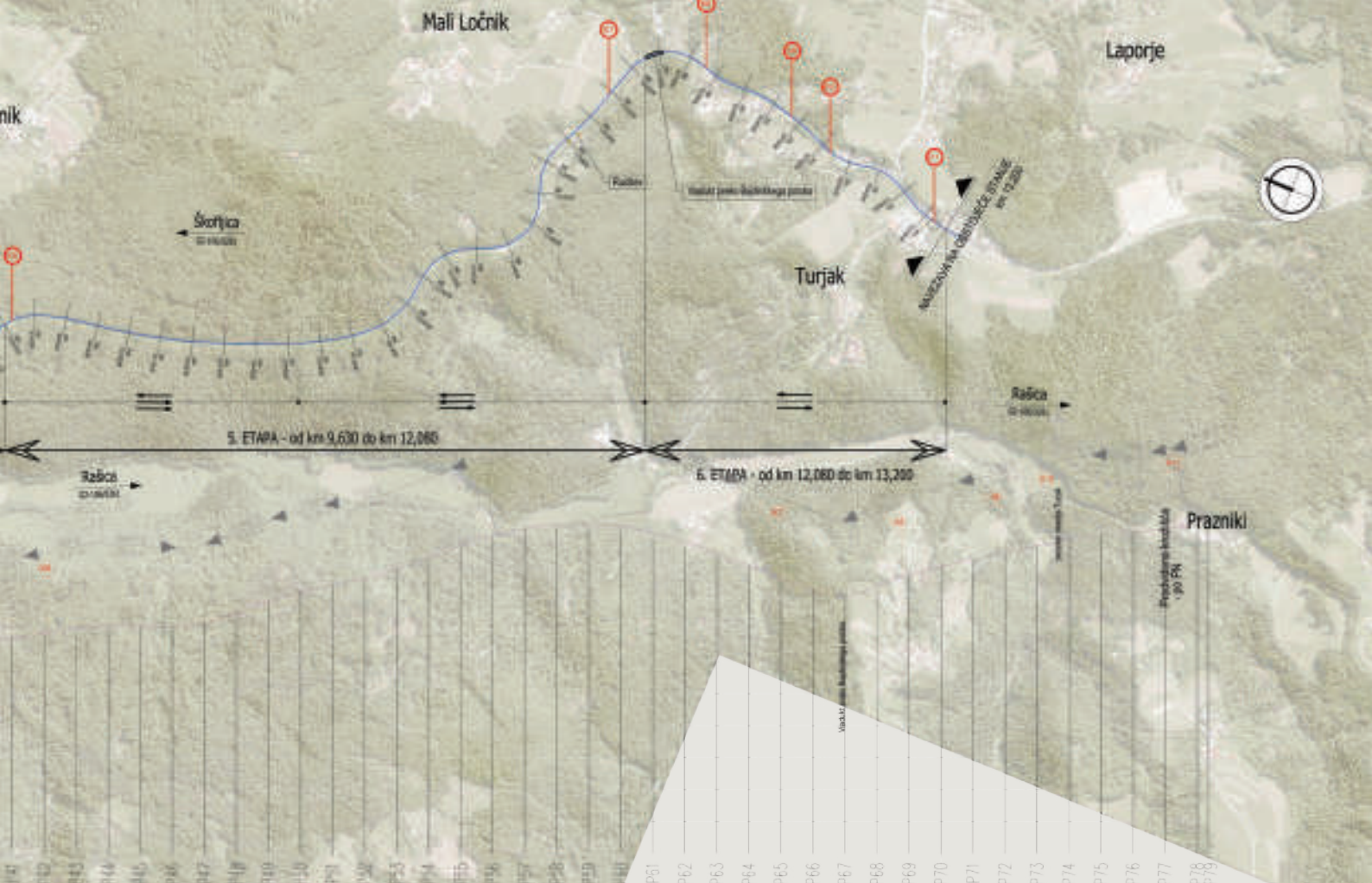
Sama obvoznica Velike Lašče je izredno pomembna z vidika pretočnosti, ker v bistvu največja ozka grla predstavljajo povezave, ki gredo čez mestno oz. trško jedro. Glede na povprečni letni promet, ki je nekje 7000 vozil na dan, bo to pomembno pridobitev za sam kraj. V središču kraja bomo pridobili prostor za kakovostnejše vsebine, saj bo promet ribniško–kočevske regije stekel mimo naselja. Prometna varnost bo neprimerljivo boljša, in ta je ključnega pomena. Pričakuje se, da bo celotna trasa z vključenimi obvoznici Velike Lašče, Ribnica, Kočevje in izvedenim tretjim pasom na Turjaku ter drugimi ukrepi (rekonstrukcije križišč in

hodniki za pešce) na koncu tvorila pravo razvojno prometno povezavo.

Kot rečeno, je ena izmed razgrnitev za obvoznico Velike Lašče že bila. Ugotovljeno je bilo, da je smiselno dodati še nekaj variant. Ključno pri vseh različicah je, da je njihova začetna in končna točka enaka. Torej, da potekajo od Malih Lašč do Retij. S temi dodanimi različicami je treba izvesti javno razgrnitev in v nadaljevanju bi izvedli obravnavo za DPN. Naslednji sestanek, ki bi ga imeli na to temo, je predviden v drugem tednu tega meseca.

Kaj pa kolesarska steza, kako kaže s potrditvijo in umestitvijo v proračun?

Kolesarska povezava, celostno gledano, med Petrino in Ljubljano, je v fazi projektiranja. Sama realizacija bo sledila stanju prometne dokumentacije. Gradila naj bi se po odsekih. Torej prej ko bo posamezen odsek dobil vsa ustrezna dovoljenja, prej se bo pristopilo h gradnji. Nekako pa se načrtuje, da bi v začetku leta 2022 ali morda že konec letošnjega leta pričeli že s prvimi odseki ter jih zaključili. Težko pa je napovedati, kateri odseki bodo dokumentacijo dobili prej. Tisti odseki pa, ki že imajo pripravljeno prometno dokumentacijo, bodo lahko

pristopili k izgradnji. Določen del projektov je predviden ob obstoječi infrastrukturi, nekje pa bo treba graditi na novo.

Kako boste reševali problem prometnih zastojev na Škofljici?

Treba se je zavedati, da problem Škofljice ni samo problem ene občine, ampak težava vse regije. Problem Škofljice je, kakorkoli gledano, najpomembnejša točka 3. a razvoje osi.

Pristop reševanja je razdeljen na dva dela: na ukrepe, ki jih lahko izpeljemo hitro, in tiste, ki zaradi samih postopkov potrebujejo več časa. Županom smo predstavili naše projekte in zaznali, da je ključen problem nivojsko križanje ceste in železnice na Škofljici. Zato smo takoj pristopili k projektu izvedbe izvennivojskega križanja, torej podvoza za avtomobile, za kar že poteka projektiranje. Tukaj bi bili vključeni vsi vidiki, tako ureditev železniškega dela z že predvideno dvotirnostjo, upoštevan bi bil tudi režim kolesarskih poti in poti za pešce.

Poleg kratkoročnih ukrepov pa smo pristopili tudi k umeščanju dvotirnosti med Ljubljano in Ivančno Gorico, kar bi Škofljici lahko prineslo novo povezovalno cesto ob železnici, ki bi tako kot

projekt obvoznice ustrezno razbremenil promet mimo Škofljice.

Kateri so drugi glavni projekti 3. a razvojne osi?

3. a razvojna os je malce specifičen projekt, saj gre za skupek številnih projektov, ki so nastali tako kot pobuda posameznega kraja kot tudi pobuda celotne regije. Vključenih je več rekonstrukcij križišč, krožišč ter obvoznic. Ključne so tudi izboljšave za pešce, ki so najranljivejša skupina v prometu. Trenutno se tako končuje pločnik v Prilesju. Gre za številčne večje in manjše projekte.

Poleg vseh investicijskih projektov za izboljšanje prometne varnosti pa smo lani izvedli še kar nekaj preplastitev in obnove zemljišč. Podobno načrtujemo tudi v letošnjem letu.

Je po vzpostavitvi prometa z železnico zaznati kaj boljšo pretočnost?

Po merjenju povprečnega dnevnega prometa ni zaznati kakšnega posebnega padca, beležimo nekje med 10–15-odstotni padec glede na števce, ki nam javljajo promet. Opažamo, da vpliv korone ni bil bistven na promet, morda le v konjaci, kjer je bila pretočnost boljša.

Železnica na področju med Ljubljano in Kočevjem se oživlja s številnimi ukrepi. Veliko je k temu pripomogla optimizacija vozniških redov. Zazdaj smo s potekom in privajanjem ljudi na železniški promet zadovoljni, bo pa treba za doseg naših ciljev postoriti še veliko več. Ključni bodo ozaveščenost ljudi, promocija povezanosti in izboljšanje dostopne infrastrukture. Problem je, recimo, kako izboljšati dostop do vlaka in dostop od končne postaje od zelene destinacije. Tu se pogovarjamo o kolesarnicah, pripravljamo projekt Emonika in reorganizacija LPP-ja. Ena izmed pomembnejših posodobitev železniške povezanosti bo tudi nadgradnja železniške povezave v Grosupljem. Trenutno je v teku razpis za izbiro izvajalca oz. že podpis pogodbe. Stremimo, da bi do konca leta zaključili s prenovami, saj je to trenutno ozko grlo na relaciji Ljubljana–Kočevje, kar zadeva železnico. Sedaj ni možno, da bi bili npr. na postaji trije vlaki, s koncem leta pa bomo lahko prestopali tudi na vse vlake, ki bodo prehajali iz smeri Novega mesta, čas za prestopanje bo lahko le nekaj minut, število vlakov bo bistveno večje. S tem se bo še povečala uporabnost povezave med Ljubljano in Kočevjem.

PO ZGODNJIH VRTNINAH IN PO ŽITIH SEJEMO ALI SADIMO JESENSKE VRTNINE

Dragica Heric / foto: Ana Ogorelec

Pri pridelavi zelenjave imamo vsaj dve rastni dobi, včasih še več. Predvsem poleti, po zgodnjih pridelkih in po žitih, lahko posejemo jesenske vrtnine, da njiva ni prazna. Katere vrtnine sejemo ali sadimo v drugi polovici leta, je na spletnem srečanju predstavila nam dobro poznana Ana Ogorelec, strokovnjakinja za zelenjadarstvo iz Kmetijsko-gozdarskega zavoda Ljubljana.

Strniščni dosevki preprečijo preveliko sončno pregrevanje tal, uničenje talnih organizmov in zapleveljenost njiv. Nove vrtnine pa lahko posejemo tudi po zgodnjih vrtninah (grah, solata idr.) z namenom, da njiva ni prazna. Ker gre za poletno obdobje, ko so temperature visoke in nastopi suša, saj več vode izhlapi, kot je pade s padavinami, je pogosto potrebno namakanje. Zaradi negativne vodne bilance in za ohranitev organskih snovi v tleh je zelo pomembna priprava tal. Talna vlaga se ohrani le s plitvo obdelavo tal. Gre za konzervirajočo, ohranitveno obdelavo z diskastimi ali krožnimi rahljalniki, ki zemljo le pomešajo s setvenimi ostanki. Uporabi se lahko tudi gruber, to je dletasti rahljalik z globoko nogačo, ki spodreže korenine prejšnjega posevka. Krožne brane pri obdelavi tal za naslednje posevke niso dovolj, ustrezen pa je mulčer, s katerim rastline pred

obdelavo tal razbijemo. Vsekakor gre za obdelavo tal brez oranja (no tll), s čimer se ne odpira globoka brazda in voda ne izhlapeva. Na vrtovih uporabimo vrtnarske vile (tudi ruske vile), s katerimi zemljo le prerahljamo in odstranimo plevele. Sejalnica vrtnin mora biti takšna, da se razpre mulč ali zastirka in pade seme na čisto zemljino. Po setvi in kalitvi se na njeni ohrani suha zastirka iz slame in drugih ostankov rastlin, kar preprečuje izhlapevanje vlage iz tal. Prav tako rastline pozneje zaščitimo z zastirko iz slame ali s PE-folijami (bele, rjave, črne).

Pomembna sta kolobar in biotska pestrost, suši pa se najbolj izognemo z rednim namakanjem, bodisi kapljičnim bodisi z razpršilci in z zastirkami iz PE ali naravnih materialov.

Motovilec

Motovilec sejemo od sredine avgusta do sredine septembra, lahko pa tudi spomladi. Tla je treba plitvo prerahljati in po

Strojno sajenje sadik motovilca.

Sadike motovilca v šotni kocki.

setvi v suši povaljati in po potrebi zaliti. Slabo kaljenje je posledica suše, vročine ali slabega semena. Tal ne gnojimo, razen spomladi (40 kg N/ha). Motovilec lahko sejemo ali sadimo na njive kot šotne kocke, česar se v zadnjih letih poslužujejo tržni pridelovalci za pridelavo v rastlinjakih. To delajo od septembra do novembra in pobirajo pridelek v 40 do 100 dneh, tudi pozimi. Motovilec pobiramo, preden začnejo spodnji listi rumeneti. Bolezen, ki se lahko pojavi zaradi prevelike zračne vlage, je siva plesen.

Nizki fižol

Kot poletni dosevek je lahko nizki fižol za sveže zrnje, ki ga sejemo od julija do 10. avgusta ter pobiramo v oktobru. Lahko ga sejemo s sadilcem za krompir, pet do šest zrn na 30 centimetrov, ali s sejalnico, zrna na pet centimetrov, v medvrstni razdalji 40 do 50 centimetrov, ali ročno. Po setvi, če so tla vlažna, uporabimo zaščitna sredstva proti plevelu ali ročno okopavamo in osujemo vrste. Pred setvijo ne gnojimo, pozneje pa dodamo dušik in po potrebi zalivamo. Strožji fižol pobiramo v voščeni zrelosti.

Nizki fižol lahko sejemo tudi v živi mulč oz. ozimno rž, ki jo povaljamo in sejemo v trakove. Visoki fižol za stročjega pa lahko poleti sejemo v rastlinjak, njegove stroke pa pobiramo septembra in oktobra. Ogorelčeva opozarja na uporabo zdravega kakovostnega semena, saj bo le tako zdrav tudi pridelek fižola.

Strniščna repa

Strniščna repa, koleraba, črna redkev ne potrebujejo gnojenja s hlevskim gnojem, medtem ko za zelje pred plitvo obdelavo tla potrosimo z gnojevko ali gnojnico. S tem dodamo zemlji hranila in dodatno vlago. Strniščno repo sejemo po žetvi žit ali po zgodnjem krompirju po 20. juliju. Seme kali pri 18 °C v treh do petih dneh, optimalna temperatura rasti pa je 20 °C. Mlada repa pomrzne pri –3 °C, stara rastlina pa pri –5 °C. Zahteva dovolj vlažna tla z nevtralnimi pH. Ker ne prenaša gnojenja s hlevskim gnojem, gnojimo prejšnjo kulturo (krompir, grah, žito). Če ima repa premalo vode, je koren pekoč in deformiran. Rdeči listi so posledica pomanjkanja fosforja, kar pa je posledica slabo razvitih korenin in suše ter previsokega pH. Ima vrsto škodljivcev in bolezni. Med škodljivci so repna grizlica in bolhači, med boleznimi pa alternaria – pegavost. Repo pobiramo po dveh mesecih, sejano poleti, torej septembra in oktobra. Najokusnejša je pri debelini od sedem do 10 centimetrov premera korena, pobiramo pa lahko tudi manjše gomolje. Shranjujemo jo v vlažnem in hladnem prostoru. Užiten in okusen so tudi listi repe, za kar lahko korene posadimo v posode in jih pozimi skladiščimo en mesec pri 0 °C ter pri vlagi od 95 do 99 %. Uporabimo jo tudi za kisanje.

Podzemna koleraba

Podzemno kolerabo sejemo aprila in maja ali kot strniščni dosevek julija. Lahko jo sejemo ali sadimo sadike. Če so po setvi rastline pregoste, jih redčimo. Potrebuje rodovitna tla z zadostno količino apna in pH od 6,5 do 7,5. Ne smemo je gnojiti s hlevskim gnojem. Tla se poleti ne smejo izsušiti, saj to povzroča pomanjkanje bora in votlo srce. Zato je potrebno dognojevanje z borom in dušikom. Vzkali v treh do šestih dneh, največjo nevarnost pa predstavljajo bolhači in gosenice. Pri puljenju je ne smemo poškodovati. Liste odtrgamo, odrežemo konec korena, a pazimo, da rez ni premočna, saj to povzroči sušenje korena pri skladiščenju.

Črna redkev

Črna redkev lahko sejemo že v aprilu, maju ali po strnišču v juliju. Ko je dan dolg, lahko pride do cvetenja. Pri 20 °C kali že v dveh dneh. Seme povaljamo in po potrebi zalivamo. Najbolj uspeva v srednje težkih, propustnih, humusnih tleh s pH od 5,6 do 7. Črne redkve ne sadimo za kapusnicami, ne gnojimo je s hlevskim gnojem, pač pa jo enkrat do dvakrat pognojimo z dušikom. Po setvi potrebuje zaščito pred bolhači. Dozori v 50 dneh in jo pobiramo enako kot kolerabo. Črna redkev lahko skladiščimo nekaj mesecev pri 0 °C in 95 % zračni vlagi ali v zasipnicah.

Kitajski kapus

Zgodnejše sajenje kitajskega kapusa spodbuja cvetenje, zato ga sadimo avgusta. Zelo hitro raste in ga lahko pobiramo že čez mesec in pol. Zaradi hitre rasti potrebuje veliko vode, prenese pa tudi nižje temperature. Potrebna je zaščita pred gosenicami, predvsem pred repno grizlico. Glave imajo od 0,5 do 1 kg. Skladiščimo ga pri 0 do 2 °C nekaj mesecev, pri čemer pa lahko izgubi do 40 % teže.

Solata

Solata najbolje uspeva v zmerni klimi spomladi in jeseni, ko daje tudi največje pridelke. Sadimo jo terminsko na 14 dni. Pomladi jo prekrivamo s kopreno. Najpoznejše sajenje solate opravimo v avgustu, da jo pobereмо še pred slano do 15. oktobra. Solata uspeva na srednje težkih humusnih tleh. Po potrebi jo je treba zalivati.

Solata lahko vzgajamo iz sadik, najbolje v šotni kocki, ki je ne smemo posaditi preniško. Vzgoja sadik traja od štiri do šest tednov. Na stalno mesto jo sadimo, ko ima sadika od štiri do šest listov. Pri neposredni setvi je nenehna borba proti plevelom, zato je vedno pogostejša vzgoja sadik in saditev na folije.

Radič

Radič cveti v obdobju dolgega dneva, zato ga pridelujemo kot naknadni posevek. Radič sejemo maja in junija, sadimo od junija do avgusta. Pri setvi je potrebno redčenje in presajanje. Radič za glavice pobiramo jeseni, listnati radič, solatnik, pa vse leto. Radič za siljenje sejemo v juniju in juliju in ga večkrat pokosimo, da se okrepi koren, ki ga pobiramo novembra ali tik pred siljenjem. Kratkotrajno prenese tudi do –4 °C.

Endivija

Podobno kot radič tudi endivija cveti v dolgem dnevu, zato jo sadimo od julija naprej. Nevaren škodljivec so koreninske uši, proti katerim se je mogoče boriti z dobro obdelavo tal in namakanjem. V vlažnih poletjih in jeseni se lahko pojavijo pegavosti.

Druge vrtnine

Druge vrtnine, ki jih sejemo ali sadimo v drugi polovici leta, so še špinača, por, rukola, redkvice, zimska solata, čebula, česen. Vedeti pa moramo tudi to, da imajo jesenske vrtnine radi tudi voluharji in številčna divjad.

PUSTNO VESELJE V VRTCU

ČEBELICE

Marta Škulj in Nataša Heybal

Pri Čebelicah smo se po zajtrku našemili v različne maškare. Najprej smo se vsi ogledali, nato pa smo ob glasbi malo zaplesali in se poigrali po želji. Na plakatu smo si ogledovali sličice maškar, ki smo jih nalepili dan prej, in ugotavljali, kaj predstavljajo. Starejši otroci so okrasili balone iz papirja z barvicami, flomastri ter kosi papirja ter tako uživali pri ustvarjanju ob glasbi.

SRNICE

Kristina Polzelnik Pirnat in Romana Adamič

Otroci iz skupine Srnic so težko pričakovali pustni torek, saj je zanje to najljubši dan v letu. Takrat otroci niso otroci, temveč pustne šeme. V pričakovanju pusta smo izdelali barvite klovne, ki nam krasijo igralnico.

Na pustni torek so v igralnico prihajale zanimive, ve-sele, nasmejane in ponosne maškare.

Po zajtrku je Pika Nogavička maškaram pripravila nekaj ugank na temo pusta, nato sta sledila predstavitve maškar in ples ob raznovrstni glasbi. Sprva so zaplesale miške in nekaj drugih živali. Sledil je ples Elz in princesk, nato se je indijanka preizkusila v indijanskem plesu.

Posebej sta nas očarala hudiček in vitez. Tudi policaja in vojak ter druge maškare so urno zakorakali ob glasbi in se zabavali. Naslednji dan so otroci narisali nekaj zanimivih risb na temo Jaz maškara.

MANUEL:
»IMEL SEM
SPIDERMAN
MASKO.«

LARISA:
»BILA SEM
ELZA.
NA OBLEKI
SEM IMELA
ZVEZDICE.«

TINE:
»BIL SEM
GLUSAR. SEM
IMEL PUŠKO
IN MEČ.«

ENOTA KARLOVICA

Jožica Planinšek in Katja Indihar

Praznovanje pusta je za večino otrok in odraslih naj-lepši dogodek leta. V času, ko nam koronavirus kroji preživljanje časa in nas pri tem omejuje, je bilo pustovanje v vrtcu še toliko bolj težko pričakovano.

Letos je pustovanje potekalo ločeno po skupinah. Otroci so z veseljem prinesli pustne kostume. S pomočjo odraslih so se po zajtrku našemili v maškare. Vsaka igralnica si je pripravila svojo pustno zabavo.

Pri Žabicah so se maškare posedle v krog. Sledila je predstavitev. Ob živahni glasbeni spremljavi so se predstavili gasilci, princeske, živali, risani junaki idr. Nato so razigrane maškare plesale in rajale v parih. Po koncu veseljačenja so se maškare osvežile z jabolčnim sokom.

Naslednji dan smo se pogovarjali in podoživljali vtise pustovanja. Z zadovoljstvom na obrazu so otroci pripovedovali in odgovarjali na vprašanja.

SOFIJA R.:
»BILA SEM ELZA.
IMELA SEM TAKO
DOLGO OBLEKO
(VLEČKO) IN
KITKO.«

IZAK:
»BIL SEM
GASILEC. IMEL
SEM ČELADO IN
CEV. MI JO JE
NAREDIL STRIC
BOJAN.«

MAŠA: »BILA SEM
PIKAPOLONICA, IMELA
SEM KRILA.«

DONACIJA – DVA OSEBNA RAČUNALNIKA

mag. Metoda Kolar, ravnateljica
OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče

V mesecu februarju se ni nadaljevalo le šolanje na daljavo, nadaljevala se je tudi dobrotelost naših občanov, za kar smo jim iskreno hvaležni.

Še dva osebna računalnika sta našla pot do naših učencev, ki so se zaradi pomanjkanja tehnične opreme v času šolanja znašli v stiski.

Iz srca se zahvaljujemo:
**Območnemu združenju
veteranov vojne za
Slovenijo Velike Lašče
in njegovemu
predsedniku,
g. Dušanu Hočevarju,
ter g. Primožu Hočevarju
oz. njegovemu podjetju
HOC Center, d. o. o. in
g. Alešu Širaju.**

BEREM, BEREŠ, BEREMO ...

Naj vas spomnim, da imamo v knjižnici poleg leposlovja tudi strokovne knjige. Med drugim knjige o vrtnarjenju. Naj vam predstavim nekaj novih, ki smo jih dobili v lanskem letu:

- Pušenjak, Miša: Zemlja, naše osnovno orodje
- Golob-Klančič, Jožica: Trajnice za pametne lenuhe – vsak si lahko ustvari čudovit vrt!
- Thompson-Adolf, Julie: Semena, sejanje in shranjevanje (vzgojimo popolno zelenjavo, sadje, zelišča in cvetje za svoj vrt)

In še nekaj knjig o visokih gredah:

- Stein, Siegfried; Kosok Pokorny, Gernot: Visoke grede (kako jih izdelati in zasaditi)
- Lončar, Sanja: Samooskrba v praksi (več pridelka, manj površine)
- Jošar, Jerneja: Vrtnarimo z Jernejo (ekološki vrt v štirih letnih časih)
- Lončar, Sanja: Sveža zelenjava z domačega vrta 365 dni (kako brez dodatnega ogrevanja ustvariti vrt, v katerem nikoli ne zmrzuje, in pridelati dvakrat več kot doslej)

Izbor novosti:

Viri: felix.si, emka.si, zalozba-zala.si, didakta.si, saeka.si.

Mladinski oddelek Slikanice
Fraser, Lu: Drobcena Gerta
Zala, 2020

Gerta, malčica v čredi mogočnih jakov, je nadvse zgleden mladič: brez strahu kopitlja po skalnih strminah in po hrbtu se ji vije najlepša volna. A kaj, ko Gerti njena majhnost ni prav nič všeč, zato se na vso moč žene, da bi zrastle in odrasla. Pa se zdi, da je vse zaman. In potem se visoko v pečinah nekdo znajde v zagati. Kdo mu lahko pomaga?

Mladinski oddelek Fantastika

Baddiel, David:

Vsak dan rojstni dan

Učila International, 2021

To je zgodba o Janu Hrenu, ki ima zares zelo, zelo, zelo rad rojstne dneve. Obožuje poseben rojstnodnevni zajtrk v postelji. Obožuje darila. Pa tematske zabave. In pihanje svečk na torti. Skratka, obožuje vse, povezano z rojstnimi dnevi. Na svoj enajsti rojstni dan je tako navdušen, da si zaželi, da bi imel rojstni dan prav vsak dan v letu. In želja se mu uresniči. Avtor romanov Agencija za starše in Življenje v videoigri se predstavlja z novo napeto in zabavno dogodivščino.

Mladinski oddelek Verstva

Wilkinson, Philip:

Miti, legende in svete zgodbe (otroška enciklopedija)

Mladinska knjiga, 2021

Odlična otroška enciklopedija vabi mlajše in starejše bralce, da raziščejo znane pripovedke iz grške in nordijske mitologije ter vrsto drugih zgodb v več kot 100 kulturnih izročilih. Odkrijte osupljive mite o Anansiju, zahodnoafriškem bogu prevarantov, ki ima obliko pajka; zgodbo o sestrah Wawilak iz dežele Arnhem na severu Avstralije, ki tvorijo zemljo, ko hodijo po njej; ali slovanske zgodbe o Ivanu, ki lovi nagajivo Žar ptico.

Odpiralni čas:

- ponedeljek 12.30–19.00
- sreda 10.00–15.00
- četrtek 12.30–19.00
- petek 12.30–19.00

Odrasli oddelek
Zgodovinski romani
Šojat, Ivana: Ezan
Didakta, 2021

Roman se dogaja v času zlate dobe Otomanskega cesarstva v turški Slavoniji šestnajstega stoletja. Zgodbo pred bralke in bralce postavlja upokojeni janičar Ibrahim, ki na smrtni postelji sinu v zapuščino poklanja svojo življenjsko zgodbo in modrosti, pridobljene v času služenja častnemu pesniku, zakonodajalcu in sultanu Sulejmanu Veličastnemu. Ezan je filozofski roman o Človeku z veliko začetnico in o človeškem obrazu islama. Je roman, ki se skozi prizmo preteklosti loteva najintimnejših vprašanj človekove identitete, njegovega dobrega in zla ter nas samih kot dedičev tistega, kar so bili naši predniki, in darovalcih tega, kar bodo prihodnji rodovi. Predvsem pa Ezan nagovarja k razumevanju in veri v sočloveka.

Odrasli oddelek Biografije
Bogataj, Janez; Glavan, Mihael: Franc Saleški Finžgar – vera v resnico, lepoto in pravico (življenje in delo Franca Saleškega Finžgarja (1871–1962))
Mladinska knjiga, 2021

Album je posvečen 150. obletnici pisateljevega rojstva (1871–1962). Njegova kulturna in družbena dejavnost sta daleč presegle njegovo duhovniško poslanstvo, med slovensko predvojno in povojno kulturno elito se ni vpisal le kot pisatelj, ampak tudi kot urednik, publicist, založnik in ustanovni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Biografijo je Mihael Glavan povezal z analizo njegove leposlovne ustvarjalnosti. Finžgarjevo dinamično življenje pa še dodatno ilustrirajo nove zgodbe in pojasnila iz družinskega izročila, ki jih je skupaj s spominskim pričevanjem prispeval Janez Bogataj. Finžgar je v svojem izvirnem literarnem ustvarjanju prehodil pot od mladostne narodopisne ljudske in zgodovinske proze k psihološko, estetsko ter socialno angažirani žlahtni slovenski ljudski povesti in drami. To pot skuša vsaj v obrisih ilustrirati izbor njegovih besedil v albumu, ki je bogato dokumentiran z več kot dvesto fotografijami. Tako v biografiji kot slikovnem gradivu se nam razkriva tudi marsikatera še neznana ali na novo spoznana podoba Franca Saleškega Finžgarja.

Odrasli oddelek
Alternativna medicina
Brajnik, Erika: Naturopatske metode samozdravljenja
Saeka, 2020

Nastala je v času epidemije bolezni covid-19 ter želi bralcu pomagati in prikazati, kako lahko sam sebi pomaga v telesu aktivirati proces samozdravljenja. Naše telo je pametno in razumno, le prava navodila potrebuje. Osvobodimo se misli nemoči, da lahko vsakdo posega po našem telesu, pri čemer mislim na virus, ter začutimo notranjo moč in gotovost, da lahko sami upravljamo s svojim telesom. Knjiga govori o energiji, ki je življenje, o tem, kako sami aktiviramo energijo v telesu in kako dosežemo ravnovesje med duhom, dušo in telesom. Knjigi je priložen še DVD, kjer je jasno prikazano, kako si lahko sami doma pomagamo z moksa terapijo, aurikolo terapijo, s tui-na masažo, z refleksno masažo stopal, s floriterapijo, z oblogami in s kopelmi. V knjigi je veliko zgodb in pričevanj ter različnih jedilnikov. Mislim, da je v knjigi vse, kar človek potrebuje za pomoč sebi, otroku, starostniku, sosedu, še posebej v tem času, ko so bolnišnice vedno manj dosegljive. Iščimo zdravje, verjemimo v moč samozdravljenja telesa!

Prihod Slovanov v naše kraje

Janez Škulj

O tistih časih imamo malo zanesljivih podatkov (okrog leta 584). Pisci zgodovine v Grčiji in Rimu so o daljnih ljudstvih pisali to, kar so izvedeli iz tretje roke, brez zanesljivih krajevnih in časovnih omejitev. Mnogo tega, kar mislimo, da vemo, so bolj ali manj verjetna sklepanja in hipoteze. Dejstvo je, da se je nekaj dogajalo, in pogosto so sklepanja največ, kar imamo.

V tistih časih je bila naša pradomovina območje, ki je obsegalo večji del današnje Poljske, Belorusije in Ukrajine. Med Slovani in rimsko državo so prebivali pripadniki različnih germanskih plemen.

Na ravninah Poljske, Belorusije in Ukrajine ni kraških jam, je malo visokega drevja, malo kamenja, zato so naši predniki živeli v zemljankah in polzemljankah.

Zemljanka je bila v zemljo izkopana jama, globoka morda 1.5 metra, pokrita z vejevjem, na katerega so naložili rušo.

Polzemljanka je bila jama, globoka do meter in pol, s površino 12 do 20 metrov, ki je s stenami, spletenimi iz protja in šib, ometanimi z ilovico in podprta z navpičnimi koli, ki so nosili streho, segala kak meter nad raven okolice. Kakšna je bila streha, ne vemo.

V moji mladosti (pred 70 leti) so večkrat poročali o najdbi zemljank v Ukrajini. Naši takratni predniki so se preživljali z obdelovanjem zemlje in pastirstvom. V gozdnatih krajih so zemljo pridobili s požigalništvom. Redko drevje in nizko grmičevje (leska) so jeseni posekali, ga pustili na mestu poseka, spomladi pa sežgali. Pepel je nekaj let deloval kot gnojilo,

in ko so zemljo izčrpali, so jo opustili in požgali grmovje na drugem kraju.

V podsaharski Afriki domačini še danes na ta način obdelujejo svoj polja. Razlika je v tem, da se je v Zakrpatju opuščena zemlja zarasla, v Afriki pa jo mnogo požre puščava ali vsaj pustinja.

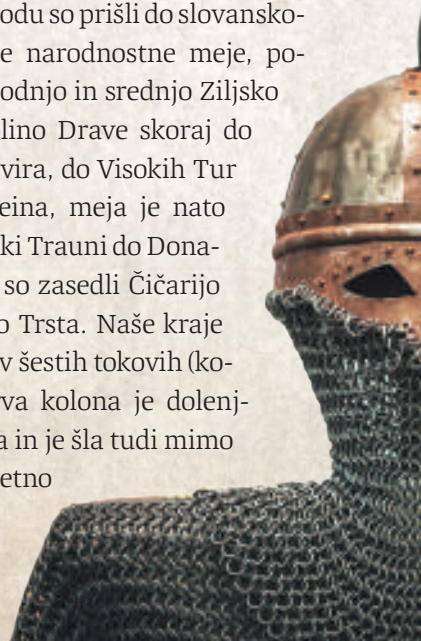
Ker so zemljo obdelovali predvsem z motiko (korenine posekane grmovja niso dopuščale oranja), so lahko obdelali le majhne površine (morda hektar na osebo). Nujna je bila živinoreja. Redili so svinje, ovce, koze, govedo, perutnino, konje. Železo je bilo treba praviloma pridobiti z blagovno menjavo. Železo najdemo največkrat v hribovitih krajih. Primenjali so ga za med divjih čebel, ki je bil najpomembnejše izvozno blago Slovanov. Med vzroki za preseljevanje ljudstev so bile predvsem spremenjajoče se podnebne razmere, pa tudi velike razlike v blaginji prebivalcev rimske države v primerjavi z revščino, v kateri so živela plemena na drugi strani meje. Grki in Rimljani so ta plemena označevala z barbari.

Pax romana (rimski mir) in rimski red sta zagotavljala večini prebivalstva rimske države relativno blagostanje. Za blagostanje so potrebni znanje, mir, red, pa tudi trud. Priseljevanje narodov se je začelo v večjem obsegu po letu 375 n. š., ko so Huni v centralni Aziji, verjetno zaradi podnebnih sprememb, pritisnili na svoje sosede in naenkrat je bil ves barbarski svet v gibanju. Ko so Huni leta 452 prebili rimsko obrambo na Vrhnikih (Claustra alpium iuliarum) in vdrli v Italijo, so jim v takratnem času sledila

številna plemena, kot so Skiri, Vzhodni Goti, Langobardi in druga.

Leta 548 so se Langobardi naselili na območju današnje Slovenije. Leta 567 so se Langobardi povezali z Avari in skupaj z njimi uničili germanske Gepide v današnji Vojvodini. Ampak Langobardi so kmalu spoznali, da so z Avari dobili plenilskega soseda, zato so se leta 568 odselili v Italijo. Za svojo vzhodno mejo so držali dotlej bizantinski limes. Leta 550 so Slovani zasedli takrat izpraznjeno Moravsko. Prvi val Slovanov je prišel v naše kraje takoj po odhodu Langobardov leta 569. Naslednji valovi Slovanov so prišli v naše kraje po letu 584, ko je bila sklenjena avarsko-slovanska plemenska zveza, prihajali so do leta 596. Ker so bili Avari takrat vojaško dobro organizirani, imeli pa so tudi kana, ki jim je vladal, je bilo to zavezništvo jezdeca in konja, ampak od tega zavezništva so imeli koristi tudi Slovani. Pod zaščito te zveze so Slovani zasedli večji del Balkanskega polotoka, naše kraje, Vzhodne Alpe, Češko in del sedanje Vzhodne Nemčije ob Labi.

Na zahodu so prišli do slovansko-italijanske narodnostne meje, poselili so spodnjo in srednjo Ziljsko dolino, dolino Drave skoraj do njenega izvira, do Visokih Tur in Dachsteina, meja je nato tekla po reki Trauni do Donave. V Istri so zasedli Čičarijo in prišli do Trsta. Naše kraje so zasedli v šestih tokovih (kolonah). Prva kolona je dolensko-kraška in je šla tudi mimo Lašč, verjetno po dolini

Krke do kraja Krka, od tu čez Hočevje na Rašico ter od Rašice na Rob in od Roba dalje po stari Rimski cesti na Selo, Lužarje, Runarsko in dalje proti Trstu. Druga kolona je šla ob Savi skozi Posavje, Zasavje na Gorenjsko. Tretja kolona je šla ob Dravi po Koroški. Četrta kolona je prodirala ob Muri skozi Avstrijsko Štajersko. Peta kolona je šla proti jugu ob Donavi. Šesta kolona je šla v Panonijo (proti današnji Budimpešti). Dežela, ki so jo Slovani zasedali, je bila bolj ali manj prazna. Zaradi plenilskih pohodov proti Italiji je bilo ozemlje današnje Slovenije ter sosednjih krajev opljenjeno in požgano, prebivalci pa pobiti ali pregnani.

Samo v bolj odročnih krajih so prihajajoči Slovani naleteli na ostanke romaniziranih staroselcev, ki so jim rekli Vlahi ali Lah, in ostanke neromaniziranih staroselcev (Iliri, Kelti), ki so jim rekli Bezjaki, Bizjaki ali Vizjaki. Na njih spominjajo ti primki ali imena nekaterih krajev. Slovanski sosedje so dajali krajem, kjer je živelo romanizirano (in pokristjanjeno) prebivalstvo, imena, kot so Laško, Lahovče, Lahinja, Laška vas (ena je pri Štorah, druga je nad Sevnico), Ulaka, Volaka, Lašča (villa lasis je latinski prevod Laške vasi). Da so pri nas ločili dve naselbini Lahov v sosedstvu, so drugemu naselju dali ime Ulaka.

Staroselci, ki so živeli v slovanskem morju, so se hitro poslovnili. Kjer so bile na razpolago večje obdelovalne površine, so jih poselili s slovanskimi zadrugami. Kjer so bile na razpolago manjše obdelovalne površine, so jih tudi pod vplivom posameznih kmetij pri staroselcih poselili s posameznimi kmetijami.

V Laščah z okolico, kjer Slovani staroselcev niso pregnali, so bila na razpolago predvsem

manjša zemljišča (Srobotnik, Strmec, Medvedjek, tudi njihova imena so slovanska). Za zadruge je bilo dovolj prostora na Poljanah, v Cvelih vasi (Slevica), pa tudi opuščenih rimskih naselbinah Rob, Turjak in Gradež. Staroselci so v Laščah in na Ulaki ostali svobodni. V mnogih krajih današnje Slovenije so Slovani prejšnje prebivalce zaslužnili.

Romanizirani staroselci so bili kristjani, torej krščeni. Ostanke Ilirov in Keltov niso bili pokristjanjeni. Slovani v pradomovini dekel in hlapcev niso poznali. V novi domovini pa so zaslužnjene krščanske Vlahinje služile kot deklet v domovih uglednejših starešin, zato je do 19. stoletja beseda krščenica pomenila dekle.

Avarsko-slovanska plemenska zveza je trajala do leta 620. Pretrgala se je, ker so se Avari ob pljenjenju odvadili delati. Ker je bil Balkan opljenjen, so začeli pleniti zavezniške Slované. Avarski napadi so spodbudili Slované v današnji Koroški, da so se povezali v vojvodino Karantanijo. Leta 630 že srečamo vojvodo Valuka, ki je vojvodino priključil Samovi plemenski zvezi.

Knez Samo je takrat združil slovanske rodove v današnji Češki v močno plemensko zvezo. Ker je Samova plemenska zveza štela veliko vojakov, ki so se vojaško izurili ob Avarih, so kneza Sama v glavnem pustili pri miru tako Bavarci in Franki na zahodu kot Avari na vzhodu. Po Samovi smrti leta 658 je njegova plemenska zveza razpadla. Tudi po Samovi smrti ni poročil o avarskih napadih na Slované ali Bizantince.

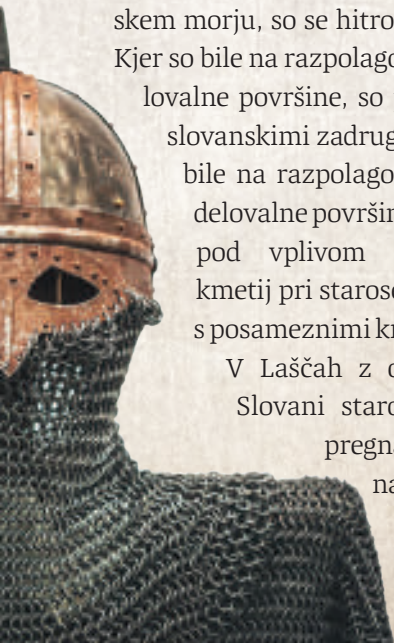
Avarski napadi so se znova začeli okrog leta 740. V bran pred avarskimi napadi so Karantanci, ki so bili prvi na udaru Avarov (Obrov), sklenili obrambno zvezo z Bavarci, v kateri so morali Karantanci priznati nadoblast bavarskega vojvode. Takrat je začela na zahodu nastajati frankovska država, zato so Franki med letoma

787–788 premagali Bavarce in si jih podredili, z njimi pa tudi Karantanijo. Avare je leta 796 premagal frankovski kralj Karel Veliki, zato so kmalu izginili iz zgodovine.

Karantanija je delovala kot polavtonomna kneževina pod slovanskim knezom (vojvodo) do poraza upora Ljudevita Posavskega leta 823, ki so se ga udeležili tudi Karantanci.

Ko so se Slovani priselili v naše kraje, so prišli v precej drugačno okolje in pokrajino. Tu je bilo dovolj gradbenega lesa, da so si namesto zemljank in polzemljank postavili kočice iz brun. Od staroselcev so se naučili tudi za tiste čase naprednejšega kmetovanja. Njive so orali, čeprav z lesenim plugom. Ob kočah so bili lahko vsaj pokriti prostori za živino (govedo, konji), in tudi seno so se naučili pripravljati za zimsko klajo živini. Polje so lahko pognojili s hlevskim gnojem. S seboj so prinesli znanje lončarstva, čeprav je bilo preprosto. Med prebivalci so začele nastajati razlike. Družinske zadruge uglednih rodovnih starešin in njihovi poglavarji so dobili več zemlje in boljše kot drugi. Tudi tistim, ki so se hitro učili, je šlo bolje kot tistim, ki so vztrajali pri starem. Večina Slovanov je spočetka še živela v družinskih zadrugah, raslo pa je število posamičnih kmetij.

Po porazu v ponesrečenem uporu leta 823 je prišla vsa zemlja upornikov, tako posameznih kmetov kot družinskih zadrug, v last cesarja. Cesarski uradniki so zaplenjeno zemljo razdelili na večja ali manjša posestva z upravniki. Vsako fevdalno posestvo je bilo sestavljeno iz dveh delov. En del so predstavljale tlačanske kmetije (hube), drugi del (običajno boljše) zemlje pa je bil organiziran kot pridvorno gospodarstvo, ki so ga za cesarja (ali fevdalca) obdelovali s tlako tlačani, vsaj ponekod pa tudi dvorni hlapci in deklet. Začel se je fevdalizem.

Iz velikolaškega okraja O mizici v Javorjah, ki je prihodnost napovedovala

Metka Starič

O razmahu spiritizma v robarskem koncu v začetku 20. stoletja piše župnik Janez Jereb v svoji kroniki, ki jo je v letu 2007 za izdajo uredil Edo Škulj in izdala založba Družina (Jerebova kronika Župnije Škocijan pri Turjaku). Spiritizem bi lahko razložili kot verovanje, da po smrti fizičnega telesa človekov duhovni del preživi in lahko komunicira z živimi. Nekateri verujejo, da ima duha v sebi tudi vsak predmet ali pa vsak naravni pojav.

Jereb v svojih zapisih leta 1919 ugotavlja, da so ljudje vero izgubili in da so jo nadomestili s spiritizmom. Ni si mislil, da bo moral v Škocjanu kdaj pridigati o spiritizmu, pridigo je že imel v Robu, ob žegnanju pa bo o njem spregovoril tudi na Osolniku: »Spiritizem uganjajo po robarski fari, na Rašici, v Kompoljah itd. Najbolj se goji ta lumparija na Javorjah pri Kuharju.«

V zapisu, s 14. julija 1919, piše o duhovniku Antonu Intiharju iz Javorja, ki je brez službe in je v Javorju prišel po zaključku prve svetovne vojne. »Tu (je) maševal dvakrat v štirih mesecih, na Turjaku trikrat. Ob nedeljah je doma ležal, še k maši ni šel. Bil je v pohujšanju. Prisiljen od matere je postal duhovnik. Zdaj je nekje na Ogrskem. Ko je bival doma,

je ljudi učil, pa ne krščanskega nauka, ampak spiritizma. Začel je na Javorju doma in pri Kuharju.«

Turjaški župan Zgonc je župniku Jerebu pripovedoval, kako je tako početje sam opazoval v Srnjaku. Čeprav župan nekaj časa v to ni verjel, pa pravi, da se je nek večer pridružil, stal zraven mizice in se prepričal, da mizica res tolče in videl, kako jo je zaneslo:

»Mizico imajo, (stolček), majhen plohek na tri noge. Potem zvečer ali ob 11. ponoči več oseb položi roke na mizico. Eden vpraša: Dobri duhovi, ali ste tu? Če ste, udarite enkrat. In mizica udari. Potem vpraša: Koliko vas je tu? In res mizica udari in pove, koliko jih je. Duhovi, ali ste kaj močni, da bi mizico vrgli v vrata? In res, mizico je zaneslo od okna pa v vrata. Dobri duhovi, povejte, ali ta N. N. vojak še živi. Udarite enkrat, če ne pa dvakrat. Pri nas je ukradeno. Kdo je kradel? Ali je tat v N. vasi, udari dvakrat.«

Župnik Jereb navaja, o čem vse ljudje na Javorjah sprašujejo: »Vprašuje mizico dekle, ki je uhane izgubilo. Vprašuje gospodinja, kateri je mojškra preveč cverna porabila, in mizica pove, da ima mojškra njenega cverna še za eno obleko. Mizico vprašujejo nekje po-

*Morda je enega manjkalo,
pa so me noter spravili ...*

nočnjaki, ali so dekleta iz te vasi ... še nedolžna. Mizica (je) povedala, da je na Osolniku pod N. N. hišo šac (zaklad). Deklica S. v Javorju je 14 let stara: Duhovi povejte, kdaj se bo možila. Mizica je šestkrat udarila. Mizico so vprašali, kam naj gredo k spovedi ali k škocjanskemu – ne ali na Kurešček – ja. Mizica (je) povedala, da je škocijanski poslal 90 duhov v Javorje. Mladi kuharici je ta 'stolček' povedal, da so ji mati šalico vzeli, pa je niso. Mizica dela velike prepire.«

19. julija 1919 župnik Jereb v kroniki zapiše: »V Javorju pri Mohorju so morali iz hiše bežati, tako je mizica skakala. Mizica nima nobenega železnega cveka, vse mora biti z lesom zbito.«

Osolniški mežnar Lenič je zaradi teh pojavov celo napovedal konec sveta, Jereb njegove besede takole zabeleži: »Ni čudno, ko nas bo Bog obiskal z lakoto in revščino. Ljudje imajo zdaj za vedeža mizico. Ne bomo več še ene zime učakali in bo sodni dan: sever, piš, blisk in tresk, pa bo konec. Tacega še ni bilo, kar svet stoji. Naši starši so veliko vedeli, pa nič tacega kot zdaj.«

27. julija 1919 Jereb nadaljuje o spiritizmu: »Kuharica v Javorjah se je pogovarjala z mizico, njen mož je ležal na postelji. Mizica je skočila na

moževo posteljo in po možu skakala. Kuharica je kropila z žegnano vodo, pa ni dosti izdalo. Kuharica ima zaupanje v mizico. Vprašala je mizico, koliko bo svinja imela pujskov. Udarilo je šestkrat in res je imela toliko pujskov. Franc Klavs z Osolnika je dal vprašati mizico, koliko je star; naj mizica za vsakih deset let enkrat udari; in zahtevalo se je tudi, s katero nogo; in udarila

je petkrat, Klavs je res 50 let star. Dal je vprašati, koliko ima denarja. Naj udari mizica tolikokrat, kolikor kron ima v žepu. Mizica ni nič udarila, ker je bil Klavs suh.«

Da se je spraševanje mizice v robarskih vaseh ohranilo kar nekaj časa, se spominja tudi Vera Gorjup iz Roba. Po njeni skrajšani pripovedi je nastal tudi kratki film Življenje ustvarja zgodbe – o mizici (Zavod Parnas, 2018) v režiji Tadeja Bavdka in ga lahko najdete na kanalu You Tube. Tokrat objavljam daljšo zgodbo, kot mi jo je Vera povedala v letu 2015.

»To se tudi spomnim, saj sem šla gledat, so me noter poklicali. To so bile ene tete Pavlicove, so bile malo čudne. So bile še druge. Pa tista mizica je bila bolj majhna, je bilo kar ene pet ljudi, so sedeli okrog. Ni bilo stolov, so kar doma naredili desko pa luknje in noge. Mene so tudi (posedli) zraven, pa sem morala takole roke držat. Sem bila stara deset ali pa enajst let. Morda je bil že začetek vojne. Ob veliki noči je bil razpad

starojugoslovanske vojske.

Čisto tiho smo morali biti, pa vsa zagrnjena okna, da je bilo temno. Kar strašljivo. Eni so celo mižali, se spomnim. Roke smo dali tako, da so se narahlo držale, palce spodaj. Morda je enega manjkalo, da so me noter spravili. Je bilo treba roke držat nalahno.

Ena ženska je bila, ki je spraševala, spomnim se, da je spraševala, ali bo prišel domov Johan. Ne vem, kdo je bil ta Johan. Je bil kje v Ameriki ali v vojski, ne vem. 'Potrdi, če bo prišel domov,' je rekla tista ženska. In tista mizica se je zavrtela, sem imela občutek. Pa ne vem, ali je ploh poropotal ali je res z nogo. 'Trikrat potrkaj, če bo prišel domov. Potrkaj, če je še živ ... Enkrat ... Potrkaj, če bo prišel domov. ... Trikrat potrkaj.' Tole se spomnim, lej. 'Joj, hvala Bogu, buh bod zahvaljen. Živ je in bo domu prišel.'

Za koga se je šlo, pojma nimam, strah me je bilo in sem tekla domov ko dež. In povedala doma in teti v Turjaku. So rekli, da sprašujejo za prihodnost.«

Pred nekdanjo Intiharjevo hišo v Javorjah med snemanjem kratkega filma

Dodatek h knjigi *Ne ugašajte mi luči*

V prvem polčasu je bilo hranjenje turbulentno (10 mesecev in 2 kg preveč)

Jože Centa

Naj mi bo oproščeno, ker se hranjenja na maminih prsih ne spominim kaj dobro. Menda sem se že prvi dan grdo drl, ko me je odložila. Najbrž tudi ona ni vedela, da bi potreboval več mleka, ker sem bil že ob rojstvu za sedem dni starejši.

»En teden zamude,« je rekla stara mama. »Zato ima pet kilogramov in četrt žive vage; treba ga bo zalivat,« je še dodala.

Tako sem jim že prvi dan dokazal, da bom, tako kot sem, dovolj ješč in da jim s kakšnim šparanjem ne bom delal težav. Stara mama je pri priči pristavila lonček in skuhala čajček, v katerem je raztopila debelo kepo kangel cukra. Tako prakso je imela še iz časov svojih šest otrok, od katerih je bila eden moja mama. Prav zato si je vzela pravico, da jo je med nosečnostjo bodrila, da mora jesti za dva. Pripravljeni čajček je zlila v pirovsko flašo, nataknila dudko, in v hiši je bil kmalu mir. Čajček je bil kmalu prepust. Začela je z mlečnim gresom. Z vodo je razredčila mleko naše Mure in vanj vsula pest zdroba. Ta pa je dudko kmalu zamašil; začela je z žličko in kmalu tudi z žlico. Zdrob je nato zamenjala s kašo. Potem pa se je začelo v trdo. V pretlačen krompirček je razžvrkljala rumenjaki in mu postopoma dodajala nacefrano kurje bedrce. Tako je mama postala samo še dodaten vir za odžezanje in posladek.

V to domačo menzo pa se je kmalu vtaknil občinski zdravnik, dr. Kožuh.

Bil je neomajen: »Fant ima dva kilograma preveč; z njim bo treba v bolnico na dieto. Če želite, da bo pri

enem letu normalen, mora opraviti shujševalno kuro ...«

»Kakšno kuro? Saj sem mu jo jaz dodajala med pire in jo dobro nacefrala, ker še nima zob!« je vzklopela stara mama.

Zdravnik jim je nekako dopovedal, za kaj gre.

Ampak mama je takoj postavila pogoj: »Gospod doktor, ja, bo šel v Ljubljano, ampak samo če bom šla lahko z njim. Veste, jaz dohtarjem ne zaupam preveč, saj veste, da so mi že trije umrli.«

Zdravnik je tisto o dohtarjih preslišal in se odločil: »Bom napisal še za vas.«

S staro mamo pa je bil spet križ: »Zakaj pa ne bi šla še jaz z njim, šest sem jih gor spravila?«

Tam, nekje iz ozadja pa se je oglasil že zelo bolan oče Anton: »Ja, kdo bo pa mene pedenal in mi kaj skuhal?«

Seveda se je stara mama takoj pokesala in rekla: »Saj to je tisto.«

In je ostala doma.

Drugi dan so kulca obložili s povšterčki, me toplo in lepo oblekli in hajdi čez Strmec v Lašče na štacjon. Mama se je samo še obrnila: »Kulca bom spravila pri Gustelnu, da bodo za nazaj.«

In me je odpeljala. Res je, da se kasneje vriskanja vlaka nisem spomnil. Nikoli pa jim nisem mogel dopovedati, da je v Ljubljani tramvaj zelen in da dela »cin, cin, cin« in da na ovinkih grdo zahrešči in se zabliška. Za to sem imel dokaze, saj so mi pripovedovali, da sem bil po tistem v Ljubljani šele pri šestih letih. Izgle-

Fotografija mame Ančke z enoletnim Joškom je živ dokaz, zakaj so ga oblačili v kikelco. (1935)

da, da so vedno pozabili, da sem bil v resnici sedem dni starejši. Pa kdo bi se z njimi ravsal.

Z mamo sva bila končno v Jože-fišču. Tako so rekli zavetišču, ki so ga vodile nune. Snežno bela oblačila je kronal ogromen klobuk, še najbolj podoben narobe obrnjeni beli marelji. (Res krivica, tudi tega vedenja mi niso priznali.) Položili so me na ležišče, ki je bilo zagaranitano od vseh štirih strani, mami pa so ljubeznivo dali v roke nekaj perila in ji pokazali slamnjačo pod stopniščem. Ta prostor si je mama izpogajala s klafutami (tako so rekli tem usmiljenkam), če jim bo v naslednjih štirinajstih dneh pomagala pri hranjenju še drugih otrok, ki so bili vsi do zadnjega podhranjeni ali nedonošenčki. Seveda je to ponudbo z veseljem sprejela. Najprej so začele z učenjem nje same o tem, kako se otroka postopno odstavi od materinega mleka. O tem je vedela veliko več od njih, saj je to počela že pri treh svojih otrocih. Potem so ji razložili, kako bo s tistim poglavitnim, zaradi česar sva prišla – dieto preveč rejenega otroka. Ni bilo spodbudno. Ampak mislila si je, da dokler bo ona tam, bo ostajalo upanje. Za prvi dan je tistim suhcem začela tlačiti dudko v usta in jih pitala z žličko. Večina je odklanjala hrano ali pa so spili samo pol stekleničke in pojedli le nekaj žličk. Nune so bile navdušene nad njenim delom, saj jim je znala ob hranjenju tudi lepo prigovarjati. Ko je bila sama, je nekaterim ponudila tudi svoje mleko. Veliko dobre hrane je ostajalo. Seveda je vedela, kam z njo. Prelivala jo je v mojo flaško in

naložila na moj krožniček. Vse to je bilo strogo zaupno, samo med nama in predvsem – naskrivaj.

Minilo je že sedem dni brez Jožkovega joka in njegovih protestov. Gotovo si je mislil, da je tu še boljše kot doma, saj so bile enkrat na krožniku celo kremne rezine.

»Še en teden pa bova šla dam,« je tiho in že čisto po ljubljansko zamoljajala, bolj sebi kot meni.

Ampak v soboto pride dohtar in zahteva vago.

Ob tem nekaj nerga in zarobanti nad nunami: »Dajte, prinesite mi ta novo vago!«

In so jo prinesle.

»Ravno toliko kot na ta stari ... Namesto eno kilo manj ima kilo in pol več ... Se bomo že zmenili!« je bolj siknil kot povedal mami. Pa so se zmenili ...

Popoldne je prišla ta glavna sestra. V rokah je imela nek papir.

Grdo je gledala, nič ni onegavila, ampak kar treščila: »Zjutraj se oba poberita iz zavoda. Do takrat pa nobenemu od vaju nobene flaške in nobene žličke. Adijo!«

Sledilo je špotanje nun, potem pa je vse utihnilo. Samo tisti Jožek se je začel spet dreti ... Mama ga je pomirila z zadnjimi kapljicami svojega mleka.

Potem je ropotalo še doma. Stara mama je že »prej vedela, da je s tistimi ljubljanskimi dohtarji vse narobe«. Pristavila je krop za krompirjeve žgance. Čisto na drobno so jih nadrobili in prelili s tropinicami od kuhanega masla. Bili so boljši kot tista kremna rezina v Ljubljani. Jok je bil prihranjen samo še za izjemne priložnosti.

Kmalu so ugotovili, da mi izredno paše krompir s kavlo v župci, zabeljen z ocvrki in kuhan v peči na žerjavici v litrskem ta glinastem ribniškem lončku. Če se je na dnu znašlo še pol klobase, je bilo »zgolj po pomoti«. Stara mama se je zmotila in jo vrgla v napačen lonec. Ampak, če je že kuhana, so mi jo na drobno narezali in rezine stresli v lonček. Sam sem samo še premešal in v žlico pihal z vso močjo, da se je prej shladilo. Ta beli sukan močnik z meliso je bil bolj zaradi boljše prebave. Toplega mle-

ka izpod krave se nisem nikoli branil naglas. To pa je bilo predvsem za aperitiv. Ker so mi hlačke počile počez čez ritko, so me že zaradi pohujšanja oblačili v kiclco.

Oče je umrl na moj prvi rojstni dan. V veliki hiši smo ostali še trije iz treh rodov.

Tekli so se meseci in leta. Vmes se je mama s staro mamo večkrat sporekla češ: »... nehajte ga crkljati ... , kmalu bo šel v šolo; smejali se mu bodo; že zdaj mu pravijo pujssek.« Najbrž je to zaleglo. O tem sem začel tudi sam razmišljati. Posebno potem ko mi je mama kar direktno čivknila: »Katera te bo pa takega marala ... « Izgleda, da je to najbolj zaleglo.

Stara mama pa je začela ubirati druge strune: »Ančka, veš, ampak je prav, da ima kakšno kilo več, saj veš, da bo druga svetovna; se ne spomniš, kako smo bili v prvi lačni ... «

Potem sem začel še jaz drezati: »Stara mama, kako pa je, če je la-

kota?«

»Boš že probal, jaz je tako ne bom dočakala.«

»Kaj se pa je za frušte, če je lakota?«

Ona je imela vedno odgovor v rokavu: »Za frušte so mrzli bezli, ampak fejš vroči.«

»Kaj pa je to, stara mama?«

»To je – nič,« je bil odgovor.

»Kaj pa je potem za južino?«

»Za južino so pa arlbizni, pa s figo drezani.«

»Kaj pa je to?«

»Nič,« je spet rekla.

»Kaj pa je potem za večerjo?«

»O, to pa je eno jabolko ..., ampak na prazen želodec ... «

»Kaj mislite na tešče?«

»Tako nekako, fant moj ... «

»A ja,« sem menda rekel, čeprav nisem ničesar razumel ...

Kmalu po njenem odhodu, je nebo razparal resk bombnikov. Prve granate so drobile Sodražico.

»Koruzni žganci s kislim mlajkom«
– olje 70 X 50, J. Centa 1980
Takšna južina je bila med vojno za žeganje.

**Knjiga spominov našega rojaka
Jožeta Cente »Ne ugašajte mi
luči« sedaj lahko kupite tudi na
Trubarjevi domačiji.**

TRUBARJEVI STEBRI SLOVENSTVA

V letošnjem letu praznujemo 30. obletnico samostojnosti Slovenije. Primož Trubar in drugi slovenski protestanti so s prvo tiskano knjigo, prvo slovensko slovnico in prevodom svetega pisma v slovenščino postavili temelje, na katerih se je izoblikoval slovenski narod, na njih pa je kasneje nastala tudi slovenska država.

Podrobnejšo spletno predstavitev boste lahko spremljali na povezavi:

virtualna.trubarjeva-domacija.si

(Trubarjeva domačija in Skupnost muzejev Slovenije)

MUZEJI
in GALERIJE GREMO

#NAPREJVPRETEKLOST

MED 22. IN 28. MARCEM 2021

POIŠČI: #SLOVENIJA

TER #NAPREJVPRETEKLOST

NA:

ZDRUŽITEV Mojca Borko, dipl. slikarka

petek, 16. april 2021, ob 19. uri v galeriji Skedenj na Trubarjevi domačiji

Slikarski svet Mojce Borko so barve, povezane s svetlobo. Razvila je kompleksno tehniko preoblikovanja stekla z obsežno paleto raznolikih pigmentov, okvirjenega z lesom. Razstavo bo predstavila Helena Grebenc Gruden, v kulturnem programu sodeloval citrar Dejan Praprotnik iz Posavca.

Občina Velike Lašče – Trubarjeva domačija

Dragica Kern: ZA VELIKO NOČ

Dragico Kern in njeno delo Sreča ste spoznali že prejšnjo številko Troble. Umetnica živi in ustvarja v svojem ateljeju v Pečkah. Umetniško znanje iz slikarstva in kiparstva je pridobivala v Likovno izobraževalnem centru Lice v Ribnici in na različnih likovnih tečajih.

Sodeluje na številnih likovnih srečanjih in razstavah po Sloveniji, kot so npr. likovne kolonije ZDUS, Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, na našem domačem vsakoletnem srečanju Trubarjevi kraji, spomladanskem srečanju na Gradežu pri Turjaku itd.

V njenem ateljeju se že nekaj let srečujejo tudi članice likovne skupine UTŽO Velike Lašče.

Ustvarja za različne priložnosti. Tokrat se je lotila velikonočne tematike. Nastala je zbirka čudovitih velikonočnih jajc. Nekaj si jih lahko ogledate na spodnjih fotografijah.

Polna luna

Zavesa teme spusti se na zemljo,
dan zamira, se umika pred nočjo.
Luna se na ogled postavi,
zasije drugo sonce v naravi.

Luna žari, smeje se mi,
v pesniku morje ljubezni živi.
Razburka slo po ljubezni,
nismo več resni in trezni.

Oče in mati spet v mladosti
iščeta cvetove iskrene radosti.
Luna skrivnostna vsega je kriva,
drobceno dete mati v naročju zaziba.

JNovak

Šopek najlepših resnic

Ustavi popotnik svoj truden korak,
prisluhni, kaj veter šepetne skoz mrak.
Naj boža ti lica in čelo hladi,
z mehko ljubezni naj spleta vse dni.

Saj veter povsod je v vseh koncih sveta,
naj vsak ga občuti, dotik ta spozna,
nasilje v svetlobo naj se spremeni
in vsako se lice z nasmehom zbudi.

Vsak roki dve – levo in desno ima,
če ena ne zmore, ji druga moč da,
zato se združimo, pomagajmo si,
saj skupaj zmoremo veliko stvari!

Smo vsi si različni kot polje cvetlic,
a skupaj kot šopek najlepših resnic,
vse veter objame, razlik ne pozna,
nas lahko zaziblje ljubezen srca.

Nataša Vybiralik Klinc

ČE NE BI BIL/-LA PRI SKAVTIH, NE BI NIKOLI ...

Letošnji dan spomina je za nami. To je tisti dan, ko se skavti spominjamo svojega ustanovitelja Roberta Badna-Powella. Letos je potekal na drugačen način, v skladu s trenutnimi razmerami, to je virtualno. Pa vendar je bil na svoj način drugačen, poseben. Med drugim nas je izzval tudi, da premislimo o naših dosedanjih skavtskih poteh, o vseh norih dogodivščinah in prijateljstvih, na katera smo naleteli ob poti. Tako smo si tudi skavti vzeli nekaj minut in premislili, kako bi mi sami dokončali poved: Če ne bi bil/-la pri skavtih, ne bi nikoli ...

»Nikoli ne kuhala na ognju v naravi, nikoli se ne bi udeležila orientacijskega pohoda in nikoli si ne bi prala las v ledeno mrzli Soči :).«

(Zavzeta čebela)

»Jedel kobilic.«

(Nepopustljivi krokodil)

»Jedla kobilic, spala pri tujcih kar tako, spala zunaj v spalki, spoznala ljudi, ki sem jih, igrala kitare, se naučila vozlov, tekla sredi noči in iskala zastavo.«

(Glasna žirafa)

»Če ne bi bila pri skavtih, ne bi jedla pečenih kobilic, odšla peš na morje, spala pod milim nebom in ne bi prespala v bivaku.«

(Poštena žirafa)

»Če ne bi bila pri skavtih, ne bi nikoli zvečer sedela ob ognju in pela pesmi, se smejala in uživala v dobri družbi. Najbrž tudi ne bi ob treh zjutraj pazila na tabor in se po njem podila za tatovi zastavic. Pa predvidevam, da bi tudi težje premagala strah pred temo ali skočila v reko z visokega drevesa:).«

(Pedantna koala)

»Znala zakuriti ognja ali imela veliko novih prijateljev.«

(Inovativna orka)

»Če ne bi bila pri skavtih, se ne bi nikoli sredi deževne in hladne noči plazila po travi samo zato, da bi izpred enega izmed šotorov zmagoslavno ukradla zastavico, spala na obali Debelega rtiča, saj v jeklenem konjičku ni bilo dovolj prostora, na ognju kuhala čaj iz snega in travniških zelišč. Mislim, da bi danes stopala po drugačnih poteh in nikoli ne spoznala toliko enkratnih oseb, ki mi iz dneva v dan pomagajo postajati bolj srčna, pristna in iskrena.«

(Prizadevna lastovka)

»Imela toliko samozavesti pri navezovanju stikov.«

(Prijetna kobra)

»Nikoli ponoči stražila ob ognju.«

(Prilagodljiva koala)

»Spoznala veliko novih prijateljev, toliko prehodila, doživela nepozabnih taborov in straž.«

(Presenetljiva levinja)

»Nikoli jedel tortilje in šel na izhod voda.«

(Nežni lev)

»Nikoli stražila tabora, pojedla kobilice ali pa se zabavala ob tabornem ognju ter prepevala skavtskih pesmi, zraven pa se "basala" s hrenovkami in tvistom.«

»Skavti so me povezali z naravo, me naučili strpnosti, spoštovanja do ljudi in narave ter raznih vrednot, ki jih v današnji družbi velikokrat spregledamo. Mislim, da je pri skavtih vsako leto nekaj posebnega, novega, razburljivega. Spomnim se, da sem pri skavtih tudi prvič jedla tuno, ki se mi pred tem ni zdela vredna mojega želodca. Malo smešno se bo slišalo, samo pečene kobilice na ognju so pa res okusne:). Na vsakem poletnem taboru pa so mi seveda najbolj zanimivi prav hajki (24-urni izhod iz tabora), kjer se ves vod še bolj poveže in se imamo res zakon.«

(Igriva čebelica)

»Jedla tvista s hrenovkami.«

»Se tako veliko zabaval.«

(Energični bik)

Poleg vseh dogodivščin in prijateljstev pa smo pri skavtih dobili ogromno izkušenj, ki nam bodo prišle prav v življenju. Prav tako smo spoznali pomen pomoči bližnjemu in družbi. V čast našemu ustanovitelju ob dnevu spomina bi zaključili z njegovo mislijo, ki dobro povzame bistvo našega delovanja:

»Resnična sreča je osrečevati druge. Skušajte pustiti ta svet za spoznanje boljši, kot ste ga prejeli, in ko boste odšli, boste odšli srečni ter z občutkom, da niste zapravljali časa.«

(Lord Baden-Powell)

BABICA PRIPOVEDUJE

Ana Pia Debeljak

Maj me je obiskal v nedeljskem popoldnevu: »Anča, povej mi o svojih dogodivščinah v otroštvu. Napisati moram nalogo z naslovom Babica pripoveduje.«

Povedala sem mu, kako sva z bratrancem Jožetom iz Pušč nosila prodajat jajca. Z zanimanjem je poslušal, na koncu pa dejal: »Nisem si vsega zapomnil. Prosim, napiši mi na list. Jutri po pouku ga bom prišel iskat.«

Iz zvezka velikega formata sem iz sredine iztrgala list. Pisala sem po šolsko, z različnimi črkami. Vedno se namreč pritožujejo, da je za menoj težko brati, ne vedo, kdaj je u in kdaj n ali m, tudi črka r je čudna.

Z Jožetom sva pogosto tičala skupaj, saj sva bila približno enake starosti in enake pameti. Bila sva v drugem ali tretjem razredu osnovne šole in najraje sva nosila jajca h gospe Maksimilijani Bartol, ki je stanovala v veliki stari opečnati hiši na Štacionu (malo pred železniško progo). Pred hišo sta stali dve mogočni drevesi, vrt je bil delno ograjen z mrežo, delno pa s kovano ograjo. Vhodna vrata so bila ogromna, veža temačna, a za naju čaroben kraj.

Takrat ni bilo služb. Jožetova mama je s prodajo jajc zaslužila kakšen dinar, ki ga je porabila za gospodinjstvo. Vsakič, ko sva v majhni procki prinesla jajca, naju je gospa Bartol z blagim glasom povabila: »Vstopita otroka, vstopita. Koliko jajčk sta danes prinesla? Bom preštela.«

Gospa je štela jajčka, z Jožetom pa sva si ogledovala lepo urejeno stanovanje. S stropa je visela velika luč, stenska luč je osvetljevala uokvirjeno fotografijo moža v zeleni lovski obleki. Na mizi z izvezenim prtom sta običajno stali manjša skledica z bonboni in večja s sadjem.

»Otroka, tu je denar za jajčka, tole je pa za vaju,« je rekla gospa in nama v dlan stisnila po en kovanček ter bombon ali pomarančo. Zato sva rada hodila k njej. Doma nismo imeli ne bombonov ne pomaranč.

V zimskem času sva s seboj vlekla tudi sanke, ki nama jih je naredil Lundrov stric Janez, da sva se sem in tja spustila po položnejši vzpetini. Neki dan, ko sva že oddala jajca, sva se dolgo sankala,

Butara, za vsak slučaj in toplo peč.

Procka je bila nekoliko večja od te. Tole mi je naredil tati, ko sem bila stara pol leta.

sonce je že zahajajo, namesto domov pa sva zavila k teti Albini. Njena hiša je poleg Gasilnega doma. Ker naju je zeblo, sva se slekla in zlezla na kmečko peč.

Zunaj se je temnilo. Kazalec na uri se je pomikal proti sedmi, ko sva se odpravila. Doma pa naju je pričakal sprejem s palico, izpuljene iz butare za kmečko peč.

»Ti jih boš pa doma pokasiral,« je rekla moja mama Jožetu. »Z vama so same skrbi!« Bili so to časi brez telefonov in mobitelov.

Tako nekako sem napisala nalogo z naslovom Babica pripoveduje. Ob koncu šolskega leta, ne vem, ali je bilo to v sedmem ali osmem razredu, sem vnuka pobarala: »Maj, ali mi lahko vrneš list z nalogo?«

»Ne morem. Nisem prepisal, oddal sem ga učiteljici, pa ga ni vrnila.«

»Ali lahko to napišem za Troblo?«

»Lahko, meni ni nič nerodno!«

Nauk zgodbe. Ni samo eden, več jih je.

Hiša tete Albine.

Čez njen prag me še velikokrat zanese na kavo in klepet.

TEH NAŠIH 70 LET KAKO JE BILO, JE IN BO ...

Helena Grebenc Gruden / foto: Martin Gruden in arhiv DU Velike Lašče

/ vir: arhiv DU Velike Lašče

S smelimi načrti, dogovori in pripravami smo pričakali društveno jubilejno sedemdeseto leto. Veliko naj bi bilo veselih druženj in lepih praznovanj preko celega leta 2020.

Že pozimi smo telovadili, v januarju smo imeli predavanje in si ogledali balet v Kranju. Izpeljali smo občni zbor s 176 udeleženci in prejeli priznanje ZDUS in plaketi MZDU in OPZDU za uspešno delovaje. Vse je šlo po načrtih. Tudi za dan žena, 8. marca 2020, smo se pristrčno in veselo zabavali, kot da bi bilo zadnjič. In res je bilo. Potem pa ...

Leto je naokrog. Danes je marec 2021, delam inventuro in skoraj neverjetno je, kako se je vse podrlo in izničilo. Ostala so samo administrativna dela, telefonska, SMS ali PTT komunikacija, redka posamična srečanja in veliko neprijetnega, negotovega strahu pred koronsko pandemijo. Za ta lanski brezčasen čas sem poiskala zanimiv nadomestek. Odločila sem se, da bom temeljito pregledala in prečitala ves društveni arhiv. Da pa dejstev ne bi pozabila, so ostali zapisani v mali knjižici o nastanku in delovanju DU Velike Lašče, in odlomke ste lahko po kronološkem redu že prebirali tudi v Trobli.

Zanimivo mi je bilo, kako je bilo, je in bo ... in začela sem takole:

»Pride čas, ko se začnejo prepletati srebrne niti v naših laseh in se naša srca še bolj pozlatijo. Takrat se vse pogosteje oziramo nazaj in se sprašujemo, kako je bilo včasih. Zbiramo stare slike, fotografije, zapise naših staršev, starih staršev. Brskamo po arhivih, iščemo prednike in rišemo družinska drevesa. Vsaka obletnica nas na to še bolj spomni in spodbudi k odkrivanju. To se ne dogaja samo v osebnem življenju. Radovedno in zvedavo se oziramo po okolju, združbah in dogodkih v prejšnjih časih in se z veseljem spoznavamo z vsem, kar je bilo. Društvo upokojencev, ki je nastalo v letu 1950, nam v svoji dolgi dobi delovanja v zapisih ni ponudilo samo vpogleda v svojo obstoj, ampak tudi v delček naše polpreteklosti, ki ne sme ostati skrita v omari.«

V začetku me je najbolj zanimalo, kako je Društvo delovalo. Vsi podatki iz tistega časa izvirajo iz rokopisnih gradiv. Dragoceni so zapisniki letnih konferenc, občnih zborov, sejnih zapisov predsednikov in predsednic, tajnic, in blagajničark, ki so jih vestno beležili. Da strjeni podatki v knjižici niso bili suhoparni, je vsebino

**Priprava na balinanje
(17. 6. 2020)**

s svojo osebno avtorsko noto popestril naš dolgoletni član Jože Škulj. Vsi ga poznamo, na Rašici živi in v Društvu je bil zelo aktiven, od leta 1992 predvsem kot organizator. Je domoljub izrednega duha, ohranja dediščino okolja in življenja v njem v slikovni, snovni in pisni obliki. Najbogatejša je njegova literarna zbirka. Ustvaril je vrsto avtorskih knjižic in zapisov. Najlepsi so njegove izpovedne pesmi, osebna razmišljanja in občutenja.

Knjižica, ki ima naslov Sedemdeset let Društva upokojencev Velike Lašče, predstavlja preplet kronoloških dogajanj Društva s Škuljevo poetiko. Vse pesmi in dragocene misli so napisane v pesniški obliki. Veseli smo, da smo združili, povezali in uresničili dve vsebini in dve področji delovanja Društva v eni osebi. To je Jože Škulj kot aktivni član in tenkočuten pisec občutkov in spominov.

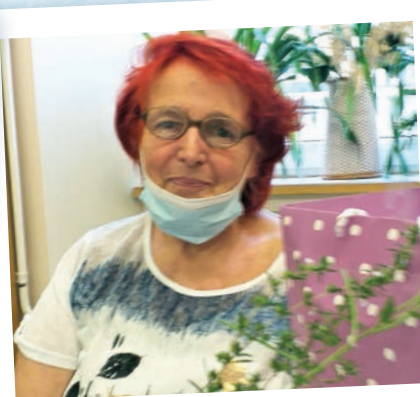
V želji, da bi knjižico kar najbolj približali članom Društva, smo jo opremili s fotografijami izbranih društvenih dogodkov. Žal slikovnega materiala iz začetnih desetletij obstoja Društva ni bilo veliko, z veseljem in v zadovoljstvo članov z razvojem digitalne fotografije pa smo vsaj

**Druženje na dan žena
(8. 3. 2020)**

**V vladni palači na dan reformacije
(8. 6. 2020)**

**Predavanje o ohranjanju
zdravja z zelišči (11. 9. 2020)**

Tudi lani smo pazili na otroke na poti v šolo (2. 9. 2020)

Sprehod za spomin ob dnevu demence (21. 9. 2020)

v zadnjem času v objektiv ujeli številne lepe dogodke. Verjamem, da se bodo člani ob obujanju spominov z veseljem našli na fotografijah, ki smo jih tudi v Trobli že veliko objavili.

Vsi ti zapisi so namenjeni vsem, ki jih zanima, kako lahko Društvo preživi sedem desetletij ob vseh družbenih spremembah, vseh vzponih in padcih. Je poklon upokojujencem ob lepem jubileju in darilo avtorju za njegov trud.

V želji, da bi Društvo tudi v sedanjem času sprememb, preobratov in preobrazb uspelo ohraniti svojo glavno poslanstvo, namenjeno starostnikom, se bomo trudili še naprej. Pomembno je, da se spodbujamo k aktivnemu življenju, ohranjamo duševno in telesno zdravje, se veselimo vsakega dne in ohranjamo življenjsko energijo. Kajti starost z vsemi lepotami in tegobami nikomur ne uide.

»Pravijo, da si moraš vsako stvar ogledati s prave strani, če želiš, da ti bo všeč, kajti v življenju je toliko pomembnih stvari, ki zahtevajo celega človeka za uresničevanje vsakdanjih idealov.

Pogovor in ljubezen naj bo med nami, kajti v koreninah življenja je ljubezen umirjenih strasti in jesen življenja se nam bo zdela kot bela snežinka.«

Jože Škulj

Danes virus še vedno kroji naša življenja in s tem bomo živeli verjetno še nekaj časa. Še vedno smo preplašeni in se bojimo okužbe ter posledic bolezni. Zato bomo še naprej pazili nase in na bližnje. Naučili se bomo živeti s covidom-19, tako kot smo se že pred tem s kakšno drugo nevarno boleznijo. Obvezno bomo uporabljali zaščitna sredstva in ohranjali medsebojno razdaljo. Ostali smo in bomo

doma v krogu svojih družin. Verjetno se bomo še nekaj časa manj obiskovali, se manj videvali in se družili po predpisih. In kakšne bodo posledice? Bo življenje potekalo bolj po pameti, ga bomo bolj cenili? In Jože Škulj dodaja: »Resnica je v tem, da vse več ljudi prehitro živi.«

Skoraj nujno je, da preberemo še nekaj njegovih povedi.

Lepa je jesen življenja v znamenju sonca, ki nas greje, zbližuje s prijatelji v sadovih dela. Veselimo se vsakega novega dne, ki nam ga pokloni zdravje, kajti od tu do večnega miru je samo korak. Sonce, ki nas spremlja vse življenje, je brez obraza. Pravi obraz se z leti spreminja in izraža čustva nevidnih niti, le ogledalo odraža trenutke, kako minljiv je čas. Kje je čas, ko smo z bosimi nogami tekali po rosnih travah in opazovali pajčevino v jutranjem soncu? Z leti mine mladost, poskočnost, utruja se spomin.

Ostane pa iskrica upanja v očeh in veselje ob snidenju s prijatelji.

Bogastvo oči je neprecenljivo, kajti z njimi si pomagamo sami do notranjega miru. Ja, notranjega miru, ki je naše bogastvo. Vsako jutro, ko se zbudite, se vprašajte: »Kdo sem?« Odgovor je zelo preprost. Odgovorite si: »Sem človek, ki v svojem življenju išče in opazuje lepote narave in ustvarjalnost človeka.« Nasmejani obrazi, ki izražajo leta človeka, so še posebej topli, ker izražajo prehojene poti, moč in voljo do življenja. Kako lep je pogled na nasmejane obraze v pričakovanju novih doživetij in na urejene pričeske, kot da gremo na svatbo. Zakaj pa ne? Dovolj je bilo garanja mogoče za golo preživetje in vsakdanje skrbi. Danes smo s prijatelji, privoščimo si drugačen pogled na svet. Kajti za prijatelja si moraš enostavno vzeti čas.

Prepričan sem, da boste nekega dne dejali: »Hvala ti sonce, ki si mi dalo svetlobo, da sem spoznal dan, na katerega sem čakal vso noč.« Mogoče je zadnji ali prvi, da boste drugače gledali na svet. Svet je že tisočletja enak in človek v njem s svojimi napakami, vrlinami in vrednotami. Človek, ki zapade v dvom in mu misli beže v prazno, bo zagotovo našel mir, ko bo našel toplo dlan.

Čisto na koncu naj samo dodam: Na starost se je težko sprijazniti s porazom, še težje je dočakati priznanje!

UPOKOJENSKI SOS KLIC

Potrebujemo prostovoljke, prostovoljce za pomoč članom pri spomladanskih opravilih: čiščenju stanovanja, hiše, ohišnice (pomivanju oken, urejanju vrta, košenju trate, pripravi kurjave, odvozu odvečnega materiala na deponijo in podobna dela). V svoje vrste vabimo nove člane in vse tiste, ki bi bili pripravljeni aktivno sodelovati v obstoječih ali na novo organiziranih sekcijah.

Oglasite se na: du.velike.lasce@gmail.com, pišite na naslov: Društvo upokojujencev Velike Lašče, Šolska ul. 18, 1315 Velike Lašče, ali pokličite poverjenike po vaseh in Heleno na tel. 031 335 074 ali ji pošljite sms sporočilo.

TRIJE VELIKOLAŠKI ŠUMNIKI

Tina Štebe, Velikolaški vodniki

Občina Velike Lašče je v svoji širši okolici prava posebnost. Je kot samotni otok starejših, pretežno neprepustnih kamnin, ki leži sredi propustnega kraškega sveta Notranjske in Dolenjske. Kljub temu se lahko tudi v Občini Velike Lašče pohvalimo s svojim krasom. Pod samimi Velikimi Laščami namreč najdemo kraško krpo, le 2 km² veliko območje, poimenovano laški kras.

Morda je naš kras res majhen. Ko pa sama pomislim na kras, navadno najprej pomislim na jame in vodo. In obojega imamo v Občini Velike Lašče veliko. Med njimi sta tudi jama in koliševka Šumnik ter več istoimenskih potokov. Nekaj malega smo o njih že lahko prebrali v prejšnji številki Troble, tokrat pa o njih nekaj več informacij, predvsem za izletnike.

Krvavški Šumnik

Jama Šumnik leži nad izviro in slapovi potoka Šumnik pod vasjo Krvava Peč. V strugi Šumnika so v preteklosti delovali mlini, dva lahko obiščemo še danes. Če s potjo mimo mlinov nadaljujemo po potoku navzdol, pridemo do njegovega izliva v Iško. Od tam nas pot lahko vodi nazaj po isti poti ali pa po Iški navzgor do slapu Bed'n in nato proti vasi. Bolj avanturistični pa se lahko v dobrih razmerah po Iški spustijo navzdol do Vrbice, sotočja Iške in Zale. Tam že čaka Skalni mož ali Možic. Straži starodavni prehod med Dolenjsko in Notranjsko ter Ljubljanskim barjem. Še danes je tu stičišče štirih občin, Velikih Lašč, Cerknice, Brezovice in Iga. Če želimo, se lahko po desnem bregu Iške spustimo vse do doma v Iškem vintgarju, od koder se domov lahko vrnemo tudi z avtobusom. Področje krvavškega Šumnika je med drugim rastišče endemita kranjskega jegliča, zato bodimo tu še toliko bolj pazljivi in spoštljivi do narave.

Laški Šumnik(-i)

Severno od Velikih Lašč se nahaja koliševka Šumnik – z drevjem poraščena udornica, skozi katero po dnu teče istoimenska ponikalnica. Ta Šumnik, ki pa je poznan tudi kot Zajčjak, najdemo na meji med Velikimi in Malimi Laščami, v bližini

Vedno dobrodošli na
velikolaski.vodniki@gmail.com
in našem FB profilu
(velikolaški vodniki).

cerkve sv. Trojice. Tu voda teče zelo blizu površja (5–10 m pod površjem), zato na dnu koliševke izpod skal priteče sorazmerno topla voda. Še ne tako dolgo nazaj, da se tega lahko spomnijo še mnogi domačini, so tako tu malolaška dekleta in žene prale perilo. Laški Šumnik je rekorder med velikolaškimi ponikalnicami, saj je s svojimi 6,8 m naša najkrajša ponikalnica. In še z nečim se lahko pohvali. V Malih Laščah otroke prinaša Šumnik (in ne štoklje, kot je to v navadi), nekateri viri pa pravijo, da Šumnik prinaša samo deklice.

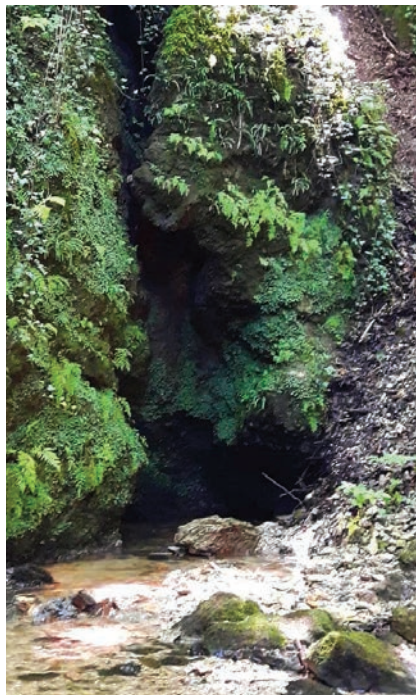
Šumnik je del turistične ponudbe velikolaških vodnikov Po Goldovih sledih, 3,8 km dolgi krožni poti od Velikih Lašč do cerkve sv. Trojice in mimo Šumnika spet nazaj do izhodišča. Pot, ki od Malih v Velike Lašče poteka po Šumniku na nasprotni strani cestišča, vodi mimo še ene ponikalnice. Ta izvira kot Beč in ponika kot Smrečnik v gozdu z enakim imenom. V seznamu naravnih vrednot Slovenije je pomotoma poimenovana kot Šumnik, tako da velikolaškimi Šumnikom kar ni konca. Če bo zmešnjava s Šumniki prevelika, si glavo lahko zbistrite ob kavi ali hladnem pivu v Cafe Mina na cilju v Velikih Laščah, kjer so vedno na voljo tudi dodatne informacije.

Turjaški Šumnik

Šumnik je tudi zatrepna dolina z istoimenskim potokom, jugozahodno od Turjaka. Pohvali se lahko z lehnjakovimi pragovi. Je levi pritok Granjevce in najbolj severni velikolaški Šumnik. Izvi-

ra na Zapotoku, kjer predstavlja enega glavnih virov pitne vode za tamkajšnje krajanje. Morda je Zapotok dobil ime ravno zaradi Šumnika, saj se, gledano iz naše občine, zaselek razteza za potokom. Nad idilično vasico Četež pri Turjaku, nekako na tretjini poti od Četeža proti Srnjaku, se združi z Granjevco, ki se nato mimo Četeža spušča v Želimeljščico, ta pa se po Želimeljski dolini vije vse do Ljubljanskega barja.

To so trije velikolaški Šumniki, ki jih lahko najdete v kateremkoli delu leta. Se pa v občini skrivata še dva manjša Šumnika – morda veste, katera? V prihajajočih pomladanskih dneh so vsi prav idealen cilj za izlet. Lepo vabljeni med šumenje potokov, pri tem pa vam želimo varen korak in nasmejan obraz.

Na pobudo Mednarodne speleološke zveze (UIS), ki ima sedež v Sloveniji, v letu 2021 pod sloganom »Raziskujmo, spoznavajmo in varujmo« poteka mednarodno leto jam in krasa (www.iyck2021.org). V Sloveniji je raziskanih 15.000 jam, vsako leto jih jamarji odkrijejo še 500. Poleg raziskovanja jamskih lepote opozarjajo tudi na problematiko preteklosti, ki je žal ponekod še vedno realnost – onesnaževanje jam. Kraške jame so zelo krhek ekosistem, prebivališče številnih redkih in ogroženih vrst, tudi v naši občini. Hkrati so za skoraj polovico Slovenije vir pitne vode prav kraški vodonosniki. Zato jamarji že vrsto let izvajajo aktivnosti čiščenja in varovanja jamskega sveta ter ozaveščanja o njegovi vrednosti za naš obstoj. Jame so zelo pomembne tudi za turizem, zato se velikolaški vodniki kot zagovorniki trajnostnega razvoja priključujemo aktivnostim v okviru mednarodnega leta jam in krasa, o čemer vas bomo še obveščali. Če drugega ne, moramo raziskati, od kod prihajajo dečki, če Šumnik res nosi samo deklice.

VELIKOLAŠKI VODNIKI ODMEVALI NA MEDNARODNEM DNEVU TURISTIČNIH VODNIKOV

Andreja Vesel, CI Velikolaški vodniki

21. februar je zabeležen kot mednarodni dan turističnih vodnikov. To je dan, ko turistični vodniki širši javnosti predstavimo dejavnost in poklic turističnega vodnika z namenom povečati prepoznavnost in zavedanje, da smo turistični vodniki ambasadorji destinacij.

Omenjeni sobotni dan še kar odmeva in evforija se še ni polegla. Praznovali smo ga na veliko, kot se šika. Letos smo pripravili paletu vodenih virtualnih ogledov in doživetij po Sloveniji, ki smo jih lahko spremljali in ob njih uživali kar iz udobja svojega naslonjača. Tri dni bogatih prispevkov iz vse Slovenije, od Goriškega do Pirana, vmes pa kdo drug kot ... Velike Lašče! V treh maratonskih dneh smo v živo predvajali kar 49 prispevkov iz vse Slovenije, ki so podrlji rekorde spletnih vodenih ogledov in ponudili raznolikost krajev, ki so se predstavili.

Na vseh kanalih:

- FB strani ARGOS – Association of Regional Tourist Guides of Slovenia
- YouTube kanal: https://www.youtube.com/channel/UCJOMTtJ_z-ehXH8lyxbH1dA
- <http://www.landing.localguides-slovenia.com/mdtv/> smo imeli od začetka objav za MDTV kar 40.320 uporabnikov, 70 objav, 2718 všečkov, 616 delitev objav, skoraj 10.000 obiskovalcev pa je gledalo prispevke (58 % žensk in 42 % moških), na FB je bilo kar 61 % obiskovalcev v starosti od 35–44 let, v Ljubljani pa je bil doseg 17.521 oseb. V času predstavitve velikolaških vodnikov, 20. februarja 2021, ob 9.30 pa smo imeli v

živo kar 610 ogledov!

Pri promociji praznovanja so nam pomagali tudi lokalni mediji, kot so na primer Primorske novice, Radio Rogla, Novi tednik, Grosupeljski odmevi, Trobla in drugi. Za vse, ki ste nas zamudili, so posnetki na voljo na prej navedenih povezavah pod zavihkom video posnetki.

Za ta velik projekt smo velikolaški vodniki izstopili iz cone udobja, se podali na za nas popolnoma nova pota spletnih vodenj oz. predstavitev ter po dveh tednih ustvarjanja in učenja, spodbud in vere v uspeh nastopili pred širšo javnostjo s spletno predstavitvijo Odkrivajmo ZAKLADE velikolaške pokrajine.

»Zagledati Velike Lašče, ko se pripelješ do Svete Trojice, je božja milost brez primere,« Kaj točno to pomeni?

Villa Lasis, Turjak, Rašica, Krvava Peč, Kobilji curek, Mišja dolina. »Le od kod ta imena?« so z zanimanjem obiskovalci spremljali, na koncu pa radovedno spraševali po doživetjih v velikolaški destinaciji. In kako je tur zašel v turjaški grb? Izredno navdušeni so bili nad kratkim posnetkom velikolaških vodnikov, ki si ga lahko ogledate na povezavi: https://www.youtube.com/watch?v=3Jwo8u3L7is&t=24s&fbclid=IwAR0usV40_AEtDStFlwAcPu5nWKLmZt9mJybaUYG-sPtMCTejTeL_56bnt29k

Od praznovanja smo se poslovili uspešno in z glavo, polno novih znanj, ki pa jih bomo nadgradili še z izobraževanji na virtualnem področju. Imamo zagon, smo polni motivacije in v kreativnem duhu pripravljamo nove vsebine. Mi že komaj čakamo, da vam kaj pokažemo.

TURISTIČNO DRUŠTVO TURJAK

Živimo v krajih, ki se bohotijo s kulturno dediščino. Če bi želeli postati del te zgodbe in imate ideje, ki bi širši javnosti naše kraje še približale, ste vabljeni, da se nam pridružite in postanete

**ČLAN TURISTIČNEGA
DRUŠTVA TURJAK.**

Več informacij na
tdturjak@gmail.com

Vabljeni!

OČISTIMO NAŠE VASI ČISTILNA AKCIJA TD TURJAK

april, 2021 - malo drugače vse, ki jim ni vseeno v kakšnem okolju živijo, vabimo, da se nam v okviru družine pridružijo in pomagajo očistiti naše vasi.

Več informacij na **tdturjak@gmail.com**

TRGOVINA Z REPRO-MATERIALOM

kjer dobite vse za kmetijstvo in vaš vrt!

NOV DELOVNI ČAS

ponedeljek - petek: 7-17
sobota: 7-12
nedelje in prazniki: zaprto

NUDIMO VAM

NOVO V PONUDBI

Več vrst
semenskega
krompirja
in koruze.

Gnojila,
krmila,
vrtni program,
zemljo za rože,
semena,
zaščitno opremo,
kmetijsko in
gozdarsko orodje, ...

Agrosaat

interSeme

Ob večjem naročilu,
možnost brezplačne
dostave na dom v
Občini Velike Lašče.

ADL O TEM IN ONEM O DOBREM, ZDRAVJU, SVOBODI IN SMISLU

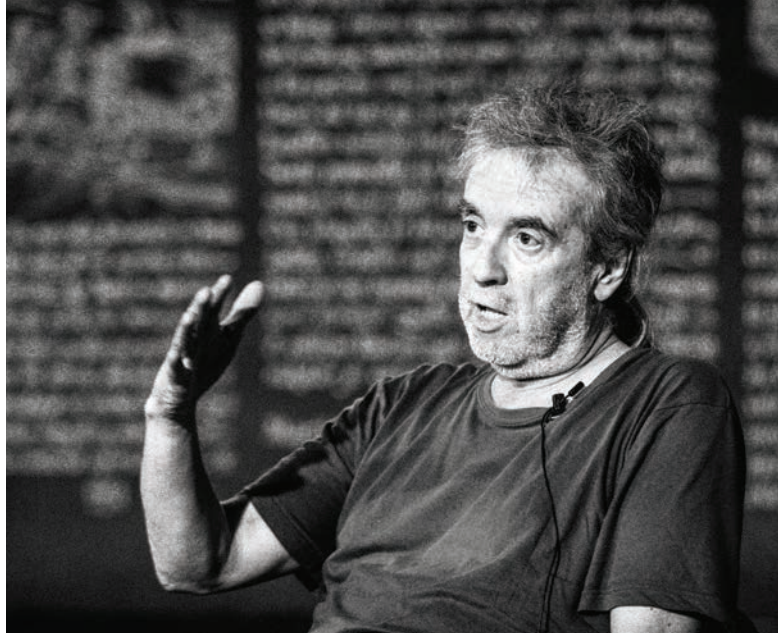
Pripravlja Jože Starič

Kaj je sreča? Sreča je izmuzljiva. Meni se je to zgodilo redko. Sreča je trenutek, ko se nekje počutiš popolnoma razbremenjenega. Očiščen si hrupa in viharja misli. V glavi ne delaš scenarijev, glava je prazna, dojemaš vse, kar se dogaja okrog tebe. Občutiš lepoto in mir. Nastopi popolno brezčasje in čas neha obstajati. To je trenutek, ko je lepo in so občutki evforični. Telo si nekaj požene po žilah in se na nek način drogira. A vedno so to le trenutki. Nikoli ne moreš reči, da si eno leto ves čas srečen. To ni mogoče.

Kaj je dobro? Religije temeljijo na spopadu dobrega in zla, torej dobrega ni brez zla. Dobro je subjektivna ocena. Če na primer za neko sliko rečem, da je dobra, se takoj zastavi vprašanje – po kakšnih kriterijih. Torej je treba postaviti kriterije, ki pa so nekaj neživljenjskega. Je dobro občutek, ki ga dobiš, ko gledaš sliko? To je potem stvar okusa, izkušenj, intelekta in še marsičesa. Dobro v splošnem pomenu je nekaj abstraktnega. Delati dobro, biti dober človek, človek, ki ne dela slabega komu drugemu ali sebi ... To je izmuzljiv, abstrakten pojem in ga vsak občuti po svoje. Dobro je občutenje.

Obstaja družbeni dogovor, da je slabo dejanje tisto, za katerega se izkaže, da ima slabe posledice. Dobro je torej tisto, ki ima dobre posledice. To se pokaže šele v perspektivi, za nazaj. A tudi nekaj slabega v preteklosti lahko postane vzrok za dobro v prihodnosti. Zaradi slabega se lahko poboljšaš, zrasteš ali dosežeš duhovno rast. Stari ljudje pravijo, da so tudi slabe stvari za kaj dobre. Ko se je zgodilo kaj slabega, so dejali, da nikoli ne veš, za kaj je to dobro. Dobro je vedno v kontekstu. Dobra je tista hrana, ki je okusna, ni pa nujno tudi zdrava. Dobro je abstrakten pojem, univerzalna definicija zanj ne obstaja. Univerzalna je na našem planetu družina, ki je v naši družbi ožja kot v kakšni družbi drugod, ampak povsod je to osnovna celica. Tudi odnosi v družini, starši-otroci, so univerzalni.

Da zavestno razmišljamo o takih zadevah, je posledica vpliva civilizacije, sistema izobraževanja.

Civilizacija je struktura, strukture pa so materialistične. Ko se pojavi civilizacija, se pojavijo posamezniki, ki imajo čas razmišljati. Vse to so kriteriji, ki jih postavljamo na podlagi norm ter ustaljenih, priučenih in vcepljenih vzorcev. Avtor knjige Propaganda, Edward Bernays, je že leta 1929 v svoji knjigi zapisal, da idej ne smeš prodajati širokim ljudskim množicam, ampak tistim, ki jim množice verjamejo. Današnji vplivneži so točno to, današnja propaganda gre natanko po Bernaysovi knjigi.

Spet smo pri dobrem. Vplivneže moraš prepričati, da

je nekaj dobro, saj bodo preko njih množice to sprejele, in tako boš dosegel svoj namen. Tako se že od nekdaj plasirajo stvari in ideje. Da lahko ljudem spremeniš mnenje o tem, kaj je dobro, potrebuješ konkretne dogodke. To je lahko nesreča ali pereč problem. S tem ljudi prepričaš, da je tudi omejevanje svobode v različnih pogledih zanje dobro. In zdravje in varnost sta nekaj dobrega.

Varen si, ko si svoboden. Ne moreš pa

biti varen, če se ne počutiš svobodnega. Za zagotavljanje zdravja in varnosti nam oblast s prepovedmi in omejitvami omejuje svobodo, množice pa to sprejemajo, ker je cilj dober.

In kaj je svoboda? Svoboda duha ali fizična svoboda? Kaj pomeni biti svoboden? Ne vem. O tem ne razmišljam. Morda sem se najbolj svobodnega počutil konec osemdesetih let prejšnjega stoletja. To je bilo povezano s takratnim sistemom in pričakovanjem nečesa novega. Za vsakega je svoboda nekaj drugega.

Filozofi lahko povedo pametne stvari, vendar pa ne moremo reči, da »so z veliko žlico pojedli modrost tega sveta«. Filozofi razmišljajo o svetu okrog sebe. To razmišljanje temelji na znanju, predznanju, vzgoji in osebnostnih lastnostih. Filozofi so »fajn«, dobro jih je včasih poslušati, kaj prebrati, in seveda so potrebni. Vendar

»Dobro je tisto, kar ni slabo. Dobra sta zdravje in sreča.«

pa so bolj nekakšni analitiki, na podlagi njihovih analiz lahko razberemo, ali nam je smer, v katero gremo, vseh ali pa ne. Ali je skladna z našimi pričakovanji ali ne.

Filozofija je koristna. Je pa res, da je s stališča jezika, ki ga uporablja, lahko precej nerazumljiva. Tudi sklicevanje na filozofe iz preteklosti lahko zelo oteži razumevanje. Če ima v sebi srž, bi se jo dalo razložiti tudi bolj enostavno, po kmečko, razumljivo.

In potem je tu še vprašanje smisla. Smisel je lahko tudi v iskanju smisla. Tu smo hitro pri vprašanju, kaj je bolj pomembno: pot ali cilj. Ljudje znamo uživati na poti, ki jo prehodimo do nekega cilja. Cilj je sicer pomemben, vendar je za tvojo rast, za tvoje »plemenite-nje«, pot pomembnejša. O iskanju in smislu pa kot pravi skupina Zmelkoov v glasbi Bit: »Smisel življenja je ležanje na plaži z možgani na off in čivavo na straži ...«.

Razkritje: Adl z odprtimi očmi in ušesi spremlja svet okoli sebe, zato so pogovori z njim vedno zanimivi. Ker se mi zdi škoda, da bi vse odletelo v pozabo, pogovore snemam in nato iz njih izluščim, kar se mi zdi zanimivo. Vse, kar je napisano, je povedal Adl, možno pa je, da je zapisano v drugačnem kontekstu, zaradi česar je odvezan vsakršne odgovornosti za objavljeno.

Tadeja Nemček Glass Art

Unikatni izdelki iz taljenega stekla.
Posebno lepa darila za različne priložnosti.
Zgodbe v steklu ustvarjam v svojem studiu
v Dvorski vasi pri Velikih Laščah.

Dvorska vas 49 | 031 881 341
1315 Velike Lašče | tadeja.nemcek@gmail.com
Slovenija | <https://tadejanemcek.wixsite.com/glassart>

Nova era, nova doživetja. Popolnoma novi Tucson.

Četrta generacija popolnoma novega Tucsona začena svojo zgodbo na novo. Odmik od klasike je več kot očiten, saj s svojo drzno in sodobno podobo, izjemno ravno udobja, najnaprednejšimi sistemi za pomoč in varnost ter vrhunsko brezžično povezljivostjo zaznamuje nekaj popolnoma novega.

Poudarjene zunanje in globoke bočne linije mu dajejo svojevrsten značaj, ki ga dopolnjuje še notranjost. Ta z novim multifunkcijskim volanom, digitalnimi merilniki, LCD zaslonoma, digitaliziranimi in zelo odzivnimi stikali konzole ter udobjem izbranih materialov naredijo vožnjo za popoln užitek.

Povprečna poraba goriva: 5,2 – 7,8 l/100 km, emisije CO₂: 125 – 178 g/km. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Kupci ste v raziskavi QUDAL (Quality MEDAL) terenskim in mestnim vozilom Hyundai poddelili priznanje **Najvišja raven kakovosti na slovenskem trgu**. Vir: <http://qudal.com/SLOVENIA-621KD78> in <http://qudal.com/SLOVENIA-620XM14>. Izdajatelj si pridržuje pravico do tiskarskih napak. Slike so simbolične. Več informacij je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. Pogoji garancije in podatki o specifični porabi goriva in emisijah CO₂ so na voljo na www.hyundai.si.

Avtohiša Zalar d.o.o., Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče

031 331 920, 01 7881 999, www.avtohisazalar.si, prodaja@avtohisazalar.si, FB, Instagram, Twitter

Spoštovani bralci Troble,

nekaj časa sem
premišljeval, ali naj
izrazim svoje mnenje ali
naj si le potihoma mislim
svoje. Ob branju zadnje
številke Troble in ob
gledanju občinske seje sem
se odločil, da napišem.

Nimam nobenega namena, ne slabega ne dobrega, niti ne želim soliti pameti komurkoli. Enostavno želim povedati, kaj si mislim.

Mogoče bo kdo delil moje mnenje, mogoče se bo kdo našel v zapisu, mogoče se bo kdo strinjal, ali pa bo kdo mislil, kaj sedaj ta pametuje, mogoče bo kdo kaj pocomentiral. Če sem iskren, me to niti ne zanima. Nekateri me poznate, drugi ne, nekateri ste verjetno nekaj slišali o meni, vendar to niti ni pomembno. Vedno povem svoje mnenje, saj menim, da je tako prav.

Osebnost pa nimam ne želje ne volje, verjetno tudi ne znanja, da bi sodeloval v »taki politiki«.

Velikokrat si rečem, ali pravilno berem, kar preberem, ali pravilno vidim, kar vidim po televiziji itd.

In se vprašam – le kam smo prišli kot družba, kot narod, kje smo skrenili s poti? Postali smo apatični, večini je vseeno za vse, nikogar nič več ne zanima, vsak gleda samo še nase. Seveda so tudi izjeme. Žal je postalo normalno, da moja generacijo, predvsem pa mlajšo ne zanima nič, sploh pa ne politika. In tukaj nastopite Vi, predstavniki Občine Velike Lašče.

Menim, da si ne nalijemo čistega vina. Ali ne znamo, ali nočemo, ali upamo, enostavno si tega ne priznamo.

Kot občan občine sem s prihodom novega župana videl neko priložnost, ali če želite drugačnost, svež veter, predvsem pa možnost drugačnega razmišljanja, pogleda, da ne obstajata samo bela in črna barva, ampak da je vmes tudi lepa mavrica. Ne bom, niti ne želim, niti nimam kaj povedati čez prejšnje vodstvo, in tako kot nisem osebnost poznal nekdanjega župana, tudi aktualnega ne poznam. Tudi člane občinskega sveta, v prejšnji sestavi in tudi aktualni, poznam le bežno. In tudi nimam pravice niti ne želim, da bi kdo narobe kaj razumel.

Kot nevtralnemu občanu pa se mi zdi vse dogajanje v naši prelepi občini kot ena igra naših in vaših, črnih in belih, takšnih in drugačnih, starih, novih zamer ali ne

vem še česa. O medsebojnemu blatenju, obračunavanju itd. si vsak misli svoje. Najbrž se pa večina strinja, da je to primerno za gostilniško debato, ne pa za predstavniško debato naše občine.

Kot občana me ne zanima, kaj je bilo 50 let nazaj, kdo je komu kaj rekel ali še huje naredil, kdo je bil na kateri strani desetletja nazaj ali pa v prejšnjem mandatu, niti me ne zanima, kdo je bolan, fizično ali psihično, niti me ne zanima, kaj je bilo ne vem kdaj, ipd. Zanimata me sedanjost in prihodnost. Verjetno se bo našel še kdo, ki je enakega mnenja. Zanima me, kaj bo novega v občini, kdaj bomo dobili novo šolo, vrtec, igrišče, kanalizacijo, dom za starejše, zanima me, kdaj bo v občini koncert, predstava, itd. Zanima me vse, samo to ne, kdo je kriv. Tako pa dve seji gledamo in beremo, po domače povedano, prepucavanje dveh ali treh oziroma štirih strani. Pa kdo bo to gledal, koga to zanima?! Si upam trditi, da le redke. In po videnem in slišanjem si rečem, ja, pa saj ni čudno, da mladih ne zanima to stanje ali, če hočete, s*anje. Če je nekdo kriv ali je naredil nekaj narobe, imamo v naši državi pristojne institucije, pa naj one presodijo, ali je bilo kaj narobe. Vedno sem zagovarjal različne mnenja, poglede ter izražanja slednjih, predvsem pa sem mnenja, da je pravi način oziroma pogled ta, ki temelji na argumentirani in konstruktivni debati. Tako pa dobim vedno le občutek v stilu – kdo je naš, kdo je na »pravi« strani, kdo je z nekom na ti, kdo je s kom na kavi ipd. Ali ni že zdavnaj nastopil čas, da presežemo antične poglede, da ni že čas, da se ne delimo na takšne in drugačne ter da se začnemo zavedati, da smo skupaj na istem čolnu in da moramo veslati v isto smer, če želimo priti do skupnega cilja. Zdavnaj je že prišel čas, da podpremo vsako dobro idejo, ne glede na to, čigava je, ne pa da se vedno gleda, ali je predlagatelj »naš« človek ali ne. Da smo sposobni skozi argumentirano konstruktivno debato spoznati, da moramo podpreti, kar je dobro za vse, za našo občino.

Razumem, da nas vladajočih 90 gospodov in gospa »učí« ravno obratno in da so nam težko za zgled ter da je utopično pričakovati, da bo kdaj drugače, ampak vem, da znamo biti boljši. In verjamem, da je v manjšem okolju to možno in dosegljivo. Razumem, da ima vsak posameznik svoj pogled na posamezno zadevo, ampak pri »večjih in pomembnih« odločitvah bi morali na podlagi izmenjave mnenj sprejeti soglasno, ja, prav ste prebrali, odločitev, ki bo v dobro občine oziroma občanov. Da ne bo pomote, ne govorim le o novem vrtcu, šoli, govorim o kupu podobnih stvari.

Še eno zadevo pogrešam, in to je realnost.

Kot otrok se spomnim, kako smo se poleti kopali v Rašci, kako smo pozimi igrali hokej, kako je Lojz izposojal kanuje, prodajal sladoled, kako smo komaj čakali vikend, da smo šli k Murnu itd. Časi so se spremenili,

mladina pa tudi. Ne bom komentiral, v katero smer, ker nimam ne pravice, niti ni pošteno, niti ne vem, ali imam prav ali ne. Pa tudi to je bolj primerno za kakšno gostilniško debato. Dejstvo pa je, da je vse drugače. Sedaj žal, ali ne, je stvar posameznika. In namesto da bi mladim vzbudili zanimanje za »politiko«, jim jo z videnim še bolj oddaljujemo.

Namesto da bi mlade zanimalo vse, raje zamahnejo z roko in vzamejo v roke mobilne telefone. Mlade, pa tudi malo starejše, večinoma ne zanima preteklost, zanima pa jih, ali bodo imeli kam dati otroka v vrtec, ali bodo imeli novo šolo, igrišče, ali bodo imeli službo, ali bo kakšen družabni dogodek, ali bodo do Ljubljane še vedno potrebovali uro ali dve, ali bodo lahko staršem omogočili dostojno starost itd.

Utopija je pričakovati, da bo naša mala, prelepa, občina postala največja turistična znamenitost države, da se bo gnetlo kitajskih, ameriških turistov, je pa dosegljivo, da bo vsaka slovenska družina zavila enkrat na leto, za vikend, v naše kraje, ne pa zgolj na Bled in v Portorož. Na žalost večina družin, sploh mlajših, sploh ne ve, kje smo. Pa pustimo to za druge čase.

V občinskem svetu imamo tudi nekaj mladih predstavnikov. Na žalost ugotavljam, da od njih zelo redko slišim kakšno pobudo, idejo, izjema je podžupan, ali da

bi vsaj izrazili svoje mnenje. S tem nekako dobim občutek, da že njih samih ne zanima politika. In se vprašam, zakaj sedijo tam. Brez zamere, nenazadnje smo jih sami izvolili, sem pa mnenja da bi se morali pogosteje oglašati. Pogrešam mnenja, ideje, debate, predloge, ne pa da dobim občutek, da so tam, ker »morajo« biti. Na mladih svet stoji, vi pa bi morali dati vzgled mladim, ki želijo v svet politike. Od starejših oziroma izkušenih svetnikov pa si želim malo več modrosti, konstruktivnosti in konec deljenja na takšne in drugačne.

Gospod župan in vsa njegova ekipa, dajte zgled in upanje vsem občanom za boljši jutri, dajte nam občutek, da delate v dobro občine, pokažite nam, da ste zmožni in sposobni preseči belo in črno barvo, da se znate zediniti v vseh pomembnih odločitvah, pokažite nam, da ste enotni in da bomo v prihodnje brali in gledali dobre novice, dobre odločitve, da se ne bomo pregovarjali o tem, kdo je »kriv« za nekaj, ampak da bomo rekli: »Bravo župan, bravo ekipa in le tako naprej!«

Če sem koga nenamerno prizadel ali ga kakorkoli užalil, se mu iskreno opravičujem.

Srečno vsem.

Klemen Štrbenk, Rašica

Za lep nasmeh skrbimo že 25 let

- Preventivni pregledi in posveti
- Konzervativa
- Protetika
- BREDDENT SKY implantati
- Nevidni ortodontski aparat **INVISALIGN**
- Ortopansko slikanje zob

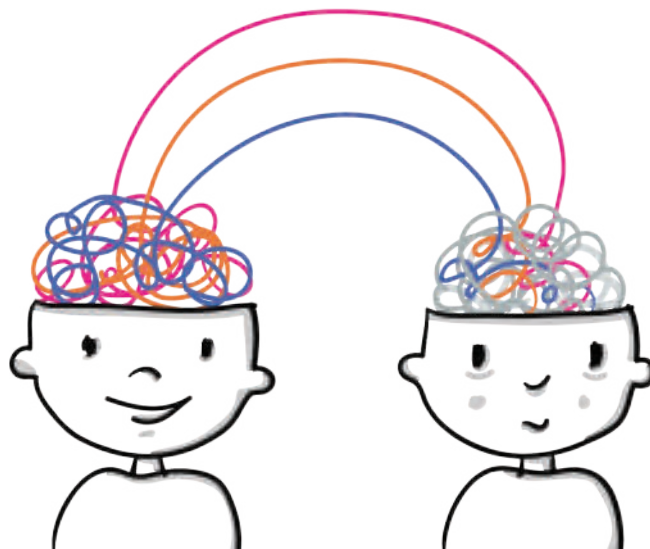
Goran Petrović dr. dent. med. | zasebna zobozdravstvena ordinacija | **25 let**

TELEPORTACIJA MATERIJE

Piše inženir dr. Alfonz Brusek, dipl. ing. PhD., mSc.

Instituto de Investigacion de Enfermedades de la Pina, Kostarika

Pred kratkim sem po telefonu poklical prijatelja Armanda, ki dela na observatoriju Llano de Chajnantor v Čilu. Imel je zaseden telefon. Do večera sem ga ob čisto naključnem času poklical še štirikrat in vsakič mi je signal naznanil zasedeno linijo. To me je najprej razjezilo, potem ko se mi je temperamentna reakcija umirila, me je prevzela radovednost, kaj se dogaja z njim tam doli v Čilu. Naslednji dan sem mu po elektronski pošti napisal apel. Hitro mi je odgovoril, da me je prejšnji dan klical petkrat in da ga je čudilo, zakaj sem imel v času njegovih klicev vedno zaseden telefon. Preverila sva čase izvedenih klicev in ugotovila, da sva se vsakič poklicala ob istem trenutku, kar je jasno povzročilo zasedeno linijo. Ugotovila sva tudi, da sva se želela slišati zaradi dogovora o letošnjem popotovanju, ki je že tradicionalno, saj sva kompatibilna popotniška tovariša z isto popotniško-raziskovalno žilico. Opisani dogodki so me pahnili v prebiranje podatkov o telepatiji, kar je pri tem dogodku nedvoumno dejstvo. V bistvu me pridobljeni podatki sploh niso presenetili, saj se takšna telepatija pogosto dogaja, ko se dve osebi ali več oseb tako ali drugače povežejo v isti dogodek z istim namenom, z istimi mislimi. Tako sploh nisem redka izjema, da sem po telefonu z nekim namenom poklical osebo na drugi strani ob istem trenutku, ko je ona klicala mene. Takšne dogodke med drugim poznajo številni zaljubljenici, ki pa jim seveda ne namenjajo posebne znanstvene pozornosti. Strokovna literatura navaja, da je bilo opravljenih ogromno poskusov na področju telepatije, večinoma v vojaške namene v času hladne vojne. Bolj kot ne je poznano, da so na tem področju z namenom prestrežanja tajnih podatkov v Sovjetski zvezi trenirali agente. Objavljeni rezultati raziskav pravijo, da so celo v 60-ih odstotkih uspeli s telepatijo zaznati miselno dogajanje na določeni lokaciji. Telepatija je torej le eden od paranormalnih pojavov, med katere uvrščamo tudi teleportacijo. Tudi na tem področju je opisanih kar nekaj zadev, med katerimi nedvomno izstopa filadelfijski poskus iz leta 1943, ko so v ameriški mornariški bazi močnemu magnetnemu polju izpostavili vojaški rušilec. V določenem trenutku naj bi rušilec s posadko v poskusnem pristanišču izginil in naj bi se slučajno pojavil več sto kilometrov drugje kot naključna teleportacija materije, se pravi, da se je na mestu poskusa v izredno močnem magnetnem polju dematerializiral in se je na drugem mestu za več minut pojavil v fizični obliki. Poskus je bil izveden v veliki tajnosti in podatki, ki so se pojavili v javnosti, so bili na različne načine nevtralizirani. Domnevno naj bi pri poskusu sodeloval tudi sam Albert Einstein, ki pa je kasneje zaradi etično spornih zadev odstopil. V novejšem času pa je v znanstvenih revijah opisanih precej uspešnih poskusov teleportiranja informacije med dvema fotonoma in celo elektronoma, ki med seboj nista fizično povezana. Takšen fenomen kvantne fizike je danes lahko osnova za kvantni računalnik,

kakršni v določenih raziskovalnih institucijah že obratujejo v manjšem obsegu. Seveda se na tem mestu postavlja vprašanje teleportacije materije, ki jo sicer lahko največkrat vidimo v znanstvenofantastičnih filmih, ko hipno na velike razdalje v veselju teleportirajo kar celega človeka. Uradno zaenkrat velja, da ne bo mogoče teleportirati materije, kar pa z dejstvi odločno zanikajo in dokazujejo v ruskem znanstvenem časopisu *Kvantovaya fizicheskaya svoboda* (Квантовая физическая свобода). Ker gre za zelo občutljivo zadevo, predvsem močno zanimivo za vojaške namene, vse do sedaj znane informacije v zvezi s teleportiranjem materije skrbno skrivajo ali pa jih tako ali drugače kamuflirajo z navedbo o neresničnosti podatkov ali s teorijami zarote. Omenjeni znanstveni prispevek namreč govori o prvi uporabi teleportiranja materije na velike razdalje. V Rusiji so tako prvič v zgodovini človeštva praktično teleportirali manjše zaloge hrane iz sibirskega jedrskega inštituta Aneljakh v 3800 kilometrov oddaljeno rusko vojaško arktično bazo Pogurskoja, ker so vojaški raziskovalci ostali brez zaloge hrane zaradi hitrega topljenja ledu, ki jim je onemogočil vsakršni transport. V znanstvenem opisu postopka teleportacije materije je navedeno, da so do 4 kg hrane shranjene v kvarčni kivetu izpostavili izredno močnemu magnetnemu polju, ki so ga s pomočjo usmerjenih mikrovalov (ruski sistem ekvivalenten ameriškemu HAARP) prenesli na željeno destinacijo. Za mesto sprejema teleportirane materije v ciljni arktični bazi so uporabili klasičen magnetron, povezan z mikrovalovno anteno. Kot poročajo, je bila uspešno teleportirana hrana enakega okusa, ob vsem tem so bile sestavine modrikasto sive barve z nekoliko zmanjšano energetska hranilno vrednostjo. Ta, prvi v svetu praktično uporabljeni poskus teleportiranja materije je rešil življenje skupini ruskih znanstvenikov v bazi, po drugi strani pa se znanost na podlagi uspešne teleportacije materije resno ozira k uporabi te tehnike za prenos materiala na vesoljsko postajo kot tudi za prenos raketnega goriva na nam najbližje nebesno telo luno.

p. s. Z veseljem seveda pričakujem odziv, tako vprašanja, komentarje, kritike in predloge po sodelovanju, ki jih sprejemajo na uredništvu lokalnega medija, s katerim sodelujem. Od tam mi bodo seveda posredovali vse odzive na strokovne edukativne prispevke skladno z Zakonom o izdaji lokalnih medijev (ZILM).

NAGRADNA KRIŽANKA

								SESTAVIL ANDREJ PRAZNIK	ŠKOTSKO JEZERO (POŠAST NESSIE)	EKSTRAKT	SONJA NEF	MESTO V EVROPSKEM DELO RUSIJE	NEZAVEDNI DEL OSEBNOSTI, ID	PRIPRAVA ZA KAJENJE	MESTO V JUŽNI SRBIJI	VODJA BOSANSKIH SRBOV (MILORAD)
								SLOVENSKO IME ZA NOVEMBER								
								SPOROČILO, OBVESTILO								
								CLAUDIO VILLA			MOTORNO KOLO					
											EDOUARD MANET					
								KRUH OKROGLE OBLIKE, HLEBEC					REŠEVALNE SANI			
													INTEGRIR. VEZJE			
								BREZMOČNOST						SREČKO KOSOVEL		
														NOVOZEL. PTICA		
								EVA ČERNE			ALPINIST GROŠELJ					ŽUŽELKA, KI PIČI
			PEVEC RADOVAN													
OMARICA ZA DENAR					BALETNIK MLAKAR											
TOPILO ZA LAK					RAZVALINA											
TROBLA	ALPSKI SMUČAR HADALIN	GLASBILO S ŠESTIMI STRUNAMI	GRŠKI JUNAK PRED TROJO	ZMLETA ŽITNA ZRNA	ELIZABETH TAYLOR	NEMŠKI ŠAHIST (EMANUEL) VALOBRAN			MANJŠE NASELJE TRŽIŠČE							
NASELJE SEVEROVZHODNO OD ROBA							FRANC. PISATELJ (ALBERT, TUJEC)	MAJHNA RUTA								
KONTRABANTAR								HITER TEK			PREBIVALCI ILIRIKA	GIBLJIV ORGAN V USTNI VOTLINI	OKRASNA SREDNIZEMSKA RASTLINA			
STROKOVNJAK ZA ETIKO					ZGODOVINSKA POKRAJ V FRANCIJI											
NASELJE OB DRAVI ZAHODNO OD RUŠ					ZOFA, DIVAN					ZDRAVILO						
					PLOŠČATA RIBA					TONSKA LESTVICA						
ANDREJ RUBLJOV			PESNIK BALAD	HALOFIT DEL KONCERTNE DVORANE						KOS POHIŠTVA V KUHINJI TELUR						
RUSKO-AMERIŠKI PISATELJ (VLADIMIR)							GRŠKI OTOK SEVERNO OD KRETE									
TROBLA	PRISTAJALNA, VZLETNA STEZA	KANADSKI ROCKER (BRYAN) OBRAT					FRANC. FILMSKI IGRALEC DELON	POEN	PRESTOPEK, HUDODELSTVO							
VNEMA ZA DELO, ELAN						ZMIKAVT DOLG, OZEK KOS BLAGA										
GRŠKI MITOLOŠKI LETALEC					SNOVNI DEL BITJA BROM											
VELIKA STOPNJA JEZE				MOŠKI Z VELIKIMI BRKI TITAN												
TEATRALIČEN IGRALEC																
ITALJAN. MESTO SZ. OD PESKARE					HRVAŠKA DENARNA ENOTA											

Dvorska vas 49
1315 Velike Lašče
Slovenija

Tadeja Nemček
00 386 31 881 341
tadeja.nemcek@gmail.com

<https://tadejanemcek.wixsite.com/glassart>

Nagrajenka iz Troble št. 1 je Romana Petrič. Nagrado bo prejela po pošti. ČESTITAMO!

Rešitev samo nagrajnega gesla z vašim polnim naslovom pošljite na naslov uredništva Troble, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče ali ga oddajte v tajništvo občine oziroma pošljite rešitev na naslov trobala@velike-lasce.si. Rešitve sprejemamo do datuma uredniškega sestanka, 19. maja 2021. Izžrebanec nagrajnega gesla bo prejel nagradni bon in bo objavljen v Trobli št. 3. Nagrado bo izžrebanec prejel po pošti.

**ORL
NOVAK**

ZASEBNA ORL AMBULANTA

Vsak petek 8-13h

068 128 368

info@orl-novak.si

www.orl-novak.si

ZD Grosuplje
medicina dela

POROČNI VIDEO & FOTOGRAFIJA

☎ 040 69 12 12

✉ info@porocni-video.si

🌐 Poročni-video.si

📘 fb.com/porocnivideo

UGODNI VIDEO&FOTO PAKETI

BREZPLAČNO PREDPOROČNO FOTOGRAFIRANJE!

Poročni-video.si

ALU VHODNA VRATA
PRIBA Basic

- ◆ debelina 67 mm
- ◆ toplotna prevodnost UD=0,9 W/m²K
- ◆ pokrivno krilo zunaj in vstavljeno znotraj
- ◆ nerjavni ročaj 80 cm / nerjavna kljuka HOPPE E5726
- ◆ cilindrični vložek + 3 kos ključ
- ◆ 3-točkovno zaklepanje
- ◆ elektrozapirnik

V ceni je vključen 9,50 % DDV. Gratis dostava do 40 km. Cena velja za standardno barvo in 1. velikostni razred dim. do 1000 x 2100 mm.

AKCIJA DO KONCA MARCA 2021

+ GRATIS MONTAŽA

ENOKRILNA VRATA
1.660,00 €
(z DDV-jem)

051 402 780 • info@priba-okna.si www.pribaokna.si

microera

Microera Jože Šilc s.p.
Hrovača 14A (trgovski center SPAR Ribnica)
1310 Ribnica
☎ 01 8373 116
☎ 051 358 762
✉ info@microera.si
www.microera.si

UGODNI NAROČNIŠKI PAKETI TER AKCIJSKI MOBILNI NA OBROKE!

Ugodni fiksni paketi NEO in mobilni paketi NAJ

DELOVNI ČAS:
PON - PET
8.30 h - 11.30 h
ter 14 h - 17 h
SOB
8.30 h - 11.30 h

TelekomSlovenije

POBLAGIŠNI PREDLAGILCI

Rigler
AVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVO

T: 01 7807 065
M: 041 990 868
KOPOLJE 77
1312 DOBREPOLJE

POPRAVILO IN CENITEV VOZIL ZA VSE
SLOVENSKE ZAVAROVALNICE

BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO

PRIPRAVA VOZILA NA TEHNIČNI PREGLED

POLNJENJE IN POPRAVILO KLIMATSKIH
NAPRAV

SERVIS VOZIL

VULKANIZERSTVO

POPRAVILO VOZIL NA RAVNALNI MIZI

IZPUŠNI SISTEMI

AVTODIAGNOSTIKA

AVTOVLEKA

POGODBENI SERVIS ZA ZAVAROVALNICO
TRIGLAV IN TRIGLAV ASISTENCA

KNUT

ŠVEDSKE TOPLLOTNE ČRPALKE

NIBE
TOPLLOTNA ČRPALKA
NIBE S1255

SUBVENCIJA

nov
design

wifi
povezava

prijazen
nadzor na
dotik

LOKALNO
PREZRAČEVANJE
NIBE
DVC 10

www.knut.si
080/71-72

- slikopleskarstvo
- fasaderstvo
- knauf

ANDREJ JAPELJ s.p.

Rašica 19,
1315 Velike Lašče

M: 031 404 404

E: andrej.japelj1@gmail.com

VZDRŽEVANJE OBJEKTOV

PETER HREN, S.P.

GRADEŽ 14, 1311 TURJAK

GSM: 031/356 668

TEL: 01/7881 366

STEKLARSTVO

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve

Tako kot reka v daljavo se izgubi, odšla si tiho, brez slovesa, za seboj pustila si spomin na naša skupna srečna leta, le srce in duša ve, kako boli, ko te več ni.

zahvala

Ob boleči izgubi naše dobre mame,
babice, prababice, tašče in tete

JULIJANE PRIJATELJ

z Rašice 30a

se zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem
in znancem za vse tolažilne besede, ustna,
pisna sožalja, darovane sveče in maše.

Hvala kolektivu Zavoda sv. Terezije
Videm - Dobropolje. Zahvala g. župniku
Andreju Ostrežu, pogrebni službi Zakrajšek in
pevcu Tinu Čarmanu.

Hvala vsem, ki ste bili del njenega
življenja, jo spoštovali in imeli radi.

Žalujoci vsi njeni

zahvala

V 91. letu se je tiho poslovila
naša mama, tašča, babica in prababica
STANISLAVA FIJAVŽ
(1930–2021) z Iga.

Vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in
znancem se iskreno zahvaljujemo za izrečeno
sožalje, darovane svete maše, cvetje in sveče.
Iskreno se zahvaljujemo patronažni sestri
Martini Bavdek za oskrbo in pomoč na domu.
Zahvaljujemo se tudi dr. Štefančič za skrbno
zdravstveno obravnavo. Zahvaljujemo
se župniku Andreju za pogrebni obred in
pogrebni službi Zakrajšek
za vso organizacijo.

Žalujemo vsi njeni

Zapel je zvon
tebi v slovo ...
Poln bolečin
ostaja spomin,
ostaja praznina,
molk in tišina ...

zahvala

Ob izgubi drage sestre in tete
MAGDALENE KOŠIR
(8. 11. 1942–25. 1. 2021) z Velike Slevice

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
prijateljem in znancem, ki ste se prišli posloviti
od naše drage Majde in jo pospremili na njeni
zadnji zemeljski poti. Hvala za darovano
cvetje, sveče, mašne darove in molitve.
Posebno zahvalo izrekamo zdravnici Mileni
Starc Vidrih in patronažni sestri Petri. Iskrena
hvala gospodu župniku Andreju Ojstrežu za
lepo pripravljen obred, trobilcu za zaigrane
melodije, Amadeji za čudovito zapete pesmi,
pogrebcom ter pogrebni službi Zakrajšek.

Žalujemo vsi njeni

Glej, zemlja si je vzela, kar
je njeno. A kar ni njeno,
nam ne more vzeti. In to, kar
je neskončno dragoceno,
je večno in nikdar ne more
umreti. (S. Makarovič)

zahvala

Od nas je tiho odšla draga mama,
stara mama in prababica
MARIJA GORJUP,
rojena HOČEVAR
(25. 2. 1927–30. 1. 2021)
iz Velikih Lašč, Javorškova ulica 15.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom,
prijateljem in znancem za izrečeno sožalje,
darovano cvetje, sveče in svete maše.
Hvaležni smo osebju Doma starejših občanov
iz Ribnice, kjer se je dobro počutila, gospodu
župniku Andreju Ojstrežu za lepo opravljen
pogrebni obred, pevcem, trobentaču in
pogrebnimi službi Zakrajšek ter vsem, ki ste jo
imeli radi in jo boste ohranili v svojih srcih.

Žalujemo vsi njeni

Skrb in delo
tvoje je bilo življenje.
Vse težave si odložila,
pri Bogu prostor
zaslužila.

zahvala

Ob smrti naše drage mame, babice in tašče
IVANE ŠKULJ
z Adamovega

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, prijateljem in znancem,
ki ste se od nje poslovili in jo pospremili
na zadnjo pot, zanjo darovali za svete maše,
sveče in zanjo molili. Zahvaljujemo se g.
Andreju Ojstrežu za opravljen obred in
pogrebni službi Zakrajšek za opravljene
pogrebne storitve.

Žalujemo vsi njeni

KOLENDAR PRIREDITEV

OD PONEDELJKA, 22. MARCA,
DO NEDELJE, 28. MARCA

Spletna predstavitev, dostopna na
www.virtualna.trubarjeva-domacija.si

**#NAPREJ V
PRETEKLOST:
SLOVENIJA
TRUBARJEVI STEBRI
SLOVENSTVA**

*(Trubarjeva domačija in
Skupnost muzejev Slovenije)*

SOBOTA, 27. MAREC, ob 9. uri
Velike Lašče–Podulaka–
Knej–Velike Lašče
**PO VELIKOLAŠKI
OKOLICI**

(PD Velike Lašče)

PONEDELJEK, 5. APRIL, ob 9. uri
Velike Lašče–Sv. Primož–Velike
Lašče

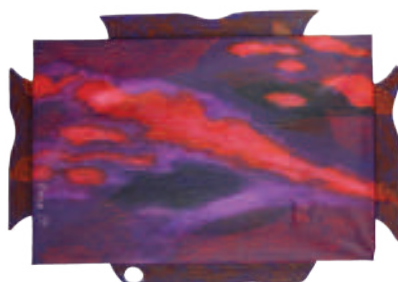
**VELIKONOČNI
POHOD**

(PD Velike Lašče)

PETEK, 16. APRIL, ob 19. uri
Trubarjeva domačija, Rašica
ODPRTJE LIKOVNE
RAZSTAVE
**MOJCE BORKO,
DIPL. ŠLIKARKE:
ZDRUŽITEV**

(Trubarjeva domačija)

SOBOTA, 24. APRIL, ob 8. uri
**POMLADNA
ČISTILNA AKCIJA OB
DNEVU ZEMLJE**

(Občina Velike Lašče)

NEDELJA, 25. APRIL,
Gradež

**PRAZNOVANJE
POMLADI**

(Društvo za ohranjanje dediščine)

TOREK, 4. MAJ

Smrečje

KOMEMORACIJA

(Zarja spominov Velike Lašče)

NEDELJA, 9. MAJ

*(v primeru slabega vremena
16. 5. 2021)*

Sv. Gregor

**BLAGOSLOV
TRAKTORJEV**

(Strojni krožek Urban)

**Kmalu pričanja z
delovanjem velikolaška tržnica.**
Za točen termin spremlajte
spletno stran in profil.